

Foto IG

*Dragim bralkam
in bralcem ter vsem
sotrudnikom želimo
blagoslovljene
praznike!*

Uredništvo

*Sredi zime zasije Luč, ki odpira
vrata v nov čas. Naj žari
v vseh nas, naj žari vse dni.*

Igor Gabrovec

www.igorgabrovec.eu

Božje Dete se rojeva v revščini današnjega časa

Vsako leto znova in znova stopa Bog na zemljo v božični noči. Jaslice, božične pesmi, lučke, sveta besedila ... vse to govori tudi danes! Božič je tu: Bog se znova rojeva – udomačuje med nami, v naših družinah, v mojem in tvojem srcu. Toda problem je prostor, problem je čas, problem smo mi ljudje, največji problem pa je vsak praznik, ali da nimamo možnosti, da bi se pripravili nanj ali da bi nam bila nepoznana njegova vsebina. Nasprotno Božič je postal najbolj sprejet verski praznik in s tem tudi blizu vernim in nevernim. Za nas verne pa to pomeni, da nam njegova vsebina lahko uide iz rok in da smo tudi mi nasledli njegovemu blišču, potrošništvu, folklori. Zato sem v uvodu omenil, da je problem Božiča za vsakega izmed nas prostor, čas in mi sami.

- **Bog se rojeva v naših srcih.** Pretresljiv je bil zame napis kot neko sporočilo ob zelo sodobnih stalnih jaslicah v Ljubljani: "Če bi se Bog rodil še tisočkrat, a ne v tvojem srcu, bi se zaman"! Ne vem, kdo je avtor besedila, pomembno je, da se je to besedilo vtisnilo v mojo dušo in me to sporočilo vsako leto najde v nekem trenutku ob jaslicah doma, v

župnijski cerkvi ali kje drugje. Gre za to, da dam – damo prostor božjemu v svojem srcu. In kako se to zgodi, bi vprašal Mali Princ Božje Dete. Božje Dete nam tudi danes odgovarja: "Udomačiti me moraš", kar pomeni malo bližje priti k meni, me pobožati, me objeti, se z mano igrati ... Nenavadne stvari, pa vendar vsakdanje, če si želimo biti domači. To tudi pomeni pognati se z vso silo, v nekem trenutku, ko me obsijejo žarki božje – betlehemske luči, iz blišča, potrošništva ali folklorne v božično ponudbo udomačenja z Božjim Detetom. Blišč luči v adventu, jaslice ali božična znamenja vsepovsod niso sama po sebi slaba, toda izbiramo sami, ali jih bomo ponotranjili ali ne.

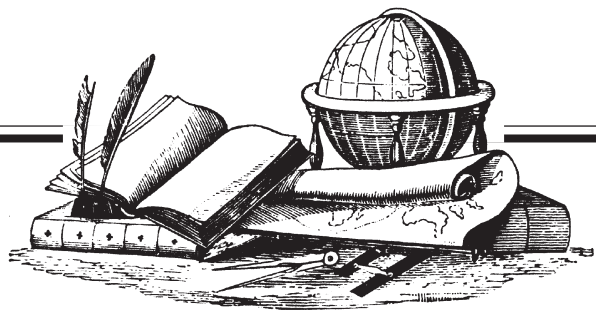
- **Bog se rojeva v naši revščini.** Poznamo več vrst revščine, navadno mislimo na materialno revščino, ki je zelo velika tudi v mnogih evropskih državah. V božičnih dneh in še prej v adventu gre za odkrivanje revščine – da poravnamo naše krive steze, da preusmerimo naše sebične misli in dejanja v dobrobit sebe in bližnjih, da presegamo depresivno miselnost in vračamo upanje, da sebe vzamemo v roke ... Po angelu Cerkve

dobivamo sporočila: Poznam tvoja dela, ker nisi ne mrzel ne vroč, sem na tem, da te izpljunem ... ponujam ti belih oblačil, zlata v ognju prečiščenega (prem Raz 3,19). Priznati našo revščino je brez dvoma milost in osebna "korajža", pa vendar edina preverjena pot skozi 2000-letno rojevanje Božjega Deteta v srcih ljudi.

Bog je v svoji vsevednosti izbral jasli – našo štal za sobivanje z nami. Ta štala je danes morda naša odtujena delovna pisarna, morda na zunaj urejena sodobna hiša, morda skromno stanovanje. Toda po vogalih, kotih naših src se kopičijo egoizem, nezadovoljstvo, nerazumevanje, naveličanost in še kaj. Božje Dete vstopa v mojo osebno revščino, da mi jo pomaga spraviti v red.

- **Božje Dete prosi za dovoljenje:** Nekoč sta to vlogo odigrala Jožef in Marija, danes to vlogo odigravajo ubogi v naši neposredni bližini. Ubogi: revni doma, v soseski, v župniji, v občini prosijo in moledujejo, da mi, ki smo preskrbljeni z vseh vrst dobrinami, odpremo vrata srca Božjemu Detetu. Če to storimo, bo svet lepši, več Luči bo med nami in več domačnosti bo v naših sredinah. Ubogi v naši sredini so kot pastirji ali kot angeli nekoč na betlehemske poljanah. So blizu Božjemu Detetu, širijo njegovo slavo, kličejo po pravičnosti in solidarnosti, so znanilci nove pomladi.

*Imre Jerebic
glavni tajnik Slovenske karitas*

Obisk Gorazda Žmavca

Minister med rojaki v videmski pokrajini

Minister Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc se je prejšnji torek in sredo mudil na dvodnevem obisku med Slovenci v videmski pokrajini. V torek je obiskal slovensko Benečijo ter se približe seznanil z družbenimi delavci in kulturnimi oz. šolskimi ustanovami, v sredo pa je bil v Terski in Kanalski dolini. Obisk se je začel v Špetru s sestankom z odboroma krovnih organizacij SKGZ in SSO z Videmskega in predsednico Inštituta za slovensko kulturo. Ministra sta spremljala svetovalec iz vladnega Urada Dejan Podgoršek in Irena Vadnjal, ob niju pa še generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Sergaš.

Do obiska je prišlo z namenom,

da bi minister neposredno spoznal utrip in specifiko slovenske skupnosti, ki živi v tem delu zamejstva, družbene akterje, splošno sliko in tudi ljudi. Veliko je bilo individualnih predstavitev in sproščenega pogovora z vprašanji in poudarkom na vsakodnevni vidiki delovanja. Pokrajinska predsednika krovnih organizacij Giorgio Banchig in Luigia Negro sta ministru izročila tudi dokument, v katerem sta zaobjela najbolj pereče problematike ter posebnosti tega najšibkejšega dela zamejstva v Italiji. Še posebej sta v njem izpostavila vprašanje gospodarskega razvoja obmejnega območja. Delegacija je prvi dan šla na obisk dvojezične šole v Špetru, kjer je bila nekdanja ravnateljica

Živa Gruđen deležna posebnega poklona. V popoldanskih urah pa se je zvrstilo več srečanj v Čedadu, na obeh sedežih krovnih organizacij in obeh beneških medijev, Doma in Novega Matajurja, ter s predstavniki Kmečke zveze in SDGZ. Prvi dan obiska se je končal v Špetru s predstavniki kulturnih organizacij. V sredo je bila najprej na vrsti Terska dolina, minister se je zato odpravil v Bardo in obiskal tamkajšnji etnografski muzej. Predviden je bil sicer tudi obisk Režije, a je ta del programa odpadel. V popoldanskih urah se je delegacija odpeljala v Kanalsko dolino, kjer se je srečala s slovenskima duhovnikoma Mariom Gariupom in Dionisiom Mateucigom, se pogovorila s

predstavniki kulturnega središča Planika in društva Mario Černet ter se sestala s starši otrok, ki obiskujejo tečaje slovenskega jezika. Minister in svetovalci z Urada so obiskali tudi Žabnice, nekoliko pretežno slovensko vas v Kanalski dolini. Tam se je delegacija najprej srečala z župnikom msgr. Dionisiom Mateucigom, ki jim je predstavil stanje v tej vasi Kanalske doline in božjepotno svetišče Sv. Višarje.

/ str. 19

Foto DP

Začenjajo se priprave na V. zborovanje cerkva, ki deluje v Italiji Pravi humanizem izhaja iz Kristusa

Novembra 2015 bo v Firencah V. zborovanje cerkva, ki deluje v Italiji. Kot pripravo na to srečanje je Italijanska škofovska konferenca (CEI) izoblikovala in objavila posebne smernice, namenjene cerkvenim svetom in laičnim organizacijam, da o njih razmislijo, se o njih pogovorijo in na njihovi podlagi izoblikujejo nove predloge. V tržaški škofiji je nadškof že imenoval tozadevno pripravljeno komisijo, ki bo pod vodstvom vikarja za laike in za kulturo msgr. Ettoreja Malnatija skušala med verniki s primernimi sredstvi spodbuditi razmislek o novem humanizmu, ki naj se osredotoči na Kristusa. Med člani komisije je tudi predstavnik slovenskih vernikov, ki naj bi bil nekakšen vezni člen med njo in slovensko krščansko skupnostjo. Smernice CEI je javnosti predstavil nadškof msgr. Nosiglia, predsednik pripravljalnega odbora, in pri tem zlasti spodbudil krajevne cerkvene skupnosti k dejavnemu sodelovanju in iskanju odgovorov na osrednje vprašanje zborovanja, in sicer kako lahko evan-

gelij vedno znova osvetljuje prizadevanja za gradnjo človekovega dostojanstva, ki je danes v mnogih ozirih ponižano. II. vatikanski koncil je poudaril, da edino Kristus v polnosti razodeva človeka in mu odkriva njegovo najvišjo poklicanost (GS, 22). Kot pravi papež Frančišek, je Kristus pravi Bog in obenem pravi člo-

katerih tamkajšnjih spomenikov krščanske umetnosti, nato pa preide h kratkemu opisu stanja posameznih krajevnih cerkva, kjer ne manjka pristnih zgledov poslušajočega, molitvenega in dialoškega humanizma. V nadaljevanju predstavi dokument ovire, ki jih na poti evangelizacije danes predstavlja prevladujoča kultura, ko scientizem postavlja na mesto racionalnosti, relativizem pa na mesto zanesljive in oblikovane vesti. Tretje poglavje izpostavlja razloge našega upanja. Le-ti izhajajo iz Boga, ki vedno preseneča in nas vedno spodbuja, da ga v vseh okoliščinah oznanjamo. Na koncu se dokument zaustavi pri "osebi" kot središču prizadevanj Cerkve ter predlaga pet poti do novega humanizma, ki jih ponazorijo s petimi glagoli. Ti glagoli so: "iti ven", "oznanjati", "naseljevati", "vzgajati" in "preobraziti". Le če bomo mi sami izkusili Kristusa, ga bodo lahko spoznali in prišli do njega tudi drugi, pravi dokument.

(po članku msgr. Ettoreja Malnatija, objavljenem v Vita Nuova z dne 5.12.2014, priredil t. s.)

Nadškof msgr. Nosiglia

vek, ki človeka nagovarja, da vsem oznanja krščansko blagovest, da se odpira "ponotranjenemu humanizmu", pri čemer pa naj ne pozabi, da "vedno živi v odnosu" in da Bog prihaja človeku naproti v Kristusu. Zborovanje cerkva, ki deluje v Italiji, bo v Firencah, zato se dokument Italijanske škofovske konference začne z opisom ne-

Povejmo na glas

Je tam, kjer so stiske

Preveč je še vedno stisk, krivic in trpljenja in zdi se, da jih človek noče ali ne zna odpraviti. To ne velja samo za območja pomanjkanja in zavrnjenosti, ampak tudi za naš razviti svet, se pravi za življenje, ki ga tukaj živimo. In v tem našem svetu so tesnobe vse večje, in kadar ljudje svojo resnico zares izpovejo, seveda le tedaj, ko vedo, da bodo pred javnostjo zakriti, se ni mogoče ubraniti vtisa, da smo oropani za pomoč, ki jo potrebujemo. Postajamo boleče občutljivi in ranljivi in vse več nas je, ki se bojimo obubožanja in nekateri celo revščine. Posledica je nekakšno cinično mirovanje, se pravi opuščanje prizadevanj za izboljšanje obstoječega stanja, za katerega čutimo, da ga pravzaprav ni mogoče izboljšati. Vse več neenakosti in vse slabše življenjske razmere bojazen v nas le stopnjujejo in zato ni čudno, da v nas vse bolj prevladuje skrb le zase, kar uničuje vsakršno možnost osebne in kolektivne sreče. Toliko bolj so brezvoljni mladi in brez prave zavzetosti, kar pa je še posebej mučno, v nas raste posebno zahrbtno nezaupanje. Raste namreč nezaupanje v ljudi, v sočloveka, od katerega, se nam dozdeva, ne moremo pričakovati drugega kot le mrzlo brezčutnost in prav nič drugega. Tragičen višek vseh stisk pa je, da so v nas shirala ali umrla vsa lepa pričakovanja, tista pričakovanja, brez katerih ni trdnega upanja in prepotrebne veselja do prihodnosti. Kot rečeno, je vse navedeno rezultat raziskave, ni torej eno izmed površnih mnenj in predpostavk, pač pa

vsota zelo osebnih izpovedi nekaj tisoč ljudi različne izobrazbe, starosti in politične opredeljenosti. In ker se sicer vse skupaj odvija tako, kot se, in ker trenutno očitno ni usmeritve, ki bi prepričljivo spremenila sedanje stanje oziroma ga obrnila bistveno na bolje, si mora človek, se pravi, si moramo mi tako ali drugače pomagati sami in sami premagovati stiske, ki nas ogrožajo. Na dlani je, da bi potrebovali večjo pomoč, ki bi nas razbremenila, večjo spodbudo, kot smo je sedaj deležni. In tu se nemara spomnimo, da je in obstaja nekdo, ki je gotovo prisoten tam, kjer so stiske, da je nekdo, ki te stiske zares želi odpravljati in zares človeku pomagati. Še več, da je in obstaja nekdo, ki ima tako veliko moč, da lahko našo največjo žalost razklene, da lahko s svojo svetlobo prežene najtemnejše sence skrbi in da v nas premaga celo trpljenje, ki je krvoločno in ubija v duši vzgibe smisla. Trpljenje, ki je srhljivo večje od nas in nas želi izničiti in uničiti ter se hrani z našimi mukami in nas potiska v brezizhodnost. Naj potemtakem ta ljubeča oseba povsod po svetu, kjer so stiske še mnogo večje, in tudi pri nas, kjer enako puštošita obup in preutrujena duša, naj torej ta oseba deluje kar najmočnejše, da bo človek spet bolj ljubil sočloveka, da ne bo več dopustil dobesedne in notranje revnosti, da bo darežljiv in usmiljen in bo v srcih vseh kot žareče sonce spet zasijalo tisto upanje, ki smo ga kljub božjemu rojstvu že skoraj izgubili.

Janez Povše

Razmišljanje ob nedavnem predavanju dr. Ivana Štuheca v Gorici

Bog je ali Boga ni?

V Sloveniji in tu pri nas "Je še kdo, ki najde pot, da preizkuša Boga, ki dela?" (sv. Janez Pavel II. - Prestopiti prag upanja).

To vprašanje sem si postavil po govoru dr. Ivana Štuheca, ki ga je imel v Gorici 27. oktobra letos ter ob branju članka "Slovenski holokavst ni uspel", objavljenega v Novem glasu 27. novembra t. l.

Vabilo na predavanje dr. Štuheca je bilo zelo privlačno, najbolj pa me je zanimalo, kaj bo povedal kot duhovnik, teolog ter kot oseba, ki je znana in upoštevana v slovenski Cerkvi in družbi: "... o stanju duha na Slovenskem, o družbi, o Cerkvi in politiki..." Ob koncu govora, ki je bil po eni strani zelo zanimiv, nisem zaznal tistega "duha, ki skuša razumeti Boga, ki dela".

Govor se mi je zdel bolj sociološke narave in nakazane rešitve so slonele bolj na človekem prizadevanju kot na iskanju resničnih vzrokov za današnje, lahko bi rekel, tragično stanje slovenskega naroda, sovražno razdeljenega v samem sebi. V omenjenem članku Slovenski holokavst ni uspel je celo zapisano med drugim: "razdeljeni smo bolj, kot smo bili leta 1942", ter "stanje duha v Sloveniji je tako, da če razdelimo orožje, bo pol mrtvih".

Če Bog, in ne strici, posega z radikalnimi dogodki v slovenski Cerkvi, pomeni, da je nekaj resnega to, kar obremenjuje slovensko cerkveno skupnost. Prav ti boleči posegi pa nam pričajo, da ima Bog rad slovenski narod. Ni treba biti učeni za razumevanje tega, dovolj je pogledati na zgodovino izraelskega naroda. Starozavezni preroki so imeli to nalogo, da so razlagali boleče in tragične dogodke, ki jih je doživljal izraelski narod zaradi večjega ali manjšega odpada od zaveze z Bogom, in kazali pot vrnitve. To nalogo bi moral imeti vsak kristjan v moči svetega krsta, teologi pa še v večji meri.

Po mojem mnenju so v glavnem trije dogodki, ki od druge svetovne vojne do danes zaznamujejo negativno stanje duha na Slovenskem. Prvi je beg škofa Gregorija Rožmana v tujino. Človeško gledano, zasluži vse razumevanje, evangelij pa je bolj radikalen. Glede podobnih današnjih begov svetujem prebrati članek v tedniku Voce Isontina z dne 1.11.2014: "Quei preti che fuggono e quelli che rimangono". Problem nastane, ko velik del cerkvene skupnosti ima še vedno škofa Rožmana za mučenca in gleda vse poznejše dogodke s te perspektive. Narod, ki hoče imeti za ikono mučenca, pastirja, ki je zapustil ovce pred volkovi, po mojem ni na pravi poti.

Drugi dogodek, če se temu lahko tako reče, je problem sprave. Če verjamemo, da je Kristusov križ tisti kraj, kjer so se osredotočila in se tam ustavila vsa

grozodejstva od začetka do konca sveta in ki jih je Jezus Kristus sprejel nase in v zameno dal odpuščanje, potem so tudi grozodejstva, ki so se dogajala v Sloveniji, tudi tista od leta 1942 do danes, zbrana na Kristusovem križu, že odpuščena.

Tragično je, da nobena od dveh sprtih strani ni sprejela tega odpuščanja. Izredno tragično je, da ni sprejela tega odpuščanja cerkvena skupnost. Če tisti, ki je utrpel krivico, tudi veliko krivico, odpusti iz ljubezni do Kristusovega križa, mu to odpuščanje da moč, da krivico popolnoma pozabi, ga ne boli več in še več, da mu moč, da moli za spreobrnjenje storilca krivice. Temu rečemo milost. Toda, kdo si želi te milosti? To je sprava, drugo je brezpredmetno besedičenje. Če bi to naredili vsi verniki, bi že desetletja ne bilo treba govoriti več o spravi. Edith Stein, judovskega rodu, karmeličanka, umrla je leta 1943 v nemškem taborišču Birkenau in bila proglašena za svetnico leta 1998, je zapisala: "Kdo zadošča za zlo povzročeno judovskemu narodu v imenu nemškega naroda? Kdo bo spremenil to ogabno krivdo v blagoslov za oba naroda? Samo tisti, ki ne bo dopustil tem ranam, odprtim od sovraštva, da rodijo drugo sovraštvo; tisti, ki, čeprav žrtve tolikšnega sovraštva, bo vzel nase bolečino budi tistega, ki sovraži, kot tistega, ki je sovražen..." ". Če do tega ne bo prišlo tudi tu pri nas, bomo govorili o spravi v nedogled.

Bog ima vse ljudi rad, tudi tiste, ki mislimo, da jih nima rad. Večji je grešnik, bolj ga ima rad, ker vidi v kakšni nevarnosti je, da se za večno pogubi. Vendar, je še kdo, ki verjame, da je pekel kraj velikega večnega trpljenja? Kako bo lahko tisti, ki ima vest obteženo tudi z zločini, spoznal, da ga ima Bog rad in da potrpežljivo čaka, da sprejme to ljubezen? To nalogo, pokazati neizmerno Božjo ljubezen, je Bog naložil Cerkvi, to je njena glavna naloga. In kako Cerkev, kristjan, opravi dobro to nalogo? S tem, da sprejme krivico in vrne odpuščanje. Brez tega ni kristjana. Tretji dogodek, ki obtežuje cerkveno skupnost, in to v novjšem času, je vedno večje zanimanje za tuzelejske dobrine na račun večnih. Ta težnja spodkopava vero pri temeljih in pohujšuje male. Mislim, da ima današnje krizno stanje v Sloveniji korenine tudi v opisanim.

Bodisi v evangeliju kot tudi v vseh apostolskih pismih "gorje vam" je namenjeno predvsem tistim, ki se imamo za verne, naša dela pa to zanikajo. Vem, da je to, kar sem napisal, samo neko jecljanje v primerjavi z resnostjo dogajanj v Sloveniji in pri nas v zamejstvu, vendar se moram sprijazniti s tem, da je ta moja mera.

E. R.

Edith Stein

Božič in "kristjanofobija" Nas kaj zanimajo napadi na nas?

Ko se bliža Božič, se tudi v medijih nekoliko bolj obračajo na ljudi, ki so odrinjeni na rob, ki so preganjani ... Mi si ne moremo kaj, da se ne bi ozrli na glavne osebe samega božičnega praznika in se zaustavimo ob njih zato, da bi videli, kako so tudi te odrinjene na rob in preganjane, pravzaprav smo v zadnjem desetletju pričeli že temu, da se je po zahodnih, zlasti anglosaksonskih deželah izgubilo celo ime praznika z vsebino vred – na njegovo mesto je prišel neki nedoločeni "Praznik luči", da pač ne bi motili "drugače verujočih" in neverujočih.

Lepo, da smo v politični in religiozni korektnosti šli tako daleč, težava pa nastane, ko prav tisti, katerim bi radi na ta način ustregli, ne spoštujejo tega, da bi se mnogi še vedno radi držali božičnega in preostalega izročila, sploh, če je to izročilo krščansko. Tako se je zgodilo, da sta se v Bruslju dve aktivistki skrajne levice, preoblečeni v policistki, spravili nad velike jaslice na "Gran Place" kar s pendreki. V neki šolski ustanovi v Bergamu pa je ravnatelj jaslice v šoli kar naravnost prepovedal, ker so pač diskriminatorna zadeva. Če se niti ne preveč ukvarjamo s t. i. nacizmom iz Illinois, ki je na Facebooku objavil blasfemne fotografije uprizoritve jaslic, k istemu početju pa tudi vabil svoje privržence po socialnih omrežjih. Do Božiča je še nekaj časa, tako da se bo gotovo zgodilo še kaj zanimivega v tej smeri. Vidimo, kako se je drastično povečal protikrščanski gnev, ki je marsikdaj zelo nasilen, vsekakor pa dobiva veliko medijske pozornosti v zahodnem svetu, logično pa, da se v Sloveniji na to ne ozirajo preveč, če se sploh kaj. Lahko skušamo zadeve minimalizirati, jih pomesti pod preprogo, a se dejstev ne da spremeniti. Strinjati se zato moramo s sociologom Philipom Jenkinsom, ki pravi, kako je protikatoliški gnev še "zadnji sprejemljiv stereotip". Nihče se namreč ne sme obregniti ob nenadzorovano priseljevanje (imigracijo s tujko), saj ga brž označijo za rasista. Nihče se ne sme ne strinjati se z zahtevami gejevskih lobijev, saj ga takoj označijo kot homofoba. Nasprotno pa ne le, da je, če je naperjeno proti katoliški Cerkvi in katoličanom, vse dovoljeno, temveč celo spodbujeno, celo do te mere, da so tovrstni moštri označeni kot heroji. Krivda je seveda večplastna, gotovo, da neposredno zainteresirani, torej katoliški kristjani sami, ne naredimo prav veliko, da bi se razmere izboljšale. Ne mislimo, da bi morali začeti kuriti grmade in organizirati križarske pohode, vsekakor pa tudi ne smemo kar tako nekritično in pasivno "nastavljati drugega lica" in ignorirati tega, kar se nam dogaja. Ne more nas ne zanimati skrb vzbujajoč veter, ki veje po parlamentih,

sredno zainteresirani, torej katoliški kristjani sami, ne naredimo prav veliko, da bi se razmere izboljšale. Ne mislimo, da bi morali začeti kuriti grmade in organizirati križarske pohode, vsekakor pa tudi ne smemo kar tako nekritično in pasivno "nastavljati drugega lica" in ignorirati tega, kar se nam dogaja. Ne more nas ne zanimati skrb vzbujajoč veter, ki veje po parlamentih,

sredno zainteresirani, torej katoliški kristjani sami, ne naredimo prav veliko, da bi se razmere izboljšale. Ne mislimo, da bi morali začeti kuriti grmade in organizirati križarske pohode, vsekakor pa tudi ne smemo kar tako nekritično in pasivno "nastavljati drugega lica" in ignorirati tega, kar se nam dogaja. Ne more nas ne zanimati skrb vzbujajoč veter, ki veje po parlamentih,

Zdrúženje ARS,
ki Vas bo
tudi v prihodnje
osrečilo z odličnimi
razstavami naših umetnikov,
Vam vošči vesele božične
praznike, miru in dobrega
v novem letu!

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

želi članom,
društvom, pevskim
zborom,
organizacijam
in vsem, ki njeno
delo podpirajo
in spremljajo,
duhovno bogat praznik
Gospodovega
rojstva in
Božji blagoslov
v novem letu 2015

nosti v zahodnem svetu, logično pa, da se v Sloveniji na to ne ozirajo preveč, če se sploh kaj. Lahko skušamo zadeve minimalizirati, jih pomesti pod preprogo, a se dejstev ne da spremeniti. Strinjati se zato moramo s sociologom Philipom Jenkinsom, ki pravi, kako je protikatoliški gnev še "zadnji sprejemljiv stereotip". Nihče se namreč ne sme obregniti ob nenadzorovano priseljevanje (imigracijo s tujko), saj ga brž označijo za rasista. Nihče se ne sme ne strinjati se z zahtevami gejevskih lobijev, saj ga takoj označijo kot homofoba. Nasprotno pa ne le, da je, če je naperjeno proti katoliški Cerkvi in katoličanom, vse dovoljeno, temveč celo spodbujeno, celo do te mere, da so tovrstni moštri označeni kot heroji. Krivda je seveda večplastna, gotovo, da neposredno zainteresirani, torej katoliški kristjani sami, ne naredimo prav veliko, da bi se razmere izboljšale. Ne mislimo, da bi morali začeti kuriti grmade in organizirati križarske pohode, vsekakor pa tudi ne smemo kar tako nekritično in pasivno "nastavljati drugega lica" in ignorirati tega, kar se nam dogaja. Ne more nas ne zanimati skrb vzbujajoč veter, ki veje po parlamentih,

univerzah, redakcijah, šolah in drugih "kulturnih" ustanovah. Treba je ugotoviti in jasno povedati, da težava obstaja, da ni prav nič zanemarljiva in je ni mogoče več spregledati. Lahko se tudi med seboj razdelimo glede načina, na katerega bomo na krivico odreagirali – nekateri bodo namreč zagovarjali pot odmika in molitve, drugi bodo spet ubrali bolj aktivno pot. Ena pot ne izključuje druge, brez težav gresta z roko v roki. Vsekakor pa se ne moremo več pretvarjati, kot da se ne bi nič dogajalo. Ni problema – če je treba, jih bomo tudi še dobili po glavi. Lahko prenašamo tudi mučeništvo, ne strinjam pa se s tem, da, kot rečejo naši nekdanji "bratje", delujemo kot "budala". Drugačni in na rob odrinjeni smo tako danes kristjani, začenši s samim Gospodom Jezusom in njegovo družino – dejstva po svetu so neizpodbitna. Ni narobe, če se preostali z nami ne strinjajo, težava je, da nam odrekajo pravico do obstoja, kakor tudi način, na katerega to počno. Kakšen bo torej naš odziv? Nam je pravzaprav sploh še kaj mar za našega Odrašenika, za naše svetinje, za našo vero nasploh?

Andrej Vončina

VSE ZA OGREVANJE
VODOVODNE, ELEKTRIČNE
IN PLINSKE NAPELJAVE
INŠTALACIJA IN
VZDRŽEVANJE
KLIMATSKIH NAPRAV
TER NAPRAV
ZA SONČNO
OGREVANJE

**TERMOIDRAULICA
DEMORI MANUEL**
TEL. 0481 882227

**Poklicno Združenje
Svetovalcev za Delo**
& Adriano PERIC
& Martin DRUFOVKA

Želimo Vam vesel Božič in ob vstopu v leto 2015
veliko veselja, zdravja, uspehov in nadaljnjega
uresničevanja vaših želja!

Gorica, Ul. Cantore 2 - Tel. 0481 538998 - Faks 0481 539441 - www.consulenzelavoro.it

**KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ**

Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi

**KULTURNI
CENTER
LOJZE
BRATUŽ**

**ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV**

želi vsem svojim
članom, sodelavcem
in prijateljem
blagoslovljene
božične praznike
in uspešno
novo leto 2015

Božična zgodba Le sekaj, sekaj smrečico, le pleti, pleti majčico...

Ta zgodba je stara, pa vendar stara ni. Segi v prejšnje stoletje, in v njej je veliko resničnega.

Pred hišo rasejo smreke, zelene in košate. Dvigajo se visoko, z mojega okna je ena videti celo višja od dvonadstropne stanovanjske hiše, ki mi kima z druge strani ulice. Danes sta me na elastičnih smrekovih vejicah zabavali dve veвериčki: lovili sta se, tekali ena za drugo, plezali, in ko se je zdelo, da jima bo zmanjkalo, sta se spet ulovili. Kaki dve minuti sta počeli akrobatske vragolije pred mojimi očmi, potem sta se izgubili naprej v smer drugih drevov. Televizija v naravi.

Štiri večmetske smreke so bile pred časom božična drevesca v vazi, ki jih je kdo od sosedov posadil, namesto da bi jih po praznikih zavrnel. Kajti bolje je odločiti se za take kot za posekane, brez korenin. Predavnimi, davnimi leti so kraljevale v kaki dnevni sobi, ovešene s srebrnimi, zlatimi trakovi, čokoladnimi obeski, bonboni in pisanimi kroglicami - v veselje odraslih in otrok. In na njih so utripale lučke: rdeče-rumene, prelivačice se v zeleno-

modro, razsvetljevale so in razsvetljevale čas otroštva mojih otrok.

In tako, kot so danes brez okrasov, brez lučk, brez trakov, brez obeskov visoke in močne, tako bo kdaj v prihodnje tudi ta zgodba iz prejšnjega stoletja, okleščena domišljijjskih dodatkov in besednih umetnij, ki se vsakokrat v ustvarjalni domišljiji pletejo v nove besedne vence in dogajalne splete, zasiljala v vsej svoji preprostosti kot izraz hvaležnosti dragi osebi.

Živela je dobra in pridna tetka, ime ji je bilo Anka. Trdo je delala in služila kruh v tovarni pletenin. Zgodaj je vstajala, da je začejala z delom že ob šestih zjutraj, popoldne pa je rada popazila svoje nečake. Zelo rada je tudi pletla, posebno nogavice, jopice in brezrokavnike. Vedno je našla čas, da je npletla nove izdelke. Iz tovarne je pogosto prinašala volneno prejo vsakovrstnih barv, še pogosteje pa že spletene ostanke blaga, ki jih je potem doma parala, da je imela volnene klobčiče za pletenje. Ta volna pa ni bila gladka, marveč nagubana, tako da je bilo malce teže pletti. Najraje je pletla nogavice, najprej majhne za malčke, ko pa so zrastle, je pletla tudi za njihove otroke, može in žene.

/str. 14
Majda Artač Sturman

Vsem svojim članicam, sodelavcem in prijateljem
voščita srečen Božič in zdravja polno
novo leto 2015

**SLOVENSKA
PROSVETA**
ZALOŽBA MLADIKA

Blagoslovljen Božič
in srečno, zdravo
ter uspeha polno
Novo leto 2015!

Slovenska skupnost
vošči vsem svojim članom,
izvoljenim predstavnikom,
somišljenikom in prijateljem
vesel, doživet
in blagoslovljen Božič
v novem letu pa veliko
osebnega uspeha
in uresničenih želja,
pa skupnega dela v korist
slovenske narodne
skupnosti v Italiji.

**SLOVENSKA SKUPNOST
ZBIRNA STRANA SLOVENCEV V ITALIJI**

POGOVOR Sestra Veronika Saksida ob 50. obletnici redovnega življenja

“Nikdar nisem podvomila o izredni milosti, ki mi je bila dana”

Na praznik čudodelne svetinje, 27. novembra, so v goriški skupnosti slovenskih Marijinih sester z zahvalno sveto mašo, ki jo je daroval nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli, praznovali tudi 50. obletnico poklica s. Veronike Saksida. To je redovnica s posebno pestro življenjsko zgodbo, ki z veliko duhovno svežino pripoveduje o velikih darovih Božje milosti.

Ste lepo praznovali?

Hvaležna sem bila, da sta se praznika ujemala. Škof bi itak vseeno prišel, ni prišel zaradi mene! Naslednji dan smo praznovali z voditeljico s. Irmo Makše in provincialko s. Slavico Lesjak iz Ljubljane, prišla je tudi s. Mirta Rezar, ki je bila z mano v Kanadi.

Izhajate iz znane in številne družine. Kaj nam lahko poveste o spominih na svoja prva leta?

Oče je bil policaj v Trstu, tam sta se spoznala z mamo, leta 1919 pa sta šla v Ljubljano. Ko sem bila stara pet let, smo se z družino iz Ljubljane preselili v Gorico. Naša družina je bila številna, rojenih je bilo 16 otrok, od teh 11 živih. Jaz sem najmlajša. Pri odločitvi za prihod v Gorico (l. 1941, op. p.) je šlo za Božjo previdnost. Teta v Gorici nas je spodbujala, naj zaradi italijanske okupacije zapustimo Ljubljano in da nam bo v Gorici bolje. Tu sem obiskovala italijanske šole. Še kot otrok sem stopila v Marijin vrtec, pozneje v slovensko dekliško Marijino družbo; v njej smo veliko igrale. V mladosti sta me vedno spremljali posebno Marijino varstvo in varstvo angela varuha.

Kmalu ste spet krenili na pot...

Dvajsetletna sem skupaj z rodnicami odšla v ZDA, kjer sem sodelovala pri kulturnem društvu Prešeren in pri cerkvenem petju v slovenski cerkvi sv. Cirila v New Yorku.

Kdaj ste prvič slišali Božji klic?

To se je pravzaprav zgodilo prav takrat, v Ameriki. Med branjem duhovnih knjig sem naletela na knjižico sv. Vincencija Pavelskega, v kateri so bili opisani začetki redovne kongregacije usmiljenih sester. Pisalo je tudi o nekem dekletu, ki je začela streči bolnikom in je med drugim imela moje ime: pisala se je Marjeta... Tako sem razmišljala, da bi tudi jaz lahko šla za redovnico. Mislila pa sem, da sem za redovno življenje prestara, saj sem imela 25 let, pa me je notranji glas opozoril, da je še čas. Ob priložnosti sem obiskala slovensko župnijo Marija Pomagaj v Torontu, kjer so delovale slovenske usmiljenke, ki so pa ravno takrat odhajale. Prednica s. Rozalija me je napotila k usmiljenkam v New York, kjer so me sprejele, a le pod pogojem, da končam višjo srednjo šolo. Pred vstopom sem obiskala mamo v Gorici, kjer so me znanici spraševali, zakaj ne vstopim raje k slovenskim Marijinim sestrar čudodelne svetinje, ki so bile tu prisotne. Za ta korak me je navduševal tudi msgr. Rudolf Klinec, ki je bil nato zelo zadovoljen, ko sem sprejela in

odločila, da ostanem v Gorici. Ameriške sestre so mojo odločitev z uvidevnostjo sprejele.

V red ste stopili leta 1964...

Da, preoblečena sem bila 27. novembra leta 1964, zato praznujem 50 let poklica. Prve zaobljube sem imela po petih letih, večne pa sem naredila, ko sem bila kasneje v Kanadi.

Po noviciatu so me poslali v medicinsko šolo v Gorici. Po opravljeni šoli me je vodstvo naše družbe leta 1969 poslalo v Kanado, na župnijo Brezmadežne v Torontu, kjer so slovenske Marijine sestre že delovale. Poleg drugih obveznosti smo tam poučevale v slovenski sobotni šoli in varovale tudi otroke. Štiri leta sem učila otroke tretjega razreda slovenske šole; tam sem zelo rada pripravljala tudi slovenske igrice in nastope. Bil je res lep čas!

“Vedno sem čutila Božjo pričujočnost, da res služim Bogu, če delam za bolnike”.

S pomočjo goriških sester smo nato zraven cerkve kupile zemljišče za sestrsko hišo, ki smo jo s pomočjo tamkajšnjih Slovencev pozneje dozidali.

Po nekaj letih sem se vrnila v Gorico, kjer me je čakala strežba bolnikov, kar sem z veseljem in z Božjo pomočjo opravljala 16 let.

Na željo predstojnikov sem se leta 1988 vrnila v Torontu, kjer je bil leto prej dograjen Dom Lipa. Tam je bila sestram zaupana bolniška oskrba naših Slovencev. Sestre so sprejele to odgovornost in za to ustanovo prosile denar po hišah. Ljudje so pripomogli, da se je Dom zidal. To je krasen dom, vedno dobiva nagrade za prvovrstno strežbo. Pri tem delu sta me navdajala veliko notranje veselje in pa zavest, da služim Bogu. Še zdaj je v Domu več kot 90 gostov Slovencev, žal pa ni več skoraj nič slovenskega osebja.

Ga še vodijo sestre?

Ne, dve redovnici sta umrli, jaz sem odšla zaradi zdravja. Ljudje so to zelo občutili. Redovna družba žal nima drugih sester, ki bi jih poslala tja.

Rada bi omenila požrtvovalnost g. Franca Sodje, ki je bival v Domu. Bil je vedno na razpolago in je takoj pritekel, ko je bilo potrebno podeliti zakrament bolnikom podnevi ali tudi ponoči. V Domu je bilo več lazaristov, tudi g. Časl. Letos spomladi je tam umrl tudi Vili Čekuta. V tem Domu sem skupno delala 24 let. Dodeljena mi je bila tudi služba v cerkvi Brezmadežne. Zaupani sta mi bili delo v zakristiji in pa krašenje cerkve. Pri tem delu se mi je kar sam od sebe porajal navdih, kako ustvariti čim popolnejšo harmonijo barv in oblik cvetja, ki je krasiло cerkev, kar je povzdignilo bogoslužne slovesnosti in razveseljevalo vernike. V naši družini

imamo malo daru za take stvari...

Ljudje so me prosili za krašenje tudi ob porokah (s. Veronika mi pokaže nekaj fotografij res lepo okrašenih liturgičnih prostorov; op. p.). Cvetličarne namreč delajo vedno enake stvari. To sem delala zjutraj, popoldne pa v Domu.

Znana je vaša sestra Zora, vsestranska umetnica; pred šestimi leti je v Gorici razstavljala svoja likovna dela tudi vaša sestra Mirjam.

Mirjam je začela slikati pri 50 letih. Tudi brat, ki je v Avstraliji, je začel slikati na stara leta in to dela z veliko lahkoto.

Koliko vas je še živih bratov in sester?

Tu smo štirje. Brat je v Avstraliji z družino. Bi lahko bili tu, a nismo imeli pravice do dela. Bilo je težko, samo zaradi tega je naša družina trpela; boleznini bi bilo. Veliko smo trpeli. Še zdaj mi delajo 'ceremonije' za državljanstvo, sploh za reziden-

co itd. Pa sem tukaj že 40 let! Še vedno imam ameriško in kanadsko državljanstvo, italijanskega pa ne. Ena sestra je v Kanadi, z njo sva bili veliko skupaj. Poročila se je s prof. Mahničem, ki je tu učil med vojno. Njune štiri hčerkice so vse izobražene in poročene. Tudi one so umetnice.

Ste se v ZDA v 50. letih srečali s Francetom Goršetom?

Da, v New Yorku. Večkrat je prihajal k nam, nato (leta 1971, op. p.) se je vrnil v Slovenijo. V cerkvi Brezmadežne je naredil križev pot in nekaj kipov, a zdaj je tudi to že spremenjeno. Slovenci v Torontu imajo dve župniji: ena je župnija Brezmadežne čudodelne svetinje, blagoslovljena leta 1961 v zahodnem predmestju Toronta, druga Marija Pomagaj, ustanovljena leta 1953, v kateri so se zbiral prvi priseljeni Slovenci, ki jih je bilo veliko. Tja hodijo zdaj maševat duhovniki iz Brezmadežne; prej je bil tam g. Batič,

po rodu iz Ajdovščine. Slovenci v Kanadi imajo tudi zelo lepa letovišča; Primorci imajo letovišče Simona Gregorčiča, Prekmurci imajo svoje itd. V Kanadi je še nekaj Goričanov, ki tam živijo več kot 50 let. Naše skupnosti še vedno zelo lepo delujejo, ohranjajo tradicije, združujejo se za praznovanja.

Župnija je zelo lepa, še sedaj prejemam pisma po pošti. Žal mi je le, ker zaradi težav z vidom ne morem pisati in odgovarjati tem, ki mi pišejo.

So prisotni tudi mlajši Slovenci?

Pripadniki prvih slovenskih generacij so se poročali med seboj, zdaj so zakoni v glavnem mešani, maša je angleška. Vsako nedeljo so tri maše, cerkev je zelo obiskana in živa, k maši hodijo cele družine. Tu v Gorici pa se mi zdi vse bolj mrtvo...

Kaj pa Slovenci v New Yorku?

Teh je zdaj verjetno manj, na Manhattanu pa je še danes cerkev sv. Cirila, kjer je župnik p. Martin Krizolog, in tudi središče slovenskega življenja v New Yorku. To je sicer v mestu; več Slovencev je vedno bilo izven mestnega jedra. Razdalje so seveda velike, čeprav so - z razliko od Kanade, kjer moraš nujno imeti avto - dobre zveze, ker odlično deluje podzemna železnica.

Odkar ste redovnica, ste živeli več časa v Gorici ali čez lužo?

Približno pol in pol.

Se vam kaj toži po Kanadi?

Malo že, sicer imam zelo lepe spomine. To je pač naše redovno življenje. V Torontu smo imele hišo, skrbale za cerkev in duhovno življenje sv. Vincencija. Slovenci so bili povečini verni, vse je bilo zelo lepo organizirano. V zadnjih letih se je naša skupnost v Domu Lipa vedno bolj krčila in ostali sva le še dve sestri. Ker mi je začel pešati vid

“Vsako delo, ki ga narediš, če ga narediš v Božji posvečujoči milosti, ima veliko vrednost”.

in ker novih poklicev ni bilo, me je pred dobrima dvema letoma spet sprejela goriška skupnost, kjer lahko še kaj pomagam.

Delo z bolniki je bilo skozi vsa ta leta vaše glavno opravilo. To še vedno delate?

Kolikor morem, pomagam pri strežbi dveh bolnic. Vedno sem čutila Božjo pričujočnost, da res služim Bogu, če delam za bolnike. Nikdar nisem imela težav. Z veseljem sem delala.

Se je po vašem mnenju Gorica spremenila v vseh teh letih?

Sestre so iste, zato je, kot da bi prišla domov. Zunaj se mi mesto zdi mrtvo, ni življenja. Tudi slovenska skupnost je tu drugačna, bolj živahna v vaseh kot v mestu. Domotožja pa res nisem čutila, ne ko sem šla tja, ker sem že bila, ne ko sem se vrnila.

Kakšne spomine imate na s. Justo, ustanoviteljico in steber goriške skupnosti Marijinih sester?

Sprejemala me je pri vseh težavah, bila mi je duhovna mati. Hvaležna sem ji za vse, da me je sprejela in tudi kam poslala, če je bilo potrebno. Zaupala mi je. Bila je osebnost! Bog jo je izbral za to postojanko. Tudi njej ni bilo lahko, imela je težave z oblastmi.

Kaj bi vi po svoji prehojeni poti svetovali dekletu, ki čuti, da jo Bog kliče, pa morda s težavo izbere to pot?

Če to čuti, naj ne odlaš! To je izredna stvar, Bog jo bo vedno podpiral. Vsako delo, ki ga narediš, če ga narediš v Božji posvečujoči milosti, ima veliko vrednost. Če narediš s tem namenom iz ljubezni do Boga, priključijo veliko blagoslova na vse ljudi, ki jih srečuje.

Naj se ne boji! Bog jo spremlja, Marija jo spremlja. Bog vedno kliče. Veliko jih je, ki rečejo: “Imela sem poklic, pa nisem šla”... Ljudje takih mladih danes žal ne podpirajo. Svet je tak, da tega ne spodbuja.

Tudi če mi je bilo kdaj težko, moram priznati, da tudi v dušnem trpljenju nisem nikdar podvomila o izredni milosti, ki mi je bila dana. Kljub nekaterim, tudi težkim oviram, me je v poklicu vedno spremljala zavest poklicanosti. Veselje in mir me nista nikoli zapustila. Veliko uteho sem našla tudi v branju duhovnih knjig.

Vem, da me Brezmadežna tudi zdaj, ob zatonu življenja, ne bo zapustila. Hvaležna sem Bogu za vse milosti in dobrote, ki mi jih je izkazal v teh 50 letih redovnega življenja.

“Slavim Te, Gospod, ker si me vzljubil”!

Danijel Devetak

Lepo pričevanje udeleženke Romanje v Assisi, Cascio in Loreto

Pred enim letom, in sicer 9. novembra 2013, je papež Francišek sprejel osebo s posebnimi potrebami zveze UNTALS.

Ni mogoče opisati, kar sem doživela v Rimu. Ko smo se vračali domov, smo že načrtovali, na katero romanje bomo šli naslednje leto, saj smo se počutili kot ena sama družina. In res se je zgodilo. Odločili smo se, da bomo od 13. do 16. oktobra letos poromali v svetišča v Assisi, Cascio in Loreto. Spremljal nas je nekdanji nadškof Dino De Antoni. Dan pred odhodom je moja mama zbolela in je žal morala ostati doma. Zdelo se mi je, da se ruši

svet, saj bi brez spremstva morala ostati doma. Telefonirala sem trem prijateljicam, a ker je do odhoda manjkalo manj kot 24 ur, so s težkimi srci vabilo odklonile.

Zaskrbljena sem telefonirala Nevini in jo vprašala, ali pozna koga, ki bi me lahko pospremil. Moji “rešiteljci” je ime Danila: upokojena medicinska sestra, ki si je tudi sama želela romanja, a so bila mesta ob prijavi že zasedena. Bog pozna naše želje in nas nikoli ne zapusti: poslal mi je pomoč. Z Danilo sva se spoznali na avtobusu in imela sem občutek, da jo poznam že od nekdaj. Najprej smo se ustavili v Assisiju. Tam smo si ogledali zgornjo in

spodnjo baziliko. Najlepši trenutek je bil v kripti, kjer je pokopan sv. Francišek (na sliki). Dostop do kripe ni lahek, ker je mnogo stopnic, a po zaslugi naših prostovoljcev (jaz jih imenujem angeli varuhi) se je vseh osem vozičkov znašlo pred oltarjem. Tam sem z mislijo objela ves svet in molila za vse. Višek romanja je bil predzadnji večer, ko smo imeli procesijo z lučkami. Peli smo in dvigali sveče k nebu. Takrat sem začutila navzočnost naše Matere Marije in zazdelo se mi je, da sem v nebesih. Po procesiji nas je škof Dino De Antoni blagoslovil. Romanje postane prekrasno, ko si v lepi družbi in deliš izkušnje, petje, molitev, veselje... Zahvalila

bi se rada vsem, ki so pripravili to doživetje romanje. Hvala Ediju, ki je pripravil vse pesmi in jih spremljal s kitaro. Predvsem pa hvala naši Nevini: naj ji Bog poplača vse delo in potrpežljivost. Naše štiridnevno skupno romanje je minilo hitro in naši žareči obrazi so pričali o veselju in sreči, ki bo trajala še dolgo!

Emanuela Tomsic

Upoštevajmo socialni nauk Cerkve!

Zemlja ni le zemlja, je tudi čas!

S misel kvasa ni, da ostane sam zase, temveč, da se pomeša v moko. To velja tudi za socialni nauk Cerkve (SNC). SNC ne služi ničemur, če je zgolj "nauk", zapisan v okrožnicah in knjigah, večina kristjanov pa ga niti ne pozna, kaj šele, da bi med seboj razpravljali o izkušnjah, ki izhajajo iz življenja po smernicah SNC.

Prvi korak torej je: organizirati javno razpravo o SNC! Vse se začne tu, ko čim več kristjanov in drugih ljudi dobre volje pozna principe SNC. Drugi korak je: deliti izkušnje, do katerih pride, ko SNC upoštevamo v vsakdanjem življenju. V Italiji je vsaj 90 skupin, ki preučujejo SNC. Kaj pa v Sloveniji? Imamo na Teološki fakulteti inštitut SNC, po župnijah skupine, ki SNC preučujejo? Po zaslugi fundacije Giuseppe Toniolo iz Verone je v tem mestu, letos že četrtrič, potekal festival SNC: razstave, okrogle mize, predavanja, predstavitev knjig, filmi, srečanja in soočenja glede ekonomije, dela, šole ter javne uprave. V štirih dneh, od 20. do 23. novembra, se je festivala udeležilo okoli 40.000 obiskovalcev,

o festivalu poročajo mediji ... Kako razvijati človeško družino? Na napačni poti smo, če globalizacija postaja zgolj homologizacija. Mar ni "potrošniška družba"

zgodovinska zabloda in polom človeške družine, ki vodi v propad naše civilizacije? Kriza, v kateri smo se znašli, in to ne prvič, ni le finančna kriza, temveč tudi kriza ekonomije, socialna in institucionalna kriza. Za izhod iz te krize ne zadostujejo stari recepti ekonomije. Ne zadostuje "razvoj", ki je samo nedefinirana količinska rast. Zemlja ni le zemlja, je tudi čas! Potrošništvo je žal zu-

naj časa. V potrošniški družbi je čas klonil pred prostorom. Tehnika brez etike nas vodi v pogubo. Premalo je uspeli s "tržnimi nišami", če podjetja niso družbeno odgovorna. Potrebno je izdelati vizije, ki bodo dolgoročne in bodo vplivale na življenjske stile. Tudi čas je dragocen vir, ki nam je dan. Velika večina politikov se ukvarja s prostorom (kako biti vpleten v političnem in medij-

schem prostoru). Zelo malo politikov pa se ukvarja s časom, ki teče, s procesi, ki bodo omogočili stabilnost prihodnjim generacijam. Priča smo inerciji in celo nazadovanju glede izboljšanja kakovosti bivanja. Papež Frančišek v apostolski spodbudi "Evangelii gaudium" pravi, da je čas nad prostorom, edinstvo nad konfliktom, poliedrnost nad uniformiranostjo.

Temelj SNC je spoštovanje dostojanstva vsake osebe. Vera nas odpira za srečanje z drugim in Drugim. Vprašanje je: kako prenašam individualizem, egoizem in rasizem? Kako se soočamo s krivicami, obupom, lenobo, napuhom ...? Imamo za to sploh čas? Imamo čas za SNC? Časa za to ne bodo našli tisti, ki ne najdejo časa, da bi poslušali otroke, ženo, moža, tisti, ki nimajo časa za molitev in prostovoljno delo. Paradoks je, da živimo v neprestani naglici, pripovedujemo, da "nimamo časa", po drugi strani pa čas zapravljamo in razmetavamo. Leta in desetletja ne naredimo korakov, ki bi nam omogočili bolj kakovostno življenje. In to samo zato, ker nekateri ščitijo svoje privilegije, ker drugi fanatično vztrajajo pri "tradiciji", pri vzorcih, ki so se že zdavnaj pokazali za škodljive.

Za uresničenje določenih idej je potrebno veliko časa, to so odločitve na "dolgi rok", ki presega čas enega človeškega življenja, morda tudi več generacij. Zakaj ne bi sanjali o projektih, ki presegajo obdobje ene civilizacije? Odločitev za tako vizijo pomeni iti "preko samega sebe", načrtovati scenarije, katerih sadove bodo uživali drugi.

Če želimo danes živeti na način iz preteklosti, smo zunaj časa, živimo v stereotipih in lažni varnosti. Potrebno je upoštevati realnost, upoštevati tudi četrto dimenzijo stvarnosti, sprejeti gibanje, spremembe in novosti. Namesto da ohranjamo stare prostore, se je potrebno odločiti za procese. V času srečamo

revščino, bogastvo, zdravje, bolezn, greh, milost, sovraštvo, ljubezen, obup, krivice, zastoj, jskost, interese. Se vsega tega zavedamo?

Premalo je samo delati. Potrebno se je vprašati: kako delamo in zakaj delamo? Kako so v potekajoče procese vpleteni podjetja, banke, šole, sindikati? Če želimo biti v času, mora biti v središču prizadevanj človek in njegov integralni razvoj, s tem pa tudi varovanje stvarstva. Podivjana logika "profita za vsako ceno" nas ugonablja. Kaj pomaga človeku, če si

ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Potrebno se je soočiti z globalizacijo, ki temelji na brezbriznosti do človeka in narave. Kot pravi papež Frančišek, potrebujemo globalizacijo solidarnosti. Ekonomija je bistvena za rast skupnosti. Potrebno je soočenje glede odnosov med podjetji, bankami in sindikati, glede odnosov v podjetjih, glede povezanosti med vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in podjetji. Potrebujemo politiko, ki bo upoštevala čas.

Bogdan Vidmar

Božična romanca

Najlepšo romanco, Ljubezni romanco sam Božji nam Sin je za Božič zapel: Brezmadežno Marjam izbral je za Mamo, in noč v Betlehemu, in jasli in hlev.

V romanco je stopil še z Jožefom zvestim, s pastirji, z orkestrom spod kril Angelov. In kot se dogaja le v božji povesti ... Vse nas je odrešil prekletstva okov.

Odtelej hoče biti kot mi – pravi Človek, čeprav je od vekomaj Eden od Treh! Oh, kaj vse božična romanca izzove ... Veš, upam, da tudi pri Tebi nasmeh.

Vladimir Kos

NAJVEČJA LJUBEZEN

SINDON
2015

NAJVEČJE PRIČEVANJE NAJVEČJE LJUBEZNI

SLOVESNA RAZSTAVA SINDONA

19. APRIL - 24. JUNIJ 2015
V STOLNICI V TURINU

OB DVESTOLETNICI ROJSTVA DON BOSKA BO SVETI SINDON RAZSTAVLJEN V TURINSKI KATEDRALI. NA SPLETNEM PORTALU NAJDETE VSE POTREBNE INFORMACIJE.

VSTOP JE BREZPLAČEN,
REZERVACIJA OBVEZNA NA PORTALU
WWW.SINDONE.ORG

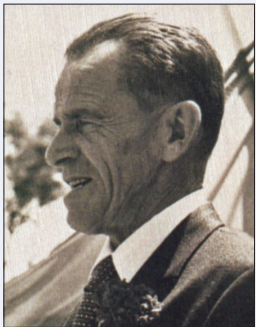

Kratke

Sovodnje ob Soči / Obnovljen Kulturni dom poimenovan po Jožefu Češčutu

Obnova Kulturnega doma v Sovodnjah ob Soči in poimenovanje stavbe po prvem povojnem županu in vsestranskem družbenem delavcu Jožefu Češčutu je bila v nedeljo velik ljudski praznik, ki je privabil številno občinstvo iz vasi in okolice. Ob prisotnosti narodnih noš in nastopu otroškega pevskega zbora pod vodstvom Valentine Nanut je spregovoril predsednik KD Sovodnje Erik Figelj, ki je predstavil obnovitvena dela, se zahvalil članom društva, ki so sodelovali s prostovoljnimi delom, in pri tem podčrtal doprinos Rudija Petejana in Draga Tomsiča ter obrazložil odločitev za poimenovanje stavbe po Jožefu Češčutu. Poudaril je, da se bo društveno delo še razvijalo, če bodo vaščani prihajali in sodelovali, kot je bilo značilno za Češčuta in njegove sodelavce, med katerimi je podčrtal doprinos pokojnega Janka Cotiča. Sledil je nastop županje Alenke Florenin, ki je povedala, da je bila obnova mogoča, ker je lastnik stavbe, družba Alpe, prejel odškodnino zaradi širitve avtoceste. Pozdravili so še Livio Semolič za SKGZ in družbo Alpe, predsednik Zadrudne banke Doberdob-Sovodnje Dario Peric, ki je omenil prispevek bančnega zavoda za obnovo doma, župan pobratene občine Škofja Loka mag. Miha Ješe, pokrajinska odbornica Vesna Tomsič, goriška pokrajinska predsednica ZSKD Bruna Visintin, predsednica Glasbene matice Milena Padovan in številni predstavniki kulturnih društev iz sovodenjske in bližnjih občin. Ploščo z napisom Kulturni dom Jožef Češčut je odkrila Češčutova vdova Marija Tomsič. Pred vhom v obnoljene prostore je stavbo in prisotne blagoslovil župnijski vikar msgr. Renato Podbersič. V notranjosti so bile na ogled tri razstave, obiskovalci pa so spremljali kulturni program, med katerim so razdelili tudi knjižico o življenju in delu Jožefa Češčuta, ki jo je napisal Aldo Rupel, izdalo pa KD Sovodnje s prispevkom sovodenjske občinske uprave in Zadrudne banke Doberdob-Sovodnje.

AŠZ Olympia / Telovadna božičnica

Amatersko športno združenje Olympia vabi na telovadno božičnico, ki bo potekala v **četrtek, 18. decembra**, ob 17. uri v Slovenskem športnem centru Mirko Špacapan v Gorici. Nastopili bodo deklice in dečki predšolske skupine Gymplay, ritmičarke, orodni telovadci in člani show dance skupine Olympia. Toplo vabljeni!

Mirenski Grad / Koncert Vokalne skupine Chorus '97

Vokalna skupina Chorus '97 iz Mirna vabi na božični koncert, ki ga bo skupaj z gostoma, baritonistom Zdravkom Pergerjem in organistko Evo Dolinšek izvedla v cerkvi Žalostne Matere Božje na Mirenskem Gradu v **soboto, 27. decembra** 2014, ob 19. uri.

27. Nagrado Dušana Černeta prejme Skupnost družin Sončnica

Skupnost družin Sončnica iz Gorice bo v **nedeljo, 28. decembra**, prejela 27. Nagrado Dušana Černeta. Podelitev bo v Močnikovem domu ob cerkvi Sv. Ivana z začetkom ob 17. uri. Srečanje bo posvečeno tudi pregledu letošnje dejavnosti tega zaslužnega društva, glasbeni točki in družabnosti. Skupnost družin Sončnico so uradno ustanovili 13. junija 1999, dejansko pa je začela delovati v korist družin in vrednot, ki so temelj družinskega življenja, že leta 1994. V tem obdobju so se uveljavili društveni nizi predavanj o vzgojnih, verskih, socialnih in kulturnih vprašanjih, gledališko delo skupine O'Klapa, poletna središča, letovanja, izleti in druga srečanja, ki pritegujejo udeležence z obeh strani državne meje na Goriškem, a tudi s Tržaškega.

Nagrade Dušana Černeta je poseben odbor v Trstu začel podeljevati leta 1976 ustanovam ali posameznikom, ki se v našem zamejstvu odlikujejo zaradi predanosti slovenstvu, krščanstvu in demokraciji, in to v spomin na javnega delavca Dušana Černeta (1916-75), ki jim je bil dosledno zavezan. Skrb za nagrado je pred leti prevzela Knjižnica Dušana Černeta, ki je za premostitev zastoja pri tradicionalnem letnem podeljevanju lani izročila tri nagrade, v vsako pokrajino, kjer avtohtono živimo Slovenci v Furlaniji Juljski krajini, po eno: Kulturnemu centru Lojze Bratuž v Gorici, beneškemu duhovniku in kulturnemu delavcu msgr. Marinu Qualizzi in Šolskim sestram tržaške province.

Kulturni dom / Spominska razstava "Arrigo Tonutti – Poklon umetniku"

V sredo, 17. decembra 2014, je bilo v galeriji Kulturnega doma odprte spominske razstave "Arrigo Tonutti – Poklon umetniku". V delih Arriga Tonuttija (1933 - 2003 iz Ločnika pri Gorici) vedno najbolj prevzema njegova zvestoba nekaterim temam, ki so bile zanj značilne. Poleg krajinskih izrezov skritih koticov v nekoliko odmaknjeni goriški okolici pritegnejo pozornost predvsem njegovi žanrski motivi. Le-ti predstavljajo najbolj viden in uspešen rezultat njegove osebne interpretacije resničnosti. V teh motivih je umetniku uspelo z veliko sproščenostjo in svežino prenesti na platno notranja izkustva. Čeprav je njegova dejavnost v glavnem potekala na obrobju uradnih umetniških dogajanj v naši deželi, je bil Tonutti brez dvoma eden najbolj izvirnih, navdušenih in aktivnih goriških slikarjev. Spominska razstava, ki jo prirejata Kulturni dom Gorica in kulturna zadruga Maja, bo odprta do 10. januarja 2015: od ponedeljka do petka, od 9. do 12. in od 16. do 18. ter v večernih urah med prireditvami.

Nova zbirka Združenja cerkvenih pevskih zborov - Gorica

"Velik dogodek za našo manjšinsko skupnost"

Šopek mladih not je naslov nove zbirke posvetnih in sakralnih skladb za otroške in mladinske zборе, ki jo je izdalo Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica. Praznična predstavitev projekta, ki je bil izpeljan s podporo Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, je potekala v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v petek, 12. decembra. Prijetno kulturno srečanje so z dvema pesmicama uvedli mladi pevci Otroškega pevskega zbora Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek Jug, sklenili pa pevci Otroškega pevskega zbora Veseljaki iz Doberdoba pod taktirko Lucije Lavrenčič; ene in druge je na klavir spremljala Elisabetta Cavaleri. Predsednik ZCPZ Dario Bertinazzi je poudaril, da je predstavitev te zbirke velik dogodek za našo manjšinsko skupnost in še pose-

bej za našo goriško stvarnost. Zamisel zanjo je prišla na dan na seji Združenja in predstavlja veliko pridobitev na slovenskem glasbenem področju. "Kljub izigravanju določenih krogov in odločitvi deželnega odbornika Torrentija, da preuredi financiranje naših slovenskih ustanov kljub nasprotovanju tako Združenja kot Zveze cerkvenih

pevskih zborov iz Trsta, ne bomo opustili našega delovanja". Bertinazzi je še pojasnil, da Torrenti ni sprejel nobenih pripomb "in na pismo podpisanega ni odgovoril". Zato se je zahvalil vsem, ki vsak dan neutrudno delajo za naše pevske zборе, pevovodjem in skladateljem, pa tudi Republiki Sloveniji za podporo. Lani so predstavili zgoščenko zbora Veseljaki, letos pa zbirko skladb domačih avtorjev, ravno tako namenjeno otroškim in mladinskim zborom. S tem je želelo ZCPZ poudariti posebno pozornost do najmlajših, "saj edino preko njih se bo naša prisotnost na tem ozemlju ohranila". Bertinazzi se je zahvalil vsem skladateljem, ki so sodelovali pri zbirki, Patricku Quaggiatu, ki je notografiral skladbe, članicam odbora Martini Gereon, Martini Hlede in Damijani Čevdek Jug, ki so projekt speljale do konca,

ter neutrudni tajnici Monici Quaggiato.

Prof. Martina Gereon je o novi izdaji povedala, da združuje skladbe, ki so že bile izvedene, ostajale pa so zgolj v rokopisih in doslej bile še neobjavljene. Izjema je le Quaggiatova maša Gospod je moj pastir, ki je že izšla v

Pastirčku. Poleg te vsebuje zbirka 12 skladb, razdeljenih v dva sklopa: v prvem so posvetna dela za otroške glasove ob spremljavi klavirja ali kitare, v drugem pa pesmi sakralnega značaja. Gre za dela šestih zamejskih skladateljev, ki se z glasbo ukvarjajo (oz. so se ukvarjali) poklicno ali pa ljubiteljsko, vsekakor imajo za sabo bogate in razvejene izkušnje kot zborovodje, ustanovitelji glasbenih skupin, korepetitorji, organisti, glasbeni pedagogi, snovalci avtorskih skladb ali priredb itd.; nekateri so za svoje delo in visoke umetniške dosežke tudi že prejeli laskava priznanja. Iz goriške pokrajine prihajajo Silvan Zavadlav, Patrick Quaggiato, Martina Gereon in pokojni Mirko Špacapan; iz Tržaške pa Petra Grassi in Walter Lo Nigro. Potem ko je Martina Gereon navedla nekaj podatkov o vsakem izmed omenjenih avtorjev, je še dejala, da so za oblikovanje platnice zbirke zaprosili pevce otroških zborov, včlanjenih v Združenje: prejeli so okrog 40 risbic, izmed teh so izbrali štmavsko jensenko naravo; v notranjih straneh so objavili po dve risbici za vsak sodelujoči zbor.

Bertinazzi je nato poklonil zbirko navzočim skladateljem - v imenu Mirka Špacapana jo je prejela njegova vdova Manuela Quaranta -, primerno darilce pa štmavskim otrokom. / DD

OPZ Emil Komel (foto dpd)

OPZ Veseljaki (foto dpd)

V soboto, 13. decembra, so goriški skavti z zahvalno mašo v štandreški cerkvi obeležili 50. obletnico ustanovitve organizacije. Daritev je ob somaševanju msgr. Podbersiča, dekana Bolčine in g. Markežiča vodil upokojeni nadškof Dino De Antoni. V prostorih doma Anton Gregorčič je sledilo veselo praznovanje. Daljši zapis prihodnjč.

Občina Sovodnje ob Soči

Jubilejno praznovanje 80-letnikov

Za številno skupino oseb, rojenih na območju občine Sovodnje ob Soči leta 1934, je bila nedelja, 7. decembra, pomemben praznik. Udeleženci so se zbrali, da skupaj podoživijo preteklost in si slovesno nazdravijo ob visokem jubileju. Osemdeset let je kar dolga doba, v kateri so jubilarci marsikaj izkusili. Njihovo mladostno obdobje prav gotovo ni bilo rožnato, saj je tedaj svet in tudi Goriško močno zaznamovala druga svetovna vojna. Tudi povojna doba je v mladih pustila grde spomine, saj so prestajali pomanjkanje in tudi revščino. V negotovosti za prihodnost se jih je večina posvečala iskanju dela in zaslužka, druge pa je pritegnilo nadaljevanje študija. Danes se

vsem zdi, da so jim leta bliskovito tekla in da so se kar naenkrat znašli v objemu osemdesetih let. Mnogo letnikov je že zapustilo ta svet. Tudi nanje so se spomnili in nekaterim so 6. decembra položili na grob Šopek nageljnov. Preživeli so že večkrat v preteklosti praznovali okroglo obletnico, zadnjič so se zbrali tudi ob 75-letnici. Več kot dvajset prisotnih slavlencev se je v nedeljo udeležilo sv. maše v Gabrijah v cerkvi sv. Miklavža, kjer jih je msgr. Renato Podbersič v pridigi s spodbudnimi besedami zelo prijetno in stvarno nagovoril. Poleg iskrenih voščil je poudaril vlogo in pomen starejših, ki so si v življenju nabrali veliko izkušenj in bili več let v oporo družinam ter so še vedno v po-

moč tudi mladim vnukom in pravnukom. Po maši je bilo pred cerkvijo opravljenih precej fotografskih posnetkov za spomin. Ob prisotnosti županje občine Sovodnje, ge. Alenke Florenin, so se zbrali v bližnji župnijski dvoranci in si nazdravili z voščili in kratkimi nagovori županje in slavlencev. Kasneje so se v družbi spremljevalcev odpeljali v Bilje v gostišče Kogoj.

Sledilo je prijetno in živahno srečanje. Vsak slavljenec je prejel spominsko pergamen z voščili in geslom "Sonce naj vedno sije v tebi, tako bo vsak dan čudovit". Z veseljem so sprejeli tudi slike, ki spominjajo na mlajša leta. Veselo srečanje se je nadaljevalo do popoldanskih ur. A preden so se razšli, so izrazili željo, da se taka srečanja morajo ponavljati vsako leto. (ed)

Visoki jubilej v Rupi

Osemdeseti rojstni dan MePZ Rupa Peč

Prisrčen večer v objemu številnih domačinov, ki so izkazali domačemu društvu in pevskeemu zboru bližino in toplino, je obeležil častitljivo obletnico MePZ Rupa Peč. Številni gosti, ki so se pridružili slovesnosti, pa so izkazali jubilarantu zaslužen priznanje in spoštovanje za vztrajnost in nepopustljivost v osmih desetletjih prepevanja, ne glede na vse zgodovinske vihere in družbene spremembe v tem dolgem obdobju. Osemdeset let. Toliko časa že prepevajo Rupenci in Pečani v domačem mešanem pevskeem zboru. In prav zato je bila izbira, da bodo svoj "okrogli rojstni dan" praznovali na društvenem sedežu tudi najbolj logična odločitev. V pretesni dvorani za vse, ki so se hoteli udeležiti tega dogodka, se je v dobri uri

trajajočem programu zvrstil splet pesmi, slik, glasbe in v prvi vrsti... spominov. MePZ Rupa Peč, ki ga danes vodi Zulejka De-

vetak, je ob tej priložnosti pripravil krajši koncertni program, ki je bil vpet v dobro zamišljeno predstavitev celotnega delovan-

ja v zadnjih 80 letih. Prvi dirigent in ustanovitelj MePZ Rupa Peč je bil leta 1934 domačin Janez Pavletič, ki ga je po drugi svetovni vojni nadomestil brat Niko Pavletič. Zbor je že v takratnih časih hladne vojne gojil odnose s pevci iz sosednjega Mirna. Dolgoletni dirigent zbora

(od 1962 do 2006) je bil Zdravko Klanjšček, s katerim je zbor obogatil pevsko zakladnico s skladbami slovenskih in tujih avtorjev. Leta 2006 je dirigentsko palico zbora prevzela zdajšnja zborovodkinja Zulejka Devetak. Zgodovinske oblike petja v dveh sestrskih vasicah sovojenjske občine, ki sta jih podali napovedovalki Romana Teržan in Danijela Fakuč, so prišli še bolj do izraza s fotografskimi posnetki, ki so jih predvajali med posameznimi sklopi pesmi.

/str. 18
AČ

Dvodnevni simpozij o Antonu Laščaku

Premalo poznan goriški arhitekt

V prostorih nekdanjega malega semenišča v Gorici, kjer domuje tržaška univerza, se je v četrtek končal dvodnevni simpozij, ki so ga posvetili goriškemu arhitektu Antonu Laščaku (1856-1946). Mednarodna konferenca je bila v organizaciji tržaške univerze. Sooblikovali so jo raziskovalci, arhitekti, izve-

denci in profesorji iz različnih držav, predvsem iz Italije in Slovenije, pa tudi iz Pariza in seveda Kaira. Anton Laščak je glavnino svojega življenja preživel v Egiptu, med Aleksandrijo in Kairom, kjer je tudi umrl in bil pokopan. Tu je podpisal najpomembnejše reprezentančne in zasebne stavbe tistega časa, od palače do železniških

postaj in vladnih stavb. V večdesetletnem delu se jih je nabralo okoli 40. Leta 1907 je postal glavni kraljevi arhitekt in prejel plemiški naslov beg, kar bi neke odgovarjalo našemu baronu. V širšem slovenskem prostoru je Laščak domala nepoznan, pa čeprav se je rodil v slovenski družini, ki je prišla iz Posočja, v goriškem Podturnu, kjer je po njem poimenovana tudi ulica. Odraščal je v furlanskem okolju in v furlanščini tudi pesnil, simpatiziral je z iredentizmom. Nepoznan pa ostaja tudi v italijanskem prostoru in v sami Gorici, saj se Goričani ne zavedajo pomembnosti tega arhitekta, ki v bistvu deli isto usodo z Nicolojem Pacassijem, ki je deloval na avstrijskem dvoru Marije Terezije. Namen dvodnevnega posveta je bil zato ta, da se ovrednotita njegovo delo in poseben slog. V Egiptu pa je Laščak še danes zelo poznano ime, zelo ga cenijo tudi Francozi, ki so mu posvetili več del.

Na Goriškem je ohranjen Laščakov obelisk oz. vodomet na glavnem trgu v Podturnu, na pobočju Kostanjevice pa kraljuje novoislamska vila, ki jo je zgradil leta 1912, vendar v njej ni nikoli živel. V goriški državni knjižnici so v sklopu študijskih dnevo odprli tudi razstavo Laščakovih goriških risb, ki jih hranijo v državnem arhivu; pred kratkim jih je odkril goriški arhitekt Diego Kuzmin, ki je tudi uredil razstavo. Izšel je tudi trojezični katalog.

Božični koncert v KCLB

Božični koncert, ki ga vsako leto ponujata Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevske zborov, bo letos **v ponedeljek, 22. decembra**, v veliki dvorani goriškega Kulturnega centra. Tokratni gost bo Slovenski komorni zbor, ki je bil kot poklicni pevski zbor ustanovljen leta 1991.

Zbor je v širšem slovenskem kulturnem prostoru znan kot dovršen poustvarjalec slovenskih in tujih avtorjev in ima po zaslugi ustanovitelja Mirka Cudermana plodno zgodovino ter obsežno diskografijo. V zadnjih letih zbor vodi ena izmed najbolj uveljavljenih in izkušenih mladih slovenskih dirigentk, Martina Batič, doma iz Ajdovščine. Za seboj ima med drugim pet sezon vodenja zbora SNG Opera in balet Ljubljana. Projektno sodeluje s Komornim zborom RTV Slovenija in Komornim zborom Ave, večkrat je bila sodirigentka Slovenskega otroškega zbora. Program, ki ga bo zbor predstavil goriškim poslušalcem, bo razdeljen na dva dela. V prvem delu bo zbor segel po partiturah iz božične ruske pravoslavne tradicije, ki so v našem prostoru manj izvajane, drugi del pa prinaša "klasične" slovenske božične pesmi v avtorskih skladbah ali priredbah slovenskih pozornomantičnih in sodobnih skladateljev. Ta povezava združuje "dve krili evropskih pljuč", pravoslavno in katoliško, vzhodno in zahodno, ter prinaša dve različni "slovanski" glasbeni interpretaciji Božiča. "Pričakovati je, da bo Slovenski komorni zbor z dovršenimi glasovi svojih pevcev, poustvarjalno energijo dirigentke in tehnično pripravljenostjo ter ne nazadnje subtilno glasbeno interpretacijo pričaral čudovit predbožični večer, poln pričakovanskega duha", je zapisal David Bandelj v programski list goriškega koncerta.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV – GORICA
v sodelovanju z ŽUPNIJO SV. HILARIJA IN TACIJANA v Gorici
vabi k
ZAHVALNI SV. MAŠI
ob koncu civilnega leta
mašo bodo oblikovali združeni pevski zbori, ki bodo prvič izvajali
Mašo na čast sv. Janezu Pavlu II., umetnika Aleša Makovca
petek, 26. decembra 2014, ob 17. uri
Stolna cerkev v Gorici

Pevma, Štmaver in okolica

V petek, 19. decembra 2014, bo ob 19.30 v cerkvi v Pevmi tradicionalno Srečanje ob božični pesmi. Na zborovskem večeru, ki bo poslušalcem pričaral praznično vzdušje in ki ga prirejajo KD Naš prapor, župnija sv. Mavra in Silvestra, KD Sabotin, Lovska družina, Združenje proizvajalcev rebule -Oslavje, Ribiško društvo Čarnik, Zavodni svet Večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom in Združenje staršev vrtca Pikapolonica, bodo nastopili OPZ vrtca iz Pevme, OPZ OŠ J. Abram iz Pevme, MoPZ Skala Gabrje, Glasbeno-vokalna skupina Sanje in MoPZ Štmaver. Božično misel bo izrekel župnik Marijan Markežič. V soboto, 20. decembra, ob 17. uri bodo pa Solkanci v Štmavru na kmečki domačiji Grad Štmaver 1 (pri Barnabi) izročili Betlehemske luč sosedom iz Pevme, Štmavra in Oslavja. Krajšemu kulturnemu programu, ki ga bodo izoblikovali OPZ Štmaver, skavti s poslanico miru, glasbena skupina na citre Strune mile in MoPZ Štmaver, bo sledilo družabno srečanje z izmenjavo voščil. S Solkanci se bodo srečali na nekdanjem kmečkem mejnem prehodu.

Koncertna sezona 2014-2015

IN ZOPET PRIŠLA NOČ SI SVETA

Slovenski komorni zbor iz Ljubljane

Martina Batič, zborovodja

Na sporedu pesmi iz svetovne božične zakladnice
in božične skladbe slovenskih skladateljevKulturni center Lojze Bratuž
Ponedeljek, 22. decembra 2014, ob 20.30Informacije na tel št. 0039 0481 531445
ali po e-mailu na info@centerbratuž.org

Obvestila

Skupnost družin Sončnica iz Gorice toplo vabi v nedeljo, 28. decembra 2014, ob 17. uri v Močnikov dom v Gorici na družabno srečanje s prikazom fotografij in posnetkov z dveh zanimivih izletov na Bavarsko v Nemčiji (avgusta 2013) in v Turin (avgusta 2014). Ob tej priložnosti bo potekala tudi krajša slovesnost s podelitvijo letošnje nagrade Dušana Černeta prav Skupnosti družin Sončnica.

AŠZ Olympia - Gorica vabi na Telovadno božičnico v četrtek, 18. decembra 2014, ob 17. uri v društveni telovadnici - drevored 20. septembra 85 - Gorica. Nastopajo deklice in dečki predšolske skupine Gymplay, ritmičarke, orodni telovadci in show dance skupina Olympia.

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič vabita v četrtek, 18. decembra 2014, na novo srečanje pod lipami. Gost večera bo goriški duhovnik msgr. Gašper Rudolf, prvi župnik župnije Kristusa Odrašenika v Novi Gorici in sedanji župnik v Medani, pastoralni izvedenec ter avtor knjige Sidra božje besede, kjer so zbrani njegovi nabožni nagovori. V pogovoru s prof. Mirjam Bratina bo podal duhovno misel za letošnji božični čas. Srečanje bo potekalo v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž s pričetkom ob 20. uri.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem silvestrovanja, ki bo v nedeljo, 28. decembra, v Pineti pri Gradežu, da bo avtobus št. 1 odpeljal ob 16.30 s trga Medaglie d'oro/z Goriškega, nato s postanki pri vagi pri Pevmi, v Podgori pri športni dvorani, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču. Drugi avtobus bo odpeljal ob 16.30 s Pilošča v Štandrežu, nato s postanki v Sovodnjah pri lekarni in cerkvi, na Poljanah, v Doberdobu, Jamljah, Štivanu in Ronkah. Organizatorji priporočajo točnost.

Zveza slovenske katoliške prosvete, Združenje cerkvenih pevske zborov, PD Podgora, AŠZ Olympia, Slovenska zamejska skavtska organizacija, krožek Antona Gregorčič in stranka Slovenska skupnost želijo letos šestič zapored počastiti spomin na Mirka Špacapana z božičnim, dobrodelnim koncertom, ki bo v soboto, 10. januarja 2015, ob 20.30 v duhovni sv. Ivana v Gorici.

V palači Locatelli v Krminu je do 18. januarja 2015 na ogled razstava Laure Grusovin "Alle fronde dei salici". Urnik: od četrta do sobote od 16.00 do 19.00, ob nedeljah od 10.30 do 12.30 in od 16.00 do 19.00.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Diskretna in prijetna gospa nudi pomoč pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 40153213.

32-letna profesorica nudi

inštrukcije slovenščine in varstvo. Tel. št. 00386 41256240.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. 0038640484339.

Resna gospa nudi pomoč v gospodinjstvu in nego starejšim osebam od 4 do 6 ur na dan. Tel. št. 0038641390244.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 0038631478807.

Masaže: protistresna - relaks, protibolečinska, refleksna masaža stopal, tajska masaža itd. Zelo ugodno, blizu meje. Pokličite na 00386 40 575805.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 0038631449311.

Dobrosrčna upokojenka iz Kozine z večletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam 24 ur dnevno. Tel. št. 00386 40 621 424 (iz Italije) ali 040 621 424 Slo (mobi).

Prodaja se gradbena parcela za stanovanjsko in poslovno gradnjo 8.000 kvadratnih metrov, 300 m od igralnice Perla - Nova Gorica in starejšo stanovanjsko hišo v Šempetru. Telefon 00386 41625393.

Voščila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vošči članom in prijateljem vesele božične in novoletne praznike.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 19.12.2014 do 25.12.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Spored:

Petek, 19. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 20. decembra (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 21. decembra (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 22. decembra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Novice iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 23. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kako so pastirji ob jaslicah? - Izbor melodij.

Četrtek, 25. decembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in obvestila.

GLASBENA MATICA – GORICA
v sodelovanju s KULTURNIM DOMOM

vabi na

KONCERT ORKESTRA HARF VENTAGLIO D'ARPE

dir. Patrizia Tassini

sobota, 20. 12. 2014, ob 20. uri
Kulturni dom – Gorica, ul. I. Brass 20Koncert sta omogočila URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU
in ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB IN SOVODNJE

CRONACHE ISONTINE

CRONICHIS LISUNTINIS - POSOŠKA KRONIKA

quotidiano online della Provincia di Gorizia
il quotidiano in line di Province di Gorizia
spletni dnevnik Pokrajine Gorica

www.cronacheisontine.eu

INSERTO PIIRRI ICITARIO A CURA DI PIIRI ISTAR

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Il progetto è realizzato da Province di Gorizia e finanziato da Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Projekt izvaja Pokrajina Gorica, financira pa ga Dežela Furlanija Julijska krajina v okviru zakonov 482/99 in 38/01 ter deželnega zakona 26/07.

Ta izdaja Posoške kronike je tiskana oblika spletne strani www.cronacheisontine.eu, spletnega dnevnika Pokrajine Gorica v italijanskem, slovenskem in furlanskem jeziku.

Na spletni strani www.cronacheisontine.eu lahko vsak dan najdete kroniko, dogajanja, poglobitve, posnetke in slike našega čezmejnega prostora. Na strani lahko tudi objavite kratke pripovedi in poezije. Veliko je prostih informacij, ki jih Pokrajina daje na razpolago vsem prebivalcem po zaslugi Tiskovnega urada in Urada za jezikovne identitete. Namen spletne strani je vrednotenje posebnosti in edinstvenosti našega teritorija.

Predsednik Pokrajine Gorica
Enrico Gherghetta

Tiskovni urad Pokrajine Gorica

Korzo Italija 55 - 34170 Gorica
tel. 0481.385278 - gsm 349.8048237
faks 0481.536354
www.provincia.gorizia.it
ufficiostampa@provincia.gorizia.it

Poti

Topniški rovi na Debeli griži ponovno na ogled

Z DELI V VREDNOSTI 400 TISOČ EVROV JE POKRAJINA GORICA ZAVAROVALA TOPNIŠKE ROVE, KI SO JIH ITALIJANSKI VOJAKI IZKOPALI MED LETOMA 1916 IN 1917

Od 28. novembra so topniški rovi na Debeli griži po desetih letih spet odprti za obiskovalce. Odprli so jih ravno jeseni, to je v najprivlačnejšem letnem času, ko se Kras obarva s svojimi najzlačnejšimi barvami. Za obnovo in zavarovanje v skupni vrednosti 400 tisoč evrov je dala pobudo Pokrajina Gorica, ki je s tem ukrepom želela dopolniti obsežnejši projekt Kras 2014+, ki je nastal ob stoletnici izbruha prve svetovne vojne in je

posebej namenjen zgodovinski in turistični obnovi območja, ki je bilo takrat v središču vojnega dogajanja.

Podpredsednica Pokrajine Gorica Mara Černic je pojasnila: »Topniške rove so izkopali italijanski in avstrijski vojaki med septembrom 1916 in avgustom 1917 na območju, ki ga danes imenujemo Spominsko območje in ga skušamo čim bolj zavarovati, zato da ga lahko obižejo

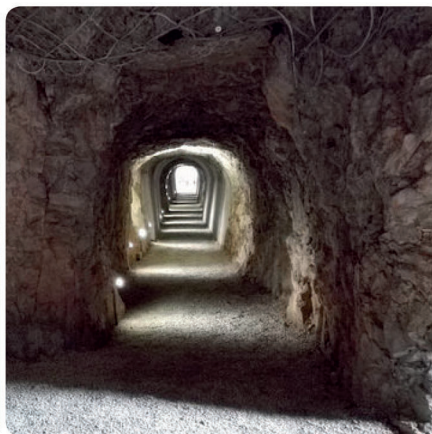
turisti z vsega sveta, ki imajo tako možnost, da spoznajo grozote iz prve svetovne vojne.«

V topniških rovih so še vidni betonski podstavki za orožje in seveda hodniki in dvorane, ki so jih vojaki uporabljali kot skladišča, prostore za ranjence ali spalnice. Med obiskom topniških rorov je obvezna zaščitna čelada, ki si jo lahko brezplačno izposodite v bližnjem Muzeju prve svetovne vojne. Ploščad pred vhodom v rove

ponuja čudovit razgled na dolino reke Soče in Gorico.

Za vodene ogled se lahko najavite pri Kulturnem društvu JuliaEst: tel. 347-9661607 ali 388-6557425; e-naslov: juliaest@libero.it; spletna stran: www.carso-isonzo.net.

Urniki: od torka do sobote 9-12/14-17; nedelja: 9-12.30; 25. in 26. decembra 2014 zaprto.

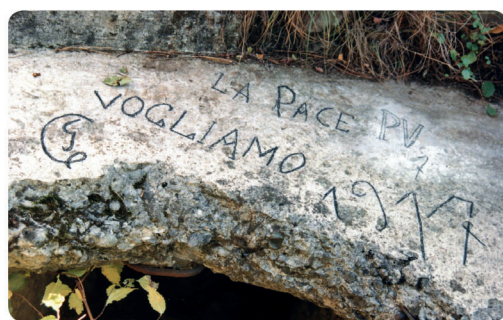

Tematski park o prvi svetovni vojni v Tržiču

Na kraških vzpetinah nad Tržičem se na približno 4 kvadratnih kilometrih razteza Tematski park o prvi svetovni vojni, ki so ga odprli leta 2005. Trije različni tematski sklopi omogočajo obiskovalcu spoznavanje tega vojnega območja, kjer so med junijem 1915 in majem 1917 potekali srčiti boji. Park je lepo urejen in negovan ter omogoča varen ogled tudi manj izkušenim obiskovalcem.

V primerjavi z drugimi muzeji na prostem, ki so ponavadi strukturirani okoli ene same poti, razdeljene na več etap, sestavljajo Tržičski Tematski park o prvi svetovni vojni tri poti. Za sprehod lahko izberemo eno ali več poti, pač glede na čas, ki ga imamo na razpolago. Vsak tematski okvir je jasno označen, veliko je informativnih tabel, številne označene steze (CAI št. 83 in 84) in gozdne poti pa omogočajo prijeten ogled.

V prvih dveh sklopih se nahajata reduta na Goljaku (kota 121) in strelski jarek na koti 85. Gre za strukturi, ki sta bili del avstro-ogrskega obrambnega sistema, dokler ju avgusta 1916, po zmagi v šesti soški bitki, ni zasedla italijanska vojska. Za prvi

sklop je značilen zapleten sistem strelskih jarkov in topniških položajev, za drugega pa obrambna črta z zaklonišči za vojake. Kota 85 je posvečena Enricu Totiju, ki velja za eno najbolj simboličnih italijanskih osebnosti iz časa prve svetovne vojne.

Informacije: vedno odprto

Dostop: Tržič, trg Tommaseo in ul. Carso

Logistika: parkiranje možno na trgu Tommaseo, za avtobuse pa na trgu Salvo D'Acquisto (10 min približno do ul. Carso)

Zahtevnost: turistična, stezi CAI 38 in 84

Trajanje izleta: od 1 do 4 ure

Oprema: primerna pohodniška obutev (makadamsko cestišče), dolge hlače, primerna zaloga vode in svetilka za ogled kavern

Najprimernejši čas obiska: pomlad, jesen, začetek zime

Informacije: I.A.T. Monfalcone - Ulica Ceriani 10, pritličje - I-34074 Tržič (GO) - Tel. +39 0481 494229 E-naslov: iat@comune.monfalcone.go.it

Kostnica v Redipulji in grič Sv. Elije

Kostnica v Redipulji je največji in najveličastnejši spomenik padlim v prvi svetovni vojni v Italiji. Zgradili so ga na pobočju griča Monte Sei Busi (kota 118) po načrtih arhitekta Giovannija Greppija in kiparja Giannina Castiglioni in ga otvorili 18. septembra 1938. Kostnica, imenovana tudi »spomenik stotisočim«, hrani posmrtni ostanke 100.187 vojakov, ki so padli v okolici, in so bili prej pokopani na bližnjem griču Sv. Elije (Colle di Sant'Elia). Spomenik, ki ga je fašistična oblast močno želela, naj bi slavil padle, ki so žrtvovali svoja življenja, in omogočil primeren pokop vsem tistim, za katere ni bilo več prostora na pokopališču nepremagljivih (cimitero degli Invitti).

Ko se vzpenjamo proti vrhu vzpetine Monte Sei Busi (118 m nadmorske višine), lahko takoj opazimo številne objekte s strelskimi jarki in

nedaleč stran Dolino bersaljerjev, kjer se še nahajajo razvaline male vojaške bolnišnice in nekaterih vojakom namenjenih barak ter skupinski grob.

Informacije: vedno odprto

Dostop: Foljan - Redipulja, ul. Terza Armata 68

Logistika: parkirna mesta za avte in avtobuse

Zahtevnost: turistična

Trajanje: približno 3 ure

Oprema: primerna pohodniška obutev (makadamsko cestišče), dolge hlače, primerna zaloga vode in svetilka za ogled kavern

Najprimernejši čas obiska: celo leto

Informacije: I.A.T. Ufficio di Informazioni e Accoglienza turistica di Fogliano Redipuglia - Ulica III Armata, 54 - I - 34070 Foljan - Redipulja (GO) - Tel. 0481 489139 - 346 1761913 www.prolocofoglianoredipuglia.it info@prolocofoglianoredipuglia.it

Pogovor / Drago Štoka

“Kjer zagrabiyo za krmilo mladi, je prihodnost zagotovljena!”

Bližamo se Božiču in novemu letu 2015 in ob pričakovanju teh prazničnih dni je tudi priložnost za obračune in razmislek o prehojeni poti ter o tem, kar nas čaka v prihodnjem letu, o načrtih in izzivih. Za Svet slovenskih organizacij je to skoraj obvezna “naloge”. In to še posebno v času, ko bo kmalu volilni občni zbor, kjer bodo volitve za nove vodstvene organe, a tudi, kjer bodo razprave o tem, kakšno je poslanstvo, ki izhaja iz treh temeljnih vrednot, demokracije, krščanstva in slovenstva. Vse tri vrednote so namreč v današnji družbi precej pod udarom ali pa bi lahko rekli, da zahtevajo nove oprijeme, s katerimi se bodo udeležanje v vsakdanjem življenju zamejskega Slovenca, ki živi v prostoru od Milj do Trbiža, in bodo ostale tisti temelji, na katerem se je doberšen del našega življa ohranjal skozi stoletja vse do današnjih dni. Vrednote so različne. O nekaterih smo mislili, da bodo za vedno, a žal so danes že na smetišču zgodovine ali pa povsem pozabljene. Vsi trije -izmi, ki so kruto zaznamovali naš prostor in čas, so dejansko za nami ali so povsem oslavljeni nekje v ozadju. Vrednote, na katere se sklicuje SSO, to so slovenska narodna zavest, svoboda in demokracija, ki so namreč v vsakdanjem življenju, pa so za vedno tu z nami in čas jih ni in jih ne bo izničil. Zato je samo po sebi umevno, da smo jim zvesti in sledimo njihovem klicu in sporočilu. Slovenski narod se je s Trubarjem, Slomškom in Prešernom dokončno razvil in zgodovinsko uveljavil v Evropi prav zaradi teh vrednot in zaradi njih moramo tudi Slovenci tu v zamejstvu na njihovih temeljih “stati in obstati”. Druge poti ni ali pa vsaj jaz je ne vidim. Govorim seveda o vrednotah, tudi krščanskih, ki pa ni nujno, da so verske ali teološke. Evropa vendarle zgodovinsko sloni na teh krščanskih temeljih in vrednotah, čeprav bi danes marsikdo to rad zamolčal ali preslišal.

Koliko so bile in so še danes te vrednote pomembne pri delovanju krovne organizacije, ki ji predsedujete in ki jih ima zapisane v svojem statutu? Se lahko s časom spreminjajo?

Spremembe so vedno dobrodošle, večkrat tudi nujne, saj se tudi v naši skupnosti nekaj vedno spreminja, dograjuje ali pa tudi zamira. Ničkoliko društev je v povojnih letih zamrlo, a so nastala nova, nekatera so se znala posodobiti, druga se razviti v drugo smer od prvotno načrtane. To je dobro, pomembno je, da smo na kulturnem, verskem, športnem, socialnem in gospodarskem področju vedno tako ustvarjalni in delavni, kot si mi vsi želimo, in naš slovenski narod bo v zamejstvu seveda tako tudi obstal, živel, se razvijal tudi v prihodnosti, o tem ne dvomim. SSO ima v svoji navezi točno 156 društev, klubov, organizacij, od Doline do Ukev. Smo izredno bogati v svojem delovanju in smo na teh 156 društev in organizacij lahko tudi ponosni. Z njimi se trudimo, da bi nas asimilacija oz. raznaroditev, ki je v našem prostoru pač večkrat tudi vidna, ne prizadela in nas prehudo ranila. S problemom asimilacije se borijo vse narodnostne manjšine v Evropi in mi nismo pri tem nikaka izjema.

Svet slovenskih organizacij zastopa torej veliko število organizacij in društev, ki imajo raznoliko delovanje. Njihov skupni imenovalec je ohranjanje slovenske zavesti in jezika. Kako se danes to udejanja? Smo pri tem uspešni ali so potrebne kakšne spremembe?

Na to dejavnost smo lahko samo ponosni, posebno tedaj, ko vidimo, da prevzemajo pobude v svoje roke mlajši rodovi, ker se zavedamo, da kjer zagrabiyo za krmilo mladi, tam je prihodnost tudi zagotovljena. To velja za vse naše organizacije, zato je prav, da povsod, kjer je to le mogoče, pride do prevetritve kadrov, da se menjamo na odgovornih mestih, skratka, da čim več krojimo in prepuščamo mesta mladim generacijam, ki so garancija za naš nadaljnji obstoj in razvoj.

Organiziranost v SSO je zelo zakore-

njena v prostoru, kjer morda včasih zmanjka smisla za povezovanje in sodelovanje. Nekoliko je še prisotna tekmovalnost med Gorico in Trstom. V čem so pozitivni vidiki te strukturiranosti, kje se skrivajo šibkosti, kaj konkretno potrebujemo?

Dokler gre za tekmovalnost, je to lahko nekaj pozitivnega in zdravega. Slabih odnosov ne smemo gojiti in ustvarjati brez potrebe in brez vsake podlage. Recimo Trst in Gorica: že nad petdeset let (od deželnega svetovaleca SSK do danes) si prizadevam za premostitev določenih videnj in teženj. Nobene skrivnosti ni, da je na Goriškem kulturno in drugo delovanje zelo bogato, na Tržaškem pa kaj drugega, na Videmskem (Benečija in Kanaška dolina) pa kaj tretjega, ki močno izstopa. Vedno sem se trudil, tudi v SSO, da smo medsebojne nesporazume in nevoščljivosti odpravljali in gradili tisto, kar nas druži, kar nas bogati tudi v vsakdanjem življenju. Tako moramo delati tudi jutri, čez leto, čez desetletja: graditi boljši svet za vso našo skupnost, ki živi v 32 občinah ob mejnem pasu, ki je vedno bolj evropski in demokratičen.

Tudi medijski in založniški prostor je pri nas zelo pester in v tem trenutku v zelo zahtevnem obdobju. Stiske finančne narave se kažejo za dnevnik, a ne samo zanj. Tudi tednik Novi glas je bil lani v težavah in pri tem je bilo odločilno vztrajanje z vaše strani v posvetovalni deželni komisiji za Slovence v FJK ter posluh, ki ga je pri tem imel deželni odbornik in predsednik komisije Gianni Torrenti. Kako vidite prihodnost slovenskih medijev v FJK? Pluralnost medijev je temelj demokracije in združevanje ni vedno najboljša rešitev, kot se je to pokazalo pred kakšnim letom na Koroškem.

Mediji so nekaj izjemno pomembnega za našo celotno skupnost: od radia in televizije do dnevnika in tednikov, od štirinajstdnevnikov in mesečnikov do spletnih strani in digitalne inovacije. Vsi ti bi se morali truditi za ohranitev slovenstva na naših tleh, ne pa stremeti za kakimi ideološko-političnimi temami, ki so žal v vsem povojnem času tako zelo prisotne in ki so, hote ali nehotne, ves ta čas povzročale tudi veliko hude krvi, nesoglasja, celo sovraštva, namesto da bi gradile le prihodnost naše skupnosti. Se bomo kdaj odpovedali tem ideološkim, ozgoraj vsiljenim idejam in stališčem? To je odvisno od nas vseh, ne le od SSO.

V tej predstavniki vlogi v korist lastnim članicam, h kateri je SSO kot krovna organizacija poklican, je verjetno največ energije preusmerjene v zagotavljanje finančnih sredstev, kar je bilo v zadnjih letih zelo zahtevno, saj je kriza v Italiji in v Sloveniji, z rezi v državnih proračunih, udarila tudi po sredstvih za slovensko manjšino. Kakšno je danes stanje?

SSO mora sam in skupaj z drugo krovno organizacijo SKGZ stalno in pozorno spremljati zagotavljanje in dajanje finančnih sredstev tako s strani Slovenije (USZS) kot s strani Italije (Dežela FJK), ker vedno preži nevarnost, da se iz enega ali drugega razloga, največ seveda zaradi splošne ekonomske krize, ti javni prispevki krčijo ali celo črtajo. Brez te finančne pomoči bi naša društva in ustanove hudo trpeli. Da iz leta v leto prihajajo prispevki, gre gotovo tudi veliko za sluge SSO, ko gre za njegove članice, in obema krovnicima organizacijama, ko gre za skupne ustanove. Danes gre veliko energije v to smer, a mislim, da je tako prav in celo nujno.

Danes je stanje, kljub rahlemu krčenju s

strani Slovenije, dobro in upajmo, da se tega finančnega ključa predvsem Italija ne bo dotaknila. Tu moram posebej poudariti izredno tankočutnost, ki jo imata v sebi slovenski minister Gorazd Žmavc (in z njim vsi odgovorni na Uradu) in deželni odbornik Gianni Torrenti. Obe ma gre moje in naše priznanje in tudi hvaležnost v upanju, da bosta še naprej delala in uporabljala svoje energije v ko-

rist slovenskega kulturnega in splošnega prostora.

Od zadnjih deželnih volitev leta 2013 je skrb za manjšine v FJK prevzel odbornik Gianni Torrenti in začel reformo financiranja. Ta se bo začela izvajati z letom 2015, ko bo za manjša društva denar preusmerjen na zveze, ki ga bodo nato porazdelile posameznim članicam. So zveze, ki so včlanjene v SSO, pripravljene na ta novi iz-živ?

Vsi se zavedamo, da je dobro, da pride do določenih reform, predvsem tam, kjer se brez potrebe trošijo energije in so reforme porok, da se stanje izboljša. Menim, da ni nujno, da ima vsaka naša vas ali rajon dva ali tri zbornice, ki jih tudi umetno držijo pri življenju. Kjer ni več mladih energij, ki nas usmerjajo v prihodnost, je prav, da to stanje dobro analiziramo. Jaz in ves odbor SSO pa smo proti prisilnemu združevanju, ki bi služilo kot pretveza za prevzem določene oblasti. Mislim na obe glasbeni šoli, na založniške hiše, na tiskane medije. S silo združevati nekaj, kar ne gre skupaj, bi lahko bilo izredno napačno dejanje, ki bi nas gotovo kot skupnost ohromilo ali celo uničilo. Zato proč od takega načina razmišljanja in želje po prevzemanju oblasti oz. kontrole v določenih sektorjih in ustanovah!

Smo slovenska skupnost, ki ima v sebi različne poglede, tudi na našo preteklo in polpreteklo zgodovino, zato je prav, da svoje ideje, vrednote, ideale tudi svobodno živimo in jih svobodno razvijamo. Pri SSO smo pripravljeni na vse izzive, tudi glede nujnih reform, a to naj bo modro dejanje, ki naj v celoti odgovarja naši stvarnosti, našemu vsakdanjemu življenju.

V odnosu z Republiko Slovenijo je nastalo novo obdobje, ko je Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu prevzel minister Gorazd Žmavc. Slovenija se je zelo odločno zavzela za ohranitev knjižnega središča v Trstu, minister pa je v teh dneh obiskal Slovence na Videmskem in Goriškem. Kako ocenjujete sedanje odnose med matico in zamejstvom?

Za zdaj dobro, kot sem že rekel. Mi smo del slovenskega naroda, nismo več nekaj “drugega”, nismo ne zamejci ne “unejci”, smo del slovenskega naroda, ki se sestavni del nove Evrope, in v tem vidiku moramo tudi delati. Smo torej zaveden slovenski živelj, ki je v vsem združen s slovenskim narodom in njegovimi koreninami, in prav bi bilo, da bi ta naša slovenska zavest vedno prišla do izraza, ne samo v kulturi, športu, socialni in gospo-

darstvu, ampak tudi v političnem življenju in bi se počasi prepoznavali vsi v eni sami slovenski stranki, tudi če bi stranki poiskali povsem novo ime. Mislim, da bi bil že skrajni čas, predvsem zdaj, ko z raznimi reformami, tudi z ukinjanjem občin, pokrajin, konzult, gorskih skupnosti itd. tvegamo, da zginemo kot politično angažirana skupnost. Takšna reforma bi bila korak v pogubo oz. počasno izumiranje.

Izvolitev novega odbora Slovenskega stalnega gledališča predstavlja verjetno najbolj kritičen trenutek v tem letu, ki se izteka. Prodrli je neusklajena kandidatura in SSO ima zaradi tega vse do danes zamrznjeno svojo prisotnost v upravnem odboru SSG. Kakšno je danes stanje? So morda kakšni premiki?

V statutu SSG piše, da mora slovenska skupnost po svojih organizacijah dati skupno ime za predsednika oz. predsednico SSG. To se ni zgodilo, žal, zato je SSO svojo prisotnost v SSG zamrznil. Kdaj bo prišlo do odmrznitve, ne vem, to je odvisno od drugih, ne od SSO.

Dejstvo pa je, da se bodo morale vse skupne ustanove (vštet je pri tem tudi naš edini slovenski dnevnik - Primorski dnevnik) zavedati, da je samo v skupnem sodelovanju z obema krovnicima organizacijama, to je SSO in SKGZ, njihova prihodnost. Če do tega ne bo prišlo, bo SSO vedno ustrezno sklepal.

Letošnjo jesen smo dočakali umestitev paritetnega odbora. Nova predsednica je nekdanja ravnateljica slovenskih šol Ksenija Dobrila, ki jo je imenovala vlada. Na umestitveni seji je kandidat SKGZ za predsedstvo umaknil svojo kandidaturu, ker je ugotovil, da nima podpore SSO. Ali je SKGZ predhodno vprašala SSO za podporo svoji kandidaturi? Kako vidite v prihodnje odnos med dvema krovnicima organizacijama?

SKGZ je umaknila predčasno s te tekme svojega kandidata in v končni fazi so člani paritetnega odbora večinsko izvolili gospo Ksenijo Dobrila za predsednico tega pomembnega organa. Do sedaj smo z delovanjem nove predsednice zadovoljni in prepričan sem, da nas ne bo razočarala. Skupaj bomo lahko marsikaj storili za naš slovenski in javni blagor.

Tudi vladno omizje za izvajanje zaščitnega zakona 38/01 se je končno obnovilo. Kakšno učinkovitost ima to relativno novo telo?

Vladno omizje se v Rimu, konkretno v palači notranjega ministrstva, bolj poredko sestaja. Ne vem, kdo je tega kriv, saj je problemov ničkoliko in prav bi bilo, da se to mešano vladno omizje, v katerem so poleg SSO in SKGZ tudi razni funkcionarji na raznih ministrstvih, kakor tudi člani komisije same, predsednik paritetnega odbora, večkrat srečuje, posebej, ko so v obravnavi pomembni problemi, ki zadevajo našo slovensko skupnost. To vladno omizje moramo vsekakor ohranjati, saj tvegamo, da na podlagi sedaj začrtanega volilnega zakona Slovenci ne bomo zastopani v rimskem parlamentu.

V času vašega predsedovanja od leta 2005 se je SSO zelo posvečal črpanju sredstev iz evropskih projektov, ki predstavljajo pomemben vir sredstev za delovanje, vendar so zelo zahtevni pri vodenju upravnih postopkov. Pomembno vlogo je SSO dobil v evroprojektu JezikLingua, ki se sedaj končuje. Kako kaže v prihodnje, ko je v začetni fazi novo programsko obdobje 2014-2020?

Evroprojekti so nekaj izredno važnega, pa ne samo z ekonomskega oz. finančnega vidika, zato se je SSO zelo hitro in dobro odzval na razpis teh projektov (pose-

bej seveda mislim tu na projekt JezikLingua, a tudi na ENRI in druge) in bo po tej poti gotovo tudi nadaljeval.

Ti projekti segajo v leto 2020 in SSO misli ugodnosti tega evropskega razmišljanja in ekonomske politike dobro izkoristiti.

Preusmerimo se bolj osebno na vas. Ste predsednik Sveta slovenskih organizacij od leta 2005. Kaj vam je pomnilo to obdobje? Kakšna so zadoščenja? Morda je tudi kakšen grenak spomin?

Pomenilo mi je veliko. SSO mi je nudil možnost, da sem se ves vživel v našo organizacijsko dejavnost. Potem ko sem bil dvajset let deželni svetovalec, sem skoro deset let predsednik SSO. Bilo je seveda nekaj problemov, tudi težjih, a smo jih skupno rešili po svojih najboljših močeh, to pa zato, ker smo kot SSO imeli vedno pred očmi blagor naših društev, klubov, ustanov, organizacij. Nismo nikdar šli v kakšne brezplodne polemike, napake, niti v vsakodnevem tisku ne, smo vzdržali in zdaj smo zadovoljni, da nam je “čas dal prav”. Nismo hoteli nikdar zganjati demagogije ali osebnih napadov na ljudi in društva, zato smo danes tu s končno glavo in s čisto vestjo, da smo za svojo skupnost napravili vse, kar smo želeli, kar je bilo prav, kar je bilo daljnovidno. Avtonomno in svobodno delovanje, ta želja je bila vseskozi prisotna v naših srcih in v našem mišljenju, zato smo zdaj zadovoljni in smelo gledamo v bližnjo in tudi daljno prihodnost.

V prejšnjih dneh je bil v medijih zabeležen izid knjige “Quei 1254 giorni rossi, quando a Trieste governava la Sinistra”, ki sta jo napisala Ezio Martone in Giorgio Pison. V njej je navedeno, da je stranka Slovenska skupnost, katere deželni tajnik ste bili v tistem času ravno vi, zavila na levo in podprla levo upravo na tržaški pokrajini, in to na podlagi odločilnega glasu predstavnika SSK Bojana Brezigarja. Prav on v knjigi trdi, da ste vi imeli velike pomisleke na tako izbiro. Kako to komentirate?

Te knjige nisem še prebral in niti točno ne vem, kaj je Bojan Brezigar napisal. Kot piše PD, naj bi Brezigar trdil, da sem imel velike pomisleke kot deželni tajnik SSK na nastajajočo levičarsko upravo na tržaški pokrajini.

Ne spominim se vseh debat (tudi celonočnih!) ob nastajanju levičarske uprave. Bojan Brezigar je bil izvoljen kot predstavnik Slovenske skupnosti, katere program je v okviru pokrajine moral zagovarjati. Osebn nisem imel nobenih pomislekov proti levičarski upravi, skrbeli so me pa socialisti, katerim je bilo bolj za stolčke kot za program. Takega načina razmišljanja pa, kot deželni tajnik SSK, nisem mogel sprejeti in se ukloniti takemu načinu dela. Po naših prizadevanjih so se potem zadeve nekoliko umirile in levičarska pokrajinska vlada je tudi z našo pomočjo dobro delovala.

Pred kratkim je pri Goriški Mohorjevi družbi izšla vaša nova knjiga Iztrgani spomini. Kakšno je osrednje sporočilo, ki ga želite s temi zapisi posredovati današnjemu Slovencu v FJK?

Goriški Mohorjevi družbi sem hvaležen, da mi je to knjigo izdala. V njej sem hotel posredovati predvsem mladim rodovom neko globlje sporočilo. In to moje sporočilo gre v preteklost, ki ni bila vedno rožnata in je med nami ustvarjala tudi veliko napetosti, večkrat tudi sovraštvo (še leta 1975 so nas hoteli v Doberdobo na shodu SSK kamenjati!), zato je moje sporočilo iskanje dialoga med nami, mirnega sodelovanja, konstruktivne gradnje naše prihodnosti. Drugo sporočilo pa je namenjeno Sloveniji, še edini državi v Evropi, ki ima do preteklosti kaj čuden odnos, se želi vračati v neki totalitarizem, iz katerega ne bi bilo nobenega izhoda, nobene prave prihodnosti, nobene pravične družbe.

Bo Slovenija to zmogla? To ni samo njena stvar, to je tudi naš problem, saj smo vsi, kot sem prej povedal, sinovi slovenske zemlje, polnopravni člani slovenskega naroda.

Vsem rojakom in rojakinjam vesele božične praznike in veliko dobrega v letu 2015.

Julijan Čavdek

Sinoda o družini 2014 / Nekaj zanimivosti

O evangeliju ...

Škofje, ki so sodelovali na sinodi o družini (Rim 5. - 10. oktober 2014), so vztrajali, da so vsebine razprav, poročila in končni dokument (Relatio) dostopni javnosti. Na to je pristal tudi papež.

Na sinodi je sodelovalo 253 škofov, od katerih je bilo 114 predsednikov škofovskih konferenc in 13 poglavarjev različnih vzhodnih Cerkva, ki so združene z Rimom.

Mediji so se tako v glavnem opredelili na teme izvenzakonske skupnosti, kontracepcije, razveze in istospolno usmerjenih.

Dne 3. oktobra 2014 je bilo sklepno zasedanje tega dela sinode. Kardinal Peter Erdo je prebral "Relatio - sklepni povzetek", ki je obsegal 12 strani.

Iz njega je bilo razvidno, v katero smer so sinodalne razprave potekale. Takoj se je k razpravi prijavilo kar 41 razpravljalcev.

Vpliv medijev

- Kardinal George Pell, prefekt kongregacije za gospodarstvo, drugače Avstalec, je pripomnil, da so mediji, na podlagi vsebine, ki jo ima Relatio, že naredili nekatere sklepe o spremembah v Cerkvi, čeprav so to le stališča posameznikov. "Mi se ne moremo prepustiti medijski informiranosti, saj se ne podiramo kot hiša iz kartona! Relatio kot tak je tendenciozen, popačen in brez utemeljitve v Svetem pismu".

Izvenzakonske skupnosti:

- Pripombe so bile tudi na izvenzakonske skupnosti (točke 18, 36, 38)

Poudarek je bil, da le-te niso enakovredne zakonski zvezi med moškom in ženo. Za veliko večino razpravljalcev je bil sklep nespremenljiv (točke 50-52). Kardinal Erdo iz Budimpešte, ki je vodil pogovor, je takoj posegel v debato in si "nekako opral roke", češ da je to poglavje pripravil nadškof Bruno Forte iz Chieti - Vasto.

Zvestoba tradiciji, učiteljstvo Cerkvi in Sv. pismo Kardinal Reinhard Max (München), predsednik nemške škofovske konference, obrazloži: "Učiteljstvo Cerkve ni statična zbirka fraz, se razvija in se zato nauk razume in sprejema na dru-

gačen način. Resnica ni en sistem, ampak ena oseba. Evangelij se ne spreminja, lahko pa se spremeni razumevanje nauka. Ko govorimo o evangeliju,

ali smo prepričani, da smo vsega odkrili? - To, kar je pomembno, je, da zakonski par živi v veri. To je velika vrednota! Mi ne moremo trditi, da ni vrednota, če istospolni par živi skupaj 35 let in več, da sta zvesta drug drugemu, če drug skrbi za drugega do konca življenja; kaj bi lahko tu rekla Cerkev? Tu gre za zvestobo. To je resnica!"

Novo usmiljenje

O tem je govoril nadškof Gadecki, ko je omenil prejemanje zakramentov ločenih in ponovno poročenih. Na televiziji ZENIT-14 je imel intervju kardinal Walter Kasper 14. novembra 2014 in se je o tem zanimivo izjasnil: "Skupina sinodalnih očetov je glasovala, da se omogoči katoličanu v drugem zakonu - tistim, ki so po veljavnem cerkvenem zakonu bili poročeni in se je njihov zakon razbil, pa so se civilno na novo poročili in živijo v ne-cerkvenem zakonu z novim možem ali novo ženo - prihajati k spovedi in obhajilu. Ob tem pa nihče ne dvomi o nerazvezljivosti cerkvene poroke. Za to, da bi takšni kristjani bili deležni spovedne odveze in bi prejimali obhajilo, je glasovalo nad petdeset odstotkov sinodalnih očetov, premalo, da bi bil sklep sprejet, ker ta zahteva dvotretjinsko večino.

Ob koncu

Opazno je bilo, da afriški škofje podpirajo "tradicionalne škofo", medtem ko se azijski nagibajo na drugo stran. Iz razprave je bilo vidno, da bi dve državi, iz katerih izhajajo sinodalni očetje, sklepni dokument Relatio - podprli. To sta Italija in Nemčija. Sinodalni očetje iščejo možnost, kako bi na novo ovrednotili vrednoto življenja, ki je, odkar obstaja človek. Sodobni svet pa te vrednote zelo "po svoje" pojmuje. Tako sem prebral, da se je neki dami zlomil hišni ključ vhodnih vrat. Največji problem zanjo je bil pes, ki je ostal v zaklenjeni hiši in je bil toliko in toliko ur sam (!) in seveda lačen (!) Ko bi v hiši ostal zaklenjen dojenček, bi razumel, ne pa moledovanje zaradi psa! - Čeprav imam rad živali! Prav ob tem primeru se vidi sodoben skrivljen pogled na vrednote.

Ambrož Kodelja

Gorica / Miklavževanje v Domu Franc Močnik
Z zlatimi kolesi v nebesa!

Kljub krizi se je nebeški dobrotnik sv. Miklavž tudi letos radodarno spomnil naših otrok in jih obiskal po domovih, v naših mestnih in vaških dvoranih, kjer so ga majhni ali malce večji igralci pričakali s prizorčki in petjem. Tudi otroci, ki obisku jejo cerkev sv. Ivana v Gorici in se pripravljajo na prvo spoved ali obhajilo, so obisk belobračnega "nebeščana" dočakali po nedeljski sv. maši 7. decembra 2014 v bližnjem Domu Franca Močnika. Gledališki navdušenci, nekateri člani mladinske gledališke skupine O'Klape, ki deluje pod okriljem Skupnosti družin Sončnica in Slovenskega pastoralnega središča, so jim pod mentorstvom Katerine Ferletič, ki je poiskala primeren tekst, in ob režijski pomoči Franka Žerjale, ki je z njimi vadil govor, pripravili igrice *Delajmo, delajmo zlata kolesa*. Letošnje miklavževanje so, tako rekoč, pripravili sami, zato jim gre vsa pohvala. Režijo prizorčka o tem, kako so se bratec in dve sestri pripravljali na obisk sv. Miklavža, je namreč prevzela mlada Sanja Vogrič, ki se je že kar nekajkrat izkazala s samozaveznim odskim nastopom. V zakulisju ji je pri tehničnem delu pomagala Marta Fajt. Tokrat so igrice o bratu, ki se je trudil, da bi na harmoniko čim boljše zaigral pesmico sv. Miklavžu v pozdrav, pa o njegovih dveh sestrah, ki sta nejevolno poslušali njegovo okorno igranje, prikazali Manuel Persoglia, ki v resnici zna prav dobro nategovati meh tega glasbila, in Katja Terčič ter mlajša Kea Vogrič. Katja Terčič je že domača na odskih deskah, pa tudi Kea se je po njih sproščeno sukala in prepričljivo odigrala deklico, ki bi rada srečala sv. Miklavža, a se zelo boji hudičkov; ti kaj radi prihuljeno pristopijo k zboru angelčkov in strašijo otroke. Starejša sestra jo tolaži in bodri, naj čim bolj vneto moli sveti angel. Iskrena molitev ima tako moč, da se pred njo hudičku poveže rožički in se nebogljene umakne in izgine. O tem so se lahko prepričali tudi otroci v dvorani. Ko se je izza zavese prikazal rogati peklenšček, ga je glasna molitev sveti angel nastopajočih, ki so k sebi povabili še skupino otrok iz občinstva, Amadeja in Lucijo Bandelj, Majo

in Mateja Corsija ter Gregorja Persoglio, tako "izžela", da se je skrivaje se za dolgim plaščem umaknil s prizorišča. Vlogo hudička je odigrala Marta Fajt, od vsega začetka članica O'Klape. Ko se je zaslišal zvonček, pa se je pri vratih v veselje nad tridesetih malčkov in osnovnošolskih otrok pojavil belobračni svetnik Miklavž s škofovsko palico, a brez spremstva. Očitno je tudi on, kot papež Francišek, postal skromen. V kratkem nagovoru je otrokom priporočil, naj namenijo več časa prijateljem in druženju z njimi, naj odložijo za nekaj časa telefončke, računalnik in druge tehnološke vragolije, naj bodo bolj ubogljivi

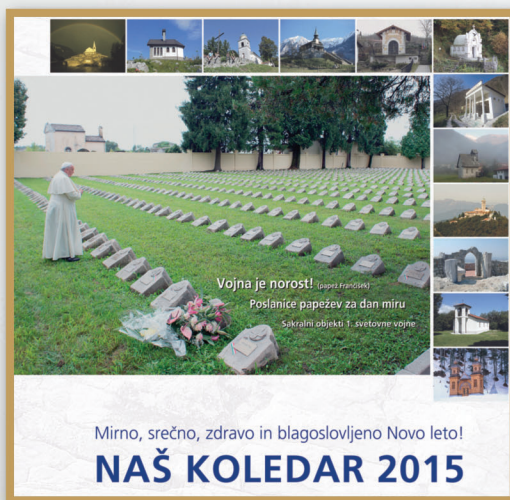
Več fotografij na www.noviglas.eu

in naj poslušajo starše. Mamicam pa je malce očitajoče dejal, naj malo manj "crtajo" svoje otroke. Iz srca je čestital igralcem O'Klape, ker so mu namenili tak lep uvod in pesmice. Končno je nastopil tako pričakovan trenutek, ko je sv. Miklavž vabil na oder najprej najmlajše otroke in prvošolce, nato vse ostale, seveda tudi člane O'Klape. Vsi so dobili sladkarije, glede na starost pa lepe pobarvanke ali ilustrirane knjige; sv. Miklavžu so v zahvalo zapeli pesmice. Obdaril je tudi katehistinje Katerino Ferletič, Ani Saksida, Ano Turus in Mirjam Pahor, ki se trudijo z otroki, pa še režiserja Franka Žerjale in Nika Klanjščka, ki vselej priskoči na pomoč. Vsem se je sv. Miklavž zahvalil za poštrevnovalno delo, ki ga opravljajo v naši skupnosti. Njegov odhod z odra je spremljala pesmica Miklavža imamo radi, ki jo je zapela vsa dvorana.

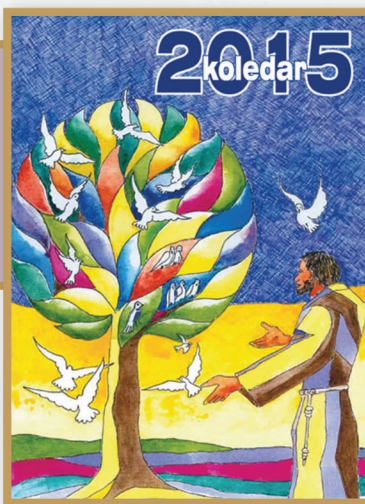
IK

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

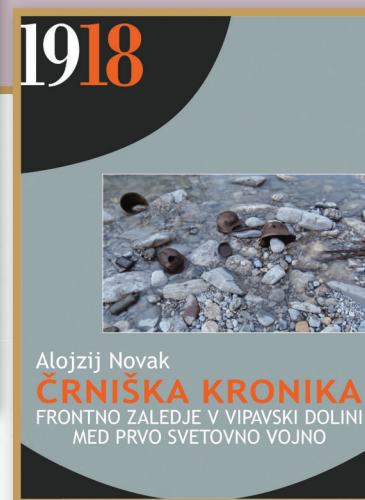
Knjižni dar 2015

Naš koledar 2015

Koledar za leto 2015

Drago Štoka
Iztrgani spominiAlojzij Novak
Črniška kronika

Bevkova knjižnica v Novi Gorici / Primorci beremo 2014

Prijeten klepet s pogledom v preteklost z Alešem Bergerjem

Osmo leto zapored se je tudi letos, od aprila do novembra, uresničil projekt *Primorci beremo*. Kot vselej je zajemal primorske knjižnice, Knjižnico Cirila Kosmača Tolmin, Kosovelovo knjižnico Sežana, Mestno knjižnico Izola, Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper, Knjižnico Makse Samsa Ilirska Bistrica, Mestno knjižnico in čitalnico Idrija, Lavričevo knjižnico

Ajdovščina, Goriško knjižnico Franceta Bevka Nova Gorica in Narodno in študijsko knjižnico Trst ter Slovensko knjižnico Damirja Feigla v Gorici. Ta zamisel je vzklikala zato, da bi bralce spodbudili k branju slovenskih besednih umetnikov, pisateljev in pesnikov. Smisel tega projekta je tudi "ohranjanje in zavedanje pomembnosti jezika, branja v maternem jeziku in utrjevanje občutka pripadnosti kulturnemu prostoru". Letos so knjižnice svojim članom, starejšim od 15 let, priporočale v branje 52 pripovednih del in 11 pesniških zbirk slovenskih avtorjev. Večina del je bilo novejših, vmes pa so bile tudi *Poezije* Simona Gregorčiča in *Misli in prebliski* in še marsikaj Srečka Kosovela. V vseh teh letih se je na seznam uvrstilo 328 naslovov proznih in 61 pesniških zbirk. Statistike knjižnic do letošnjega leta navajajo, da je sodelovalo 5331 bralcev, ki so prebrali 38.467 knjig izvirnega slovenskega leposlovja. Ta projekt poteka ob finančni podpori Javne agencije za knjigo, knjižnice pa so pri tem povezane tudi z založbami in knjigarnami, ki jim nudijo nakup knjig po ugodnejših cenah. V novogoriški knjižnici Franceta Bevka se je projekt *Primorci beremo 2014* končal s svečano pri-

reditvijo na "tradicionalni sredini" čajanki. Ugledni gost je bil Aleš Berger (1946, Ljubljana), kritik, literarni zgodovinar, prevajalec, dolgoletni urednik pri Mladinski knjigi in velik ljubitelj gledališke umetnosti. Uveljavil se je predvsem kot prevajalec iz francoščine (Lautreamont, G. Apollinaire, S. Beckett, R. Queneau, J. Prevert itd.) in španščine. Prevedel je tudi vrsto gledaliških del in kot literarni zgodovinar obravna-

izšla pri Mladinski knjigi l. 2011. V njej je v svojem slogu brez kakga kronološkega nizanja opisal spomine na prehojeno življenje in ustvarjalno pot, na prijatelje in ljudi, s katerimi se je srečal, pa na "dobre" gostilne, ki jih ni več, ter še na marsikaj. Prav zaradi gostove navezanosti na francoski svet je srečanje ob klavirju izvenelo tudi kot poklon

knjižničarka Kristina Hoffmann navedla nekaj statističnih podatkov in povedala, da so zelo dobro uspevale tudi sredine čajanke z

val predvsem smeri dadaizma in nadrealizma. Za svoje predvsem prevajalsko delo je prejel Sovetovo nagrado l. 1983, nagrado Prešernovega sklada l. 1987, Župančičevo l. 1993, Rožančevo l. 1998 in Schwentnerjevo nagrado l. 2008. Berger je bil gost sklepnege dela *Primorci beremo 2014* v Novi Gorici tudi zato, ker so vsi tisti, ki so izpolnili pogoje – prebrati so morali vsaj 5 proznih del in 1 zbirko pesmi (na 65 sodelujočih jih je cilj doseglo 59) –, prejeli v dar njegovo nenavadno memorsko knjigo *Omara v kleti*, ki je

francoskemu bohemskemu svetu, v katerem so šansonci imeli posebno mesto, saj so dihali z njim. Profesorica glasbe Anica Furlan je sanjavo izjavila iz klavirja kar nekaj takih, ki jih je pela nepozabna Edith Piaf, in z izbranimi skladbami – med temi je bila sicer v začetku tudi Beethovnova *Za Elizo* – poustvarila primerno ozračje. Po uvodnih besedah direktorice knjižnice Irene Škvarč, ki je pozdravila udeležence večera – prevladoval je nežnejši spol – in povedala, da število bralcev razveseljivo stalno narašča, je

je tu spletel prva poznanstva, ki so nato prerasla v prijateljstvo. Takrat se je osnovala "sijajna manifestacija, Srečanje malih odrov, ki ga je zasnoval Jože Babič; predstave so bile za mali oder in imele so neki iskalni, eksperimentalni naboj (veliko jih je bilo npr. v dvorani novogoriškega sodišča)". Ko je nehal pisati gledališke kritike, je še zahajal v ta teater in tudi prevedel v kratkem času kar tri igre po naročilu Marka Sosiča (Beckettovi *Krasni dnevi*, *Zmagoslavje ljubezni*, ki ga je režiral Pipan, in *Volkodlak*, v katerem je igral Rade Šerbedžija v začetku 90. let). Med gledališke prevode spada tudi *Hotel svobodne menjave*, ki je doživel premiero v Novi Gorici. Kot se sicer dogaja s knjigami, katerih vsebine so nam bile morda zelo všeč, ko smo bili mlajši, sedaj pa manj, tako so tudi gledališke predstave nekako "vezane na čas". Pogovor se je nato sukal okrog Bergerjeve knjige *Omara v kleti*, v kateri se izri-

no so obravnavane geološke razmere Vipavske (vrsta tal, plazovi), vodovje in podnebje. Rastlinstvo bomo spoznali na kakih dvajsetih straneh, medtem ko je živalstvu namenjenega veliko več prostora. Razdeljeno je namreč v dva večja sklopa, in sicer vretenčarje ter nevretenčarje. Vsebinsko krajši je drugi sklop, ki zadeva človeško geografijo. Prva dva prispevka iz razdelka zgodovina sta splošnejše narave, saj se tičeta arheologije in

Ob koncu zajetne publikacije o Vipavski dolini je seznam dodatne literature za vsa področja, sledi pa mu stvarno kazalo, v katerem so naštetih pomembnejši pojmi, ki jih bomo zasledili v knjigi. V izdaji pa žal pogrešamo podrobnejšo obravnavo oziroma predstavitev ali pa vsaj fotografijo zgodovinskih osebnosti, ki so bile za Vipavsko dolino pomembne (Janez Svetokriški, Matija Vertovec, Karel Lavrič, Andrej Čehovin, Simon Gregorčič, Janko Premrl-Vojko in še bi lahko naštevati). Presplošno so žal obravnavani tudi nekateri pojavi, ki so pomembni za našo zgodovino in so v svojem bistvu edinstveni. Čeprav so bile aleksandrinke že na široko proučene, si v tako zastavljeni knjigi zaslužijo gotovo več kot en sam odstavek.

/ str. 16
Iva Koršič

Slovenska matica / Zbirka Slovenske pokrajine – Vipavska dolina

Prestižna izdaja z nekaj pomanjkljivostmi

Pri založbi Slovenska matica je pred kratkim izšlo delo, ki se pobleže tiče tudi nas, saj obravnava nam bližnjo stvarnost. V zbirki Slovenske pokrajine I je namreč ena najstarejših in najprestižnejših slovenskih založb objavila zajetno in organsko publikacijo o Vipavski dolini, ki jo je uredil Jernej Pavšič. Izdaja nosi letnico 2013 in sledi podobni monografiji, ki je izšla pred petimi leti in je obravnavala Ljubljansko barje. O prestižu tokratne izdaje pričajo že sam njen izgled, saj knjiga s trdimi platnicami in svetlečim papirjem zajema skoraj štiristo strani in veliko število barvnih fotografij, pa tudi imena in kompetentnost posameznih sodelavcev, ki so avtorji raznovrstnih prispevkov. Cena knjige je seveda temu primerna (39 evrov), za njen nakup pa se bodo zagotovo najbolj zanimali knjigoljubi, saj tovrstna publikacija prav gotovo zelo obogati knjižno polico, pa tudi veliko zanimivih podatkov, katerih iskanje bi bilo brez nje fragmentarno in zamudno opra-

vilo, je v njej moč najti na enem samem mestu. Posamezna poglavja (v knjigi jih je zbranih preko trideset) so opremljena s krajšim povzetkom v angleškem jeziku, pa tudi s kratko biografijo njenih avtorjev. Skoraj enciklopedično, vsekakor pa zelo dobro transdisciplinarno zastavljeno delo organsko predstavlja geografsko področje Primorske, ki je znano pod imenom Vipavska dolina. Poglavlji v knjigi je šest in so enakomerno razdeljena med naravno in družbeno geografijo. Posnetek na platnici, ki je nastal z Nanoške planote, nam nazorno prikazuje obravnavano področje, ki se od Postojnskih vrat v smeri severozahod razteza med Krasom na eni ter Nanosom in Trnovskim gozdom na drugi strani vse do Gorice oziroma Furlanske nižine.

Kot smo že nakazali, so poglavja razdeljena med naravno in človeško geografijo. V naravno spadajo Neživi svet, Rastlinstvo in živalstvo, v človeško pa Zgodovina, Narodopisje, gmotna kul-

tura in gospodarstvo ter Naravovarstvo. Spremno besedo k publikaciji je zapisal sedaj najbolj znan in viden Vipavec, Ivo Boscarol, ustanovitelj in direktor podjetja Pipistrel iz Ajdovščine, ki je v Evropi in svetu znano po proizvodnji ultralahkih letal. Preseneča pa dejstvo oziroma podatek, ki ga najdemo na zadnji natisnjeni strani knjige, in sicer, da sta njen izid gmotno podprli le Javna agencija za knjigo Republike Slovenije in Mestna občina Nova Gorica. Pričakovali bi namreč, da tovrsto publikacijo podprejo vse krajevne uprave na Vipavskem (poleg Nove Gorice še Ajdovščina in Vipava), pa tudi znana in uspešna podjetja, med katerimi je Pipistrel prav gotovo na prvem mestu.

Vipavska dolina Slovenske matice spada med tiste knjige, ki jih je zelo težko brati od začetka do konca, saj je vsebina njenih poglavij oziroma podpoglavij med seboj zelo raznolika. Avtorji prvih treh razdelkov so se namreč osredotočili na naravno okolje s floro in favno. Podrob-

no so obravnavane geološke razmere Vipavske (vrsta tal, plazovi), vodovje in podnebje. Rastlinstvo bomo spoznali na kakih dvajsetih straneh, medtem ko je živalstvu namenjenega veliko več prostora. Razdeljeno je namreč v dva večja sklopa, in sicer vretenčarje ter nevretenčarje. Vsebinsko krajši je drugi sklop, ki zadeva človeško geografijo. Prva dva prispevka iz razdelka zgodovina sta splošnejše narave, saj se tičeta arheologije in

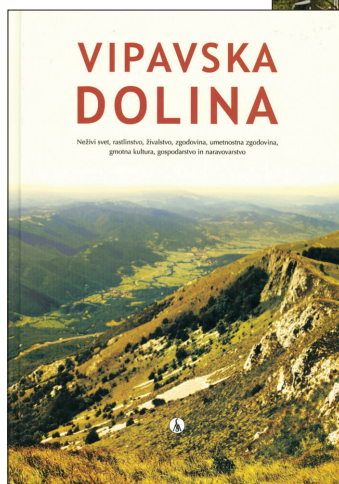

Foto JMP

zgodovine, druga dva pa obravnavata fužine ob Hublju in slikarstvo na Vipavskem. Predzadnji sklop v sebi združuje različna področja, in sicer etnološko, arhitekturno, kmetijsko in gospodarsko. Zadnji prispevek, ki je v svojem sklopu edini, pa je namenjen naravovarstvu.

žal obravnavani tudi nekateri pojavi, ki so pomembni za našo zgodovino in so v svojem bistvu edinstveni. Čeprav so bile aleksandrinke že na široko proučene, si v tako zastavljeni knjigi zaslužijo gotovo več kot en sam odstavek.

Primož Sturman

grafica goriziana

tipografia printing house

tiskarna buchdruckerei

since 1966

34170 Gorica
Ul. Gregorčič, 18
tel. 0481 22116

fax 0481 22079
info@graficagoriziana.com

Ložanda
"Deveta" 1870

VRH SVETEGA MIHAELA

Tel. 0481.882488

www.devetak.com

OKUSNE DOBROTE DOMAČE ZEMLJE

in sproščen oddih na Krasu v prostorih Ložande

*Čotova družina vošči vsem blagoslovljene
Božične praznike in srečno novo leto*

IL BOTTONE

Sošol Nadja

Kupuj v samem središču Gorice!

Izbira in kakovost brez primerjave

Vesele praznike!

TRAVNIK 26

zraven Katoliške knjigarne

Maxi
FAMILY

Jestvine

POVSIC PETER

Ul. Trieste, 261 - 34170 GORICA

Tel. 0481.21193 - tuttidi.arket@yahoo.it

tvoji nakupi so nam pri **SRCU**

**ALUMINIJASTE
ZASTEKLITVE
KOVAŠKI IZDELKI**

Tabaj F.lli s.n.c.

Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA

ul. A. Gregorčič 24

Tel. 0481/21514 › Faks 0481/21987 › barbara@tabaj.191.it

CARNICA ARTE TESSILE
IMBELLINUM

želi za božič

33029 villa santina / ud / ul. nazionale 14

tel. št. +39 (0)433 74129 faks +39 (0)433 747529

GORICA
Drevored
XX. Septembra, 134

Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

MARIO MUCCI S.R.L.

**PROIZVODNJA
IN INŠTALACIJA
KLEPARSTVA**

Ulica A. Gregorčič 20/2 • 34170 GORICA
Tel. 0481/21828 • Fax 0481/524657
info@muccilattonerie.com
www.muccilattonerie.com

**PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES**

E. ČUK

GORICA - Trg Cavour 9 - Tel. 0481 535019

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj Glas!

NOVI GLAS
moj glas
tvoj glas
naš glas
naš glas
naš glas

*primorski
tednik*

Novi naročniki bodo prejeli v **dar** letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2015
- Drago Štoka: IZTRGANI SPOMINI
- Alojzij Novak: ČRNIŠKA KRONIKA

NAROČNINA ZA LETO 2015 ZNAŠA:

za Italijo 45,00 evrov

za Slovenijo 48,00 evrov

za inozemstvo 100,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:
www.facebook.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas

Kratke

Opensko strelišče / Svečanost v spomin na žrtve Drugega tržaškega procesa

Na tokratni svečanosti v spomin na žrtve Drugega tržaškega procesa, ki je bila v nedeljo, 14. decembra, na Opčinah je tržaški župan Roberto Cosolini napovedal, da bodo čez nekaj mesecev dokončno rešili vprašanje spomenika

Foto Damjan

padlim na strelišču nasproti Pikelca, do katerega – kot dobro vemo – ni prostega dostopa. Končno bodo uredili Park miru, o katerem je govor že veliko let. Gotovo so bile besede tržaškega župana dobrodošle, občinstvo, ki je bilo res množično, je pozitivno sprejelo tudi delegacijo občine Villorba blizu Trevisa, to je kraja, kjer so leta 1941 pokopali trupla petih žrtev Drugega tržaškega procesa in kjer so jim letos, na dan osvoboditve, 25. aprila, postavili spomenik. Openski dogodek je obogatilo petje MoPZ Tabor, slavnostna govornica pa je bila zgodovinarica Marta Verginella, ki je poudarila, da so nam lahko ustreljeni Bobek, Ivančič, Kos, Tomažič in Vadnal za zgled, saj so znali interese skupnosti postaviti pred svoje.

Razpis študijske štipendije Albina Ločičnika za akademsko leto 2014/2015

Slovenska prosveta razpisuje štiri študijske štipendije iz Sklada Albina Ločičnika v spomin na dobrotnika in zavednega Slovence inž. Albina Ločičnika.

Štipendije so namenjene slovenskim univerzitetnim študentom in študentkam inženirstva s stalnim bivališčem v Furlaniji Julijski krajini, ki so se v študijskem letu 2014/15 vpisali na študij omenjene smeri.

Prošnje je treba nasloviti na Slovensko prosveto, ul. Donizetti 3, 34133 Trst do 15. januarja 2015.

Prošnji je treba priložiti:

- kratak življenjepis (s podatki o dosedanjem šolanju in sodelovanju v slovenskih organizacijah)
- potrdilo o vpisu v prvi letnik oziroma potrdilo o opravljenih izpitih za naslednje letnike
- potrdilo ISEE

Predvidene so: dve štipendiji po 800,00 evrov za študenta/tko prvega letnika in dve štipendiji po 1.500,00 evrov za študente/tke naslednjih letnikov. Komisija bo ob enakih pogojih dala prednost študentom gradbene smeri.

Razpis je objavljen tudi na spletni strani Slovenske prosvete: www.slovenskaprosveta.org

Pobožnost v čast Brezmadežne v Marijinem domu Trst

Po deževnih dneh je končno zavel bolj suh mrzel veter, ki je pregnal oblake na nebu.

Prikazalo se je sonce, ki je marsikaterega zvabilo iz stanovanja v naravo ali na krajši izlet v bližnje kraje. Verniki pa so se ob tem praznovanju zbrali, kot že vrsto let, v Pastoralnem središču v Trstu, da bi s popoldanskim blagoslovom počastili brezmadežno spočetje Device Marije. Oglasila se je pesem pred rožnovensko pobožnostjo, ki sta jo vodila msgr. Franc Vončina in pater Rafko Ropret. Sledile so litanije Matere Božje, ki jih je s petjem spremljal združeni zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta, ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. V priložnostnem nagovoru se je msgr. Vončina dotaknil teme današnjega časa, in sicer pešanje vere, ki vse bolj prazni naše cerkve. Načel je tudi vprašanje Marijinih domov, v katerih je občuten pomanjkanje ljudi. Po mnogih cerkvah ni več vsakodnevnih daritev, ker se tudi duhovniške vrste redčijo. Kar nam ostaja, je le upanje v Božjo previdnost, da bi se te razmere spremenile. Po povzdigovanju Najsvetejšega je združeni zbor zapel še nekaj Marijinih pesmi in končal z znano Hladnikovo Že pada mrak v dolino. Popoldanski blagoslov se je končal s povabilom gospe Norme Jazbec, ki je vabila vse udeležence v spodnje prostore na družabno srečanje ob dobrotah, ki so jih pripravile članice Marijine družbe. Noč je legla nad mesto, ko smo zapuščali kraj, v katerem je še skrb za slovensko pesem in besedo v mestnem središču. / P. V.

Božično voščilo tržaškega škofa, nadškofa Giampaola Crepaldija

Zvezda repatica na Ursusu

Predragi bratje in sestre, 1. V tem predbožičnem času se na nebu nad našim mestom širi sijaj zvezde repatice, ki so jo namestili na vrhu žerjava Ursus. Gre za lep prizor, ki nas spodbuja k razmišljanju o tem, kaj njen sijaj sploh pomeni. Zvezda nas najprej spominja na Kristusovo rojstvo, na rojstvo resničnega Boga, ki je sebe učlovečil, da bi nam razodel ljubezen Gospodovo in da bi je postali hkrati deležni. Zvezda repatica nam pove, da je Gospod s svojim rojstvom tudi luč, ki razsvetljuje naša življenja: ta se večkrat prepletajo v mračni temi greha in sebičnosti. Zvezda repatica na vrhu Ursusa je nosilka še neke druge vesele novice: Jezus, tisti otrok, ki se v Betlehemu rodi Mariji, je naše upanje za življenje in naš mir. Zvezda repatica je za Trst kot angel, ki je ob Jezusovem rojstvu ponel med pastirje tole sporočilo: Angel pa jim je rekel: "Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko ve-

selje, ki bo za vse ljudstvo. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrašenik, ki je Mesija, Gospod. To vam bo znamenje: našli boste dete, povito in v jasli položeno". In nenadoma je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki je hvalila Boga in govorila: "Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so mu po volji". (Lk 2, 10-14).

2. Zvezda repatica na vrhu Ursusa nam s svojim krščanskim sporočilom ljubezni in upanja govori o tem, da je srčika božičnih praznikov Jezus. Prazniki bi bili kot prazna in nepotrebnja šara, če jih ne bi doživljali z odprtim srcem in življenjem, če ne bi torej z njima sprejeli Slavljenca, Jezusa Kristusa Rešitelja in Odrašenika človeštva. Poleg sijaja zvezde repatice na Ursusu je žal v Trstu še mnogo drugih luči, ki zapeljujejo in onečaščajo. Mislim namreč na tiste, ki uklepajo mlade s ponudbo mamil in alkohola; mislim na tiste, ki jim obetajo

veliko denarja, do katerega se lahko v kratkem času dokopljejo preko bližnjic, ki prezirajo pošteno delo; mislim na tiste luči, ki jih ponujajo avtomati hazardnih iger – njihov porast še kako skrbi -, ki večajo moral-

no in materialno revščino, kvarijo družinske in prijateljske vezi, sejejo samoto, odvisnost in

nesrečnost. Naj se tem smrtonosnim lučem Trst postavi proti s sijajem zvezde repatice, s sijajem betlehemskega Otroka.

3. Vsi smo torej povabljeni, da zremo v zvezdo repatico na Ursusu z očmi, ki so polne presečenja zaradi izredne sporočilnosti, ki nam jo ponuja. Porodilo se bo tako resnično in spontano voščilo za Božič, ki naj bo polno radosti, upanja in ljubezni. To voščilo posvečamo otrokom, katerim je Božič – prav zato ker so otroci – predvsem namenjen; voščilo, prepojeno z upanjem, namenjamo našim družinam in našim mladim, ki trpijo zaradi pogostega pomanjkanja dela; voščilo namenjam tudi bolnim in starejšim, ki večkrat živijo v globokem in temnem brezupju; s svojim voščilom izražamo bližino tudi tistim, ki zamenjajo smisel v svojem življenju, izključenim in tistim, ki trpijo zaradi odrinjenosti in bi potrebovali bratsko toplino; voščilo miru namenjamo našemu mestu, da bo spet našlo pot državljanskega prijateljstva in razvoja. Svoje voščilo za srečen Božič namenjam vsem v imenu dojenčka Jezusa!

Nadškof Giampaolo Crepaldi

Liturgija Božje besede v cerkvi sv. Marije Sionske

"Pojdimo ven, da bi vsem podarili življenje Jezusa Kristusa!"

Škofijska konzulta laičnih gibanj, ki na Tržaškem združuje okrog 50 tovrstnih ustanov, je v četrtek, 11. decembra, priredila v cerkvi sv. Marije Sionske molitveno srečanje kot pripravo na Božič. Liturgijo Božje besede je vodil tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, kateremu je stal ob strani krajevni župnik in vikar za kulturo g. Ettore Malnatti. "Škofijska konzulta je organ, ki povezuje društva med sabo, obvešča jih o dogajanjih v škofiji, spodbuja medsebojne izmenjave in pripravlja vsa ta gibanja na škofijska zborovanja". S temi besedami nas je pred začetkom dogodka nagovoril predsednik konzulte, Sergij Pahor, ki je organu začel predsedovati leta 2011. Njegovo kandidaturo je takrat močno podpiral sam nadškof. Konzulta je namreč tudi prostor dialoga med italijanskim in slovenskim verskim svetom: tega zastopajo Društvo slovenskih izobražencev, Slovenska zamejska skavtska organizacija, Slovenska Vincencijeva konferenca in Zveza cerkvenih pevskih zborov. ZCPZ je na molitvenem srečanju predstavil njen predsednik Marko Tavčar. Spored molitvenega dogodka so sestavljali med drugim odlomki

iz knjige Razodetja in Lukovega evangelija. Zelo zgovorno pa so izzvenele besede, ki jih je papež Frančišek zapisal v svoji apostolski spodbudi Evangelii Gaudium in s katerimi obravnava razodetje Evangelija v sedanjem svetu. "Vstanimo, pojdimo ven, da bi vsem podarili življenje Jezusa Kristusa! Tukaj za vso Cerkev ponavljam, kar sem večkrat govoril duhovnikom in laikom v Buenos Airesu: veliko rajše imam "obtolčeno" Cerkev, ki je ranjena in zamazana, ker je šla ven na ceste, kakor pa bolno Cerkev, ki se zaradi svoje zaprtosti in lagodnosti oklepa lastnih varnosti". Papež namreč ne mara Cerkev, ki skrbi za to, da bi bila v središču in se končno zaplete v kup morečih skrbi in sporov. Kar mora vznemirjati našo zavest, je dejstvo, da mnogi naši bratje in sestre živijo brez moči, luči in tolažbe prijateljstva z Jezusom Kristusom, brez skupnosti vernikov, ki jih sprejmejo, brez obzora smisla in življenja. "Bolj kakor strah, da bi se zmotili, upam, da nas navdaja strah pred tem, da bi se zapirali v strukture, ki nam dajejo napačno varnost, v predpise, ki nas spreminjajo v nepopustljive sodnike, v navade, v katerih se čutimo mirne, medtem ko zunaj čaka množica lačnih

ljudi in nam Jezus nenehno ponavlja: "Dajte jim vi jesti" (Mr 6,37). Za to pa moramo ustvariti primerne prostore, ki bi motivirali in ozdravili delavce v dušnem pastirstvu, "kraje, kjer lahko obnovimo svojo vero v križanega in vstalega Jezusa Kristusa, kjer lahko med seboj delimo svoja najgloblja vprašanja in vsakodnevne skrbi, kjer lahko svoje življenje in svoje izkušnje

Sergij Pahor nagovarja vernike

globoko preverimo v luči evangelija, s ciljem, da bi svoje osebnostne in družbene odločitve usmerili k dobremu in lepemu". In iz te idejne zasnove je izhajal nadškof Crepaldi. V svoji homiliji je poudaril luč zvezde repati-

obstaja, da bi služila Jezusu Kristusu", je dejal škof in spomnil na pomen, ki naj ga evangelij ima v družbi: tudi v naši Tržaški, kajti "Božja beseda je vedno pri-ložnost, nikdar ni ovira!"

IG

GLEDALIŠKI VRTILJAK Otroke je razveselil tudi Miklavž

Pogumna Molly, ki "se nikogar ne boji in je pametna za tri"

Dne 7. decembra se je v svetoivanski Marijin dom pripeljala Pogumna Molly z Mini teatrom, četrta gledališka predstava v letošnjem Gledališkem vrtljaku, ki ga prireja Radijski oder in Slovenska prosveta. Razgibana lutkovna predstava, ki je navdušila otroke z lepo zgodbo, pa tudi zaradi učinkovitih pesmi in sodelovanja s pu-

bliko, je bila prava poslastica pred prihodom sv. Miklavža. Ta je obljubil gospodom iz Zadrugne kraške banke, da bo prišel obdariti tudi zveste obiskovalce vrtljaka, in je držal besedo. Predstava Pogumna Molly je nastala po besedilu angleške ljudske pravljice, režiral pa jo je priznani češki režiser Marek Bečka. V igrici nastopata mla-

Molly, Polly in Dolly so sestre in hčerke revnih staršev, ki imajo veliko otrok. Imajo jih zelo radi, a jih zaradi revščine ne morejo vzdrževati. Tako se nekega dne oče z vsemi otroki odpravi v gozd, da bi se najedli gozdnih jagod, a ko se vračajo, jih pozabi prešteti. Šele naslednji dan se zave, da so v gozdu ostale Polly, Dolly in najmlajša Molly. Kljub temu da je Molly

da igralca, Robert Korošec in Jose, ki je tudi poskrbel za izvirne songe.

najmlajša, je najpogumnejša in najspretnjša. Ker so se sestre izgubile v gozdu in ker se je začelo mračiti, so se zatekle v hišo k ženi in možu, Velikanu in Velikanki, ki "imata rada človečke, deklice in dečke, bolj so mastni, bolj so slastni". Velikanka vsak večer pričaka Velikana, ki ga uči, kako mora jesti, z velikimi napisi: "Udari, pojey me, popij me, obriši se". Tisti večer Velikan takoj zavohal človečke, a ker je Molly zelo prebrisana, ji uspe ga ukaniti in vse tri zbežijo v gozd ter pri-tečejo do morja. Od Anglije plujejo do Francije z ladjo, tam pa srečajo francoskega kralja, ki prosi Molly za pomoč. Ko-

smat in neumit Velikan namreč ustvarja težave tudi njemu. Molly obljubi, da bo omočil njeno sestro s svojim sinom, francoskim princem, če mu bo prinesla stekleničko dragega parfuma, ki mu ga je ukradel Velikan. Molly se tako še dvakrat vrne k Velikanu in Velikanki, vsakič ju ukane in prinese francoskemu kralju vse zaželenje predmete: stekleničko, zlato haljo in stol Jožeta Plečnika, najbolj znanega slovenskega arhitekta, ki je napravil načrt za NUK, Tromostovje, Tivol in marsikaj v Trstu. Kot je značilno za vse igrice, še posebno take za Miklavžev praznik, v katerih nastopajo

dobri otroci, se vse srečno konča. Molly, ki "se nikogar ne boji in je pametna za tri", se srečno vrne domov, k svoji družini, medtem ko se sestra poroči v Franciji in imata veliko otrok. Gledališka igrice ljubljanskega Mini teatra je navdušila otroke, ki so igralcema veselo ploskali in jima pomagali pri petju kratkih, a učinkovitih izvirnih pesmic, ob tem so se še marsičesa naučili – od francoske himne in tipičnih francoskih proizvodov do Plečnika in dobrega vedenja, vse začínjeno s humorjem in hudo-mušnostjo.

Metka Šinigoj

Nov založniški podvig Zveze cerkvenih pevskih zborov

Izšel je zbornik Glas naših zborov

Pred kratkim je po šestletnem premoru ponovno izšla 6. številka glasila *Glas naših zborov*, ki v kar širokem obsegu prinaša vrsto zapisov o razvejenem in raznolikem delovanju ZCPZ iz Trsta. Že v uvodnih besedah predsednika Marka Tavčarja so nakazane številne pobude, ki jih je Zveza izpeljala v lansk sezoni, ko je obeležila svoje 50-letno delovanje in je za svoje zasluge prejela Peterlinovo nagrado na *Študijskih dnevih Draga 2013 in priznanje Občine Trst* za svoj 50-letni obstoj. Sploh pa je njeno razgibano delo izredno dragoceno, saj sega tako na področje sodelovanja pri liturgičnih obredih kot pri prosvetnih pobudah. Vendar se njeno delo ne zaustavi le pri pevskih nastopih, temveč zajema veliko širši razpon: ob tem ne moremo prezreti številnih publikacij, zlati pesmaric in maš za različne

zborovske sestave, zbiranja in razmnoževanja notnega gradiva, zbiranja arhivskega gradiva, pevskih in orglarskih seminarjev in tečajev ter prirejanja priložnostnih koncertov. Kljub družbenim in gospodarskim spremembam, ki nedvomno vplivajo na krčenje javnih sredstev, pa Zveza čuti dolžnost, da z vso vnemo skrbi za širjenje cerkvenega in posvetnega pevskega bogastva, ki ob glasbeni kulturi predstavlja tudi čutenje slovenskega človeka in njegovo željo po združevanju ob petju nasploh. Svoj pogled na umetniško vrednost orgelske spremljave pri bogoslužju podaja Tomaž Simčič, ki prepričljivo poudarja, da sakralna glasba dosega svojo umetniško globino zgolj ob zvoku orgel, ne pa ob prenosnih elektronskih napravah, ki se jih danes prepogosto poslužujemo. Naj omenimo še zanimiv zapis

izpod peresa Gregorja Klančiča o Slovenskem zborovskem arhivu, ki je bil odprt v letošnjem januarju v Uršulinskem samostanu v Ljubljani. Arhiv hrani bogato notno, knjižno in zvočno gradivo in je namenjen tako zborovodjem kot študentom glasbene

Zbornik so uredili
Marko Tavčar, Berta Vremec
in Alenka Hrovatin.
Grafično ga je oblikoval
Matej Susič, naslovnico pa je
prispeval Edi Žerjal

umetnosti. Tu bodo gotovo našli zanimive informacije in nasvete tudi naši pevovodje in glasbeniki, ki želijo obogatiti pevsko kulturo v našem prostoru. V zborniku zasledimo še sklop jubilejnih in spominskih zapisov. Gre za jubilej gospoda Franca Pohajača in za opis njegovega vsestranskega delovanja, zlasti v okviru zborov Vesela pomlad, za koncert ob 80-letnici skladatelja Adija Daneva, za zapis o Prešernovem nagrajencu skladatelju Pavletu Merkuju, ki pa nas je žal ob koncu oktobra zapustil, o diamantnem duhovniškem jubileju g. Dušana Jakomina. V spominskih zapisih so se samesni pisci s spoštljivostjo poklonili nepozabnim organistom, pevovodjem in pevcem, ki so nas v teh letih zapustili. Tu naj omenim g. Albina Verginello in g. Toneta Kostnapflja iz Sv. Križa, organistko gospo Marijo Mauri iz Boljunca, prof. Marijo Keržetovo, ki je bila do svojih zadnjih dni tudi v odboru ZCPZ in koordinatorka tečaja za mlade organiste. Prav tako je zazevala praznina v pevskih vrstah, ko so nas zapustili številni pevci, Matejka Peterlin Maver, duša pevskega in vsestranskega delovanja v vrstah rojanskega zbora, svetoivanski pevec g. Anton Korsič, izvrsten tenorist g. Bruno Kralj, g. Karlo Glavič, dolgoletni pevec pri Sentjakobskem zboru in pri zboru

Novega sv. Antona, g. Gracijano Antoni iz vrst Fantov izpod Grmade in ne nazadnje gospa Pepka Škerlavaj, dolgoletna pev-

ka openskega zbora, ki ji Berta Vremec posveča občutene in ganljive misli in besede. V lanskem letu pa nas je zapustil g. Marij Gerdo, dolgoletni duhovnik pri Sv. Jakobu in Novem sv. Antonu, ki se ga Tomaž Simčič spominja kot vestnega in svojemu poklicu predanega dušnega pastirja, Marko Tavčar pa obeleži spomin na nepozabnega prof. Zorka Hareja, dolgoletnega predsednika ZCPZ, in se v svojem zapisu s posebno pozornostjo spominja njegove duhovne oporoke, v kateri prof. Harej naglašja, da ima vsaka pesem svojo dušo, zato naj pevec poje s srcem in čustvom, v našem prostoru, tu ob meji, pa dobi slovenska pesem še svojo narodnostno in politično vrednost. Sledi nato še Pričevanje o Ubaldu Vrabcu in pa spominski članek o radijskem komornem zboru *Škrjanček*, ki je deloval v 50. letih pod vodstvom Ludvika Klakočerja. V sklopu rednega delovanja Zveze naj omenimo še poročila o vsakoletnih božičnih koncertih, sodelovanje na reviji *Primorska poje, Pesem mladih, Pesem jeseni* za odrasle zbore, zborovske nastope v okviru openske in devinske dekanije, srečanja mladinskih pevskih skupin, orgelske koncerte, poletne pevske in orgelske seminarje ter številne nastope združenega pevskega zbo-

ra ZCPZ, katerega duša in gibalo je dolgoletni pevovodja Edi Race. Sledijo nato še seznam gostujočih zborov pri radijski maši v Rojanu in gostovanja pevskih zborov v okviru priložnostnih pobud ZCPZ. Zaključni del glasila, ki pa je kar obsežen, je namenjen vsebinsko različnim poročilom o posamez-

nih zborih, vključenih v ZCPZ, ki delujejo v okviru župnij, o njihovem programu in priložnostnih prireditvah. Bogat album fotografij številnih srečanj in koncertov, priložen sklepnemu delu glasila, pa še dodatno priča o raznolikem in vsestransko razgibanem delovanju ZCPZ.

Majda Cibic

Obvestila

Dne 26. decembra 2014 ob 10.30 (po maši) bo v cerkvi v Zgoniku Božičnica, na kateri bodo sodelovali otroci iz župnije Zgonik in Šempolaj. Božičnico bodo ponovili v cerkvi v Šempolaju 6. januarja 2015 ob 10.30 (po maši).
V galeriji kavarne Caffè' San Marco v Trstu (ul. C. Battisti 18) je na ogled od 6. januarja 2015 razstava goriškega fotografa Joška Prinčiča z naslovom Kamni spomina – Židovsko pokopališče v Rožni Dolini.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje N. N. 50 evrov.
Za Novi glas daruje M. Ž. 5 evrov.
Za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu daruje Silva Gasperčič 100 evrov; v hvaležen spomin na starše darujeta Nada in Uča Gasperšič 200 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

želi pevovodjem, organistom,
pevkam in pevcem ter njihovim družinam
blagoslovljen Božič
in srečno novo leto 2015

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA V TRSTU

želi vsem rojakom, svojim članom,
dobrotnikom in prijateljem lepe, miru polne
in blagoslovljene božične praznike ter srečno,
uspeha polno in zdravo novo leto 2015

Vsem Slovenkam
in Slovencem
vesel Božič, zdravja
in zadovoljstva
v novem letu 2015
želi

IGOR ŠVAB
tržaški občinski svetnik

Blagoslovljene
in miru polne
božične praznike
vošči

MoPZ FANTJE
IZPOD GRMADE

Dne 8. decembra nas je zapustil Marjan Pertot. V spomin na neutrudnega knjižničarja, kulturnega in športnega delavca bo v petek, 18. decembra, v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu

ŽALNA SEJA

s katero želimo poudariti njegov veliki prispevek
naši narodni skupnosti. Začetek ob 18. uri.

Knjižnica Dušana Černeta
Slovenska prosveta

SLOVENSKI KLUB Gosta Iztok Furlanič in Igor Švab

O slovenščini v občinskem svetu in aferi o koncu druge svetovne vojne

Polemike glede uporabe slovenščine v občinskem svetu so pred nedavnim vnele žgočo polemiko, kateri se je nato pridružila še zgodovinska afeta v zvezi s koncem druge svetovne vojne v Trstu: obe tematiki sta v zalivskem mestu vedno aktualni, zlasti če sta medijsko 'temeljito' obdelani s strani osrednjega italijanskega dnevnika. Slovenski klub je tako pred nedavnim povabil občinskega svetnika SSK Igorja Švaba ter svetnika in hkrati predsednika očinskega sveta Iztoka Furlaniča, da bi v pogovoru s časnikarjem Primorskega dnevnika Sandorjem Tencejem obdelala temo, v katero sta bila oba vpletena, sicer ne v enaki meri. Furlanič je namreč tvegati celo

nezaupnico, ki jo je na ves glas zahtevala desnosredinska opozicija zaradi njegovega intervjuja v časniku Il Piccolo, v katerem je jasno povedal, da se je druga svetovna vojna za Trst končala ob prihodu IX. Korpusa 1. maja: partizanske enote so takrat mesto osvobodile. Furlanič je namreč pred nekaj meseci glasoval proti resoluciji desničarjev Bandelli/Rosolen, ki sta predlagala obeležitev 12. junija 1945 kot datum konca svetovne spopada: takrat so namreč jugoslovanske enote pustile Trst angloameriški upravi. Furlanič je v Gregorčičevi dvorani obnovil potek seje, ko se je moral občinski svet izreči glede nezaupnice. "Če ne bi storil koraka 'stran', bi svetniki glasovali proti meni, Zveza le-

vice, stranki kateri pripadam, pa bi morala romati v opozicijo", je dejal predsednik občinskega sveta. Njegov "korak stran" je pomenil to, da se je opravičil, če je s svojimi besedami koga žalil, ni pa načeloma opustil svojega stališča in zgodovinskega prepričanja. "Presodil sem, da bi bilo neoportuno, da bi zaradi tega argumenta ZL zapustila večino", je dejal Furlanič, ki je do Demokratske stranke izredno kritičen: po njegovem mnenju naj bi tisti večer tudi oster nastop načelnika DS proti njemu kazal, da so različni tokovi znotraj DS v zakulisju merili moči. Igor Švab, ki je svojčas pozitivno glasoval za resolucijo pripadnikov desnice, je prav tako jasno poudaril svoje prepričanje v prid parti-

zanskim enotam IX. Korpusa. Predstavnik SSK je svojo potezo utemeljil s podatkom, da je glasovanje potekalo v poznih nočnih urah in da so o tej temi premalo govorili v večini, "hkrati pa je župan zagotavljal, da bodo nekatere vidike še naknadno poglobili". Švab je večjo odgovornost za podžigavanje polemike pripisal časniku Il Piccolo, tudi v zvezi z uporabo slovenščine v občinskem svetu. Tence je v tem primeru navedel kritike, ki bi jih bila deležna gosta, češ da je bilo v prvem obdobju Cosolinijevega županovanja glede tega vprašanja zamujenega precej dragocenega časa: prihodnje volitve bodo namreč čez poldrugo leto. Furlanič je dejal, da sodi vprašanje slovenščine v prenosno poslovnik občinskega sveta, za kar se je večina dogovorila že po volilni zmagi leta 2011. Furlanič je priznal, da so načelniki odločili prestaviti razpravo o vseh žgočih tematikah glede preosnove poslovnika na konec zakonodajne dobe,

vključno z vprašanjem slovenščine. "Stroški ne bi bili pretirani, takrat sem polemiziral le zato, ker je prevajanje slovenščine finančno krito na podlagi zaščitnega zakona. Vsekakor bi vključitev uporabe slovenščine v nov poslovnik začela veljati od prihodnje zakonodajne dobe". Švab je prepričan, da bo raba slovenščine sprejeta le v primeru, da ne bo načrtne obstrukcije opozicije. Svetnik SSK pa je kljub splošni izboljšavi odnosov med italijansko in slovensko komponento (tudi na institucionalni ravni) vsekakor priznal, da je med nekaterimi občin-

skimi funkcionarji še občutiti odklonilen odnos do Slovencev. Stefano Ukmar se je po soočenju na povabilo moderatorja oglašil in dejal, da osrednje vprašanje večera je kratkomalo resolucija, ki so jo že zavrnil: sedanji akterji so po njegovem mnenju imeli zlat precedens, da bi pogajanja takoj zaustavili. Kritičen do resolucije je bil tudi odv. Bogdan Berdon, odv. Jože Skerk pa je poudaril, da je razpravljanje o takih žgočih temah, kakršna je slovenščina v občinskem svetu, leto pred volitvami velika politična napaka.

IG

O knjigi Benečija avtorja Giorgia Banchiga

Iskanje odgovorov na zastrta vprašanja o lastni identiteti

Ko se mala in velika zgodovina srečata je podnaslov knjige *Benečija* izpod peresa Giorgia Banchiga v izdaji zadruga Most. Knjiga je temeljno zgodovinsko delo, ki prvo, po delu Simona Rutarja *Beneška Slovenija: prirodoznanski in zgodovinski opis* iz leta 1899, na poljuden in hkrati strokoven način celovito predstavi zgodovino Nediških dolin od prazgodovine do danes, in to z upoštevanjem najsodobnejših dognanj zgodovinskih ved.

Knjiga je bogato opremljena z domišljenimi ilustracijami Morena Tomasetiga, zara-

identiteti, prinaša pa tudi zanimive podatke, ki so pomembni za interpretacijo celotne narodne zgodovine, kot npr., da je že v času Patriarhalne države (1077-1420) in pozneje pod Beneško republiko (1420-1797) obstajala slovenska državnica "Slavonija", ki je že v 14. stoletju imela lasten denar "lira slavonica".

Giorgio Banchig

Poučna je tudi predstavitev svojevrstne lokalne samouprave, ki ob karantanskem ustoličevanju predstavlja v evropskem prostoru izjemen primer ljudskega prava. Na obeh dosedanjih predstavitev knjige, to je v knjigarni Odos v Vidmu in občinski dvorani Podutanskega kamuna so sodelovali msgr. Sandro Piussi, profesor cerkvene zgodovine in bogoslovju in direktor Patriarhalnega

arhiva v Vidmu, msgr. Marino Qualizza, prof. teologije in odgovorni urednik Doma, prof. Roberto Dapit, predstojnik katedre za slovenščino in slovensko kulturo videmske univerze, na tem je sodeloval tudi podpisani.

Pričujoča knjiga o zgodovini Benečije v slovenski in italijanski izdaji je nedvomno nov in pomemben temelj za gradnjo medkulturnih mostov v deželi Furlaniji Julijski krajini in širše, vsekakor pa je pred njo izziv, da najprej postane most znotraj 'naše' narodne skupnosti v Benečiji, ki je vidno še močno razdeljena, saj je kljub številni udeležbi na predstavitvi v občinski dvorani v Gornji Mjersi, na kateri je udeležence na začetku prisrčno, tudi 'po naše', pozdravil župan Antonio Comugnaro, močno bodla v oči odsotnost nekaterih, ki bi po svojih 'vlogah' morali biti, svetla izjema je bil le deželni svetnik Giuseppe Sibau.

Mislím, da nič manj kot v najbolj mračnih časih Benečije tudi danes velja dejstvo: "al bwoma djelali ukupe al pa nas ne bwo vič".

s. g.

Z leve: Roberto Dapit, msgr. Marino Qualizza, Ezio Gosgnach, msgr. Sandro Piussi in Silvester Gaberšček

di česar je zelo privlačna tako za mlajše kot za odrasle bralce; natisnjena je v slovenskem in v italijanskem jeziku in s tem dostopna Benečanom in vsem, ki jih to področje zanima. Omogoča jim seznanjenje z lastno, do sedaj neznano oziroma zapostavljeno in večkrat zamolčano zgodovino. Avtorja sta sicer večino vsebine že objavila med leti 2006 in 2010 v 103 nadaljevanjih v obliki ilustriranega podlistka štirinajstnevnika Dom, vendar zgodovinsko prelomnico obravnave tega prostora predstavlja šele pričujoča izpopolnjena knjižna izdaja.

Knjiga je v prvi vrsti iskanje odgovorov, kot pravi sam avtor, na do sedaj za (s) trta vprašanja o lastni

Z 11. strani

Prijeten klepet ...

"Prevod je dober, če je dober prevajalec", ki se mora seveda spretno izviti iz pasti, na katere naleti pri prevajanju. Pri tem je povedal anekdoto ob svojem poslovenjenju pijače "grenadine" v Queneaujevem delu Cica v metroju. Da je s prevodom "malinovec" zadel pravo besedo, se je prepričal sam, ko je ob knjižnem sejmu v Nici v neki kavarni naročil "grenadine" in so mu dali sok z vodo. To je bilo leta 1976. V pogovoru so poslušalci izvedeli še marsikaj, tudi to, da je Berger l. 1978 nadaljeval zbirko Kondor in jo dopolnil s 150

novimi naslovi, zamislil si je znotraj te zbirke tudi zbirko Klasiki Kondorja in naštel 50 del. Nadaljeval je zbirko Lirika, drugače bi je ne bilo več. V njej je izšlo 100 pesniških del. V tridesetih letih uredništvovanja pri Mladinski knjigi je opravil ogromno dela; uredil je tudi dvojezično zbirko Mojstri lirike in še marsikaj. Priznal je, da je imel dobre šefe, ki so imeli kar nekaj posluha. Imel je tudi srečo, da je delal pri veliki založbi, ki je zdržala v viharjih časih in ni poniknila kot marsikatera druga slovenska založba. Imela je finančno zaledje in poslovno

znanje. Sam se je veliko naučil tudi ob Niku Grafenauerju, uredniku za otroško literaturo in ustanovitelju Nove revije "prevratniškega značaja", in ob Janezu Mušiču, ki je bil za dolžen za slovenske knjige.

Še marsikaj zanimivega iz ustvarjalnega dela Aleša Bergerja so navzoči izvedeli na novogoriškem srečanju. Berger jim je tudi prebral svoj odlomek, kako je bilo na knjižnem sejmu v Frankfurtu v 80. letih, ko so se tja kot uredniška ekipa prvič odpravili z letalom, prej so se vozili s kombiji!

Po podelitvi priznanj za služnim bralcem je gost podpisal kar nekaj izvodov svoje knjige *Omara v kleti* in se ob kozarčku, čaju in sladkih dobrotah zadržal z njimi.

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (78)

Mariza Perat

Mirenski Grad pri Gorici

Na Mirenskem Gradu večkrat nastopajo zbori tudi z Goriškega in Tržaškega. Vsako leto je tu božičnica, pri kateri sodelujejo tudi zbori iz zamejstva. Večkrat so tu koncerti domačih in tujih organistov.

Mirenski Grad danes vse bolj postaja duhovno središče tudi za različne skupine, ki se tu zbirajo,

tudi iz zamejstva, še posebno mladinske. Temu odlično služi Dom duhovnih vaj, poimenovan po božjem služabniku škofu Janezu Frančišku Gnidovcu, čigar doprnski kip stoji ob vhodu v dvorano. Poleg te je v Domu še več manjših prostorov, namenjenih srečanjem in pogovorom. Tu je tudi kapela, posvečena sv. Vincenciju Pavelskemu.

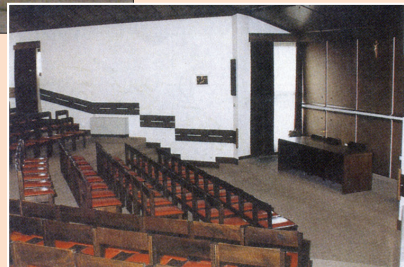
Tistim, ki se v miru in zbranosti želijo duhovno poglobiti, nudi Dom raznolike dejavnosti, od duhovnih vaj do predavanj, tečajev, srečanj in koncertov, okolica Doma pa nudi možnost za sprehode in sprostitve. Svoj prostor imajo tudi

Doprnski kip škofa J.F. Gnidovca

otroci. Mirenski Grad se dviga sredi naselij, vendar je od njih odmaknjen, kot nalašč ustvarjen za razmišljanje in duhovno poglobitev, ki ju poleg naravnih lepot nudi vsem, ki se tu mudijo. Kot v preteklosti je tu glavni cerkveni shod na Kvatrnico. **Viri:** Baraga France s sodelovanjem in pomočjo župnika Cirila Ceja: Župnija Miren skozi stoletja - Založila župnija Miren - Miren 2009; Klinac Rudolf: Marija v zgodovini Goriške - GMD - Gorica 1955; Mlakar Lojze: Romarska cerkev Žalostne Matere Božje na Gradu pri Mirnu - Koledar GMD - Gorica 1979; Petrič Franci: Duša, le pojdi z mano! - Božje poti na Slovenskem - Izdala Družina - Ljubljana 1994 - I. knjiga; Pust Anton: Mirenski Grad pri Gorici - Izdala Misijonska družba - Mirenski Grad - Miren 1986; Pust Anton: Mirenski Grad pri Gorici - Sakralni spomeniki Primorske - Urejuje Marijan Breclj, 2. - popravljena in dopolnjena izdaja - Izdala Misijonska družba - lazaristi, Miren 1991; Pust Anton: Mirenski Grad pri Gorici - Izdala

Vhod v Dom duhovnih vaj

Dvorana v Domu duhovnih vaj

Misijonska družba - lazaristi - Mirenski Grad - 2000, 3. - popravljena in dopolnjena izdaja; Svetišče Žalostne Matere Božje pri Mirnu - Zgodovinska črtica in češčenje Žalostne Matere Božje - Gorica 1907; Bogoljub 1916: Mirenski Grad pri Gorici. **Fotografije:** Pust Anton: Mirenski Grad pri Gorici - Tretja, dopolnjena izdaja - Izdala Misijonska družba - lazaristi - Mirenski Grad - 2000; Bogoljub 1916; Uredništvo Novega glasa. / dalje

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (49)

PROBIOTIKI, IMUNSKI SISTEM IN RAK

To je naslov moje prve knjige, ki na preprost in razumljiv način govori o tem, kako si lahko človek sam pomaga doma, kako si lahko krepi telo, da bo vedno močnejše in odpornejše proti bolezni. Samo močno telo namreč lahko kljubuje bolezni, šibko tega ne zmore. Danes naše telo prejema iz okolice vedno manj, saj sta zrak in voda onesnažena, hrana pa vedno bolj osiromašena. Hrana je edino orodje, ki ga poznamo in imamo, da nadzorujemo svoje telo in mu ukažemo, kako naj deluje. Z njo dovajamo našemu telesu energijo, ki jo potrebuje, da živi in izvaja vse fiziološke procese, nujno potrebne za preživetje. Pri tem je ključnega pomena absorpcija hranil, ki nam jo v črevesju zagotavljajo dobre bakterije. Le-te bodo prepustile v naše telo hranila, slabe bakterije namreč prepuščajo v telo toksine.

Črevesje, ki je evolucijsko najstarejši organ, je tudi najpomembnejši iz preprostega razloga, saj se kar 60% celic imunskega sistema nahaja v črevesju. Ta mehanizem delovanja je v knjigi tudi dobro pojasnjen. V samo knjigo sem vključila tudi nekaj iz-

sledkov znanstvenih raziskav, ki potrjujejo in znanstveno dokazujejo, da probiotiki ne urejajo samo prebavo, ampak tudi krepijo naš imunski sistem. Znanstveno je dokazano, da določeni sevi probiotikov zavirajo rast rakavega obolenja. Probiotične bakterije, dobre bakterije, morajo postati naše velike zaveznice. Moramo jih pravilno hraniti, da jih bo v naših telesih več kot patogenih bakterij, ki uničujejo nivo pH-j v našem telesu in posledično spodbujajo bolezen. Vsi ste verjetno že slišali, da na zakisanem telesu raste rak. Toda, zakaj se rak dejansko ponovi? Čeprav smo uspešno opravili operacijo, cikel kemoterapij, se zgodi, da se bolezen po nekaj letih ponovi. In to iz preprostega razloga - ker smo jo ponovno hranili.

Vse to in še veliko več je preprosto in na razumljiv način razloženo v moji prvi knjigi. Znan izrek Hipokrata, očeta medicine, se glasi: "Naj hrana postane naše zdravilo". Želela bi, da bi si človek lahko sam pomagal in bi bil odvisen le od hrane. Zdravje ni samoumevno, za zdravje se moramo boriti, si ga prislužiti, ga negovati in ga pravilno hraniti. Iščimo zdravje!

Erika Brajnik

PROBIOTIKI,
IMUNSKI
SISTEM
IN RAK

SAEKA

www.saeaka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USP in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 16. decembra, ob 14. uri.

Milan Kučan je pojasnil poslanstvo Foruma 21 v slovenski družbi

Še zmeda glede idej in namer politike

Veliko ljudi v Sloveniji ob nakupih in lahkotnem doživljanju t. i. veselega decembra hkrati obeležuje blagi adventni čas v pričakovanju Božiča in Jezusovega rojstva. "Ni toliko pomembno, kakšen je adventni venec", so ob tem zapisali v praznični izdaji tednika Družina, "ali je po starem običaju iz zimzelenega rastlina, ali pa smo ga kupili, ali izdelali sami. Pomembneje, da nas zbira skupaj in vabi k molitvi in premišljevanju".

V Sloveniji sicer v zadnjem mesecu leta 2014 potekajo dogodki, ki so bolj dokaz vseobsegajoče krize, ki traja že od leta 2008, kot pa streznjenja političnih strank in osebnosti, ki vodijo oziroma upravljajo državo. V medijih politiki pozivajo k premostitvi težav, obljublajo rešitve, toda ostajajo negibno pri svojih stališčih in pogledih, zaradi česar se tudi politična stabilnost v Sloveniji, ki je pogoj za začetek reformnih procesov v najbolj kritičnih panogah, zdi čista iluzija.

Navajam nekaj izhodišč strank in civilnodružbenih gibanj, ki se pred začetkom leta 2015 soočajo na družbenem in političnem prizorišču pri nas. Vlada Mira Cerar-

ja je s proračunskimi popravki vsaj začasno uravnotežila državni proračun za naslednje leto, toda je napovedala nove davke in druge prispevke državljanom, gospodarstvu in občinam. Za zdaj še molči oziroma je v očitni zadregi glede pobude državnega poglavarja Boruta Pahorja, naj izvršilna oblast pri reševanju težav in krize sodeluje tudi z opozicijo. Seveda je mišljena, morda celo najbolj, največja opozicijska stranka, to pa je SDS Janeza Janše.

Svoje poglede na razmere in politiko v Sloveniji je v članku z naslovom *Pričakovanje in upanje* pojasnil tudi teolog. prof. in publicist Janez Juhant. Objavljen je v novi številki časnika Slovenski čas, ki je priloga tednika Družina. Poudaril je tudi naslednje: "Slovinci smo bolešno razdiralni drug do drugega. Zato naj se z novim ljubljanskim nadškofom metropolitom začnemo osvobajati preteklih senc in izključevanja ter gojimo sobivanje. Vodilni predsedniki v državi so napravili korak v cerkev, zdaj pa naj zagotovijo vsem državljanom, tudi žrtvam revolucije in pristašem SDS, v medijih, sodstvu in politiki, enakopraven dostop v družbeni prostor, na temeljih spoštovanja dostojan-

stva vsakega človeka, enakopravnosti in pravne države". Po prepričanju dr. Andreje Valič Zver, avtorice pravkar izdane knjige o vlogi DEMOS-a pri osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije, "bo potreben pogum, kot so ga imeli Jože Pučnik, Janez Janša in drugi pred četrto stoletje, da bomo Slovenijo znova pripeljali v boljše čase". Anton Tomažič iz stranke Nova Slovenija, Krščanski demokrati pa ugotavlja, "da je glavni vzrok za težave samostojne Slovenije njena nenehna politična nestabilnost". Meni, "da Slovenijo lahko rešijo le evropsko usmerjeni desni politiki s pomočjo Evropske ljudske stranke. Levica zna samo zapravljati in krizo podaljševati in poglobljati". Zaznavno je zanimanje vernih ljudi za stanje katoliške Cerkve, ki tudi išče odgovore na številne pereče izzive. Odprto je, denimo, vprašanje, ali si bo znova pridobila zaupanje, ki je od osamosvojit-

ve Slovenije dalje precej upadlo. Igor Bahovec je v časniku Slovenski čas zapisal, "da je to precej odvisno od delovanja novega ljubljanskega nadškofa metropolita in njegovih sodelavcev. Nekatere stvari je treba korenito spremeniti. Prihodnost krščanstva v Sloveniji pa je hkrati zelo odvisna tudi od sodelovanja vsakega od nas vernikov. Avtor članka spominja, "da ima slovensko krščanstvo v svetovnem merilu dva velika človeka, ki sta nosilca ustvarjalnega odgovora na izzive sodobnega

Miro Cerar

Janez Janša

časa. To sta p. Pedro Opeka in p. Marko I. Rupnik". Zaradi ugleda in prestiža, ki ju ima in ohranja v znatnem delu slovenske javnosti, so vzbudile zanimanje in odmeve misli in ocene, ki jih je podal Milan Kučan, nekdanji predsednik Slovenije, zdaj pa predsednik Foruma 21. Nastopil je ob predstavitvi zbornika, ki so ga izdali ob 10-letnici delovanja Foruma 21, ki je sicer

oblikovan kot Društvo. Milan Kučan je poudaril, da so Forum 21 ustanovili zato, ker so v takratni družbi, ki je ravno vstopala v EU in zvezo NATO, s čimer je dosegla svoj cilj, začutili izpraznjenost in pomanjkanje dialoga. Forum 21 pa nima in si tudi ne želi politične moči. To bi bilo skregano z zdravo pametjo, da bi lahko eno Društvo ali en posameznik obvladoval vse vzvode odločanja v družbi. Nekdanji predsednik države je tudi povedal, da se je v zadnjem času zmanjšalo število članstva in udeležencev razprav. To se je zgodilo zato, ker niso bila uresničena pričakovanja nekaterih, da bo Forum 21 zaščitil njihove interese, povezane s privatizacijo, pa tudi zato, ker Forum 21 ni prerasel v stranko. Forum 21 po besedah Milana Kučana je nadaljeval svoje delo, saj se zadnje čase pojavlja vse več glasov, ki govorijo o nujnosti dialoga v družbi. Tudi v prihodnje pa ne bo prešel v po-

litično stranko. V pestro in skoraj vedno tudi razburljivo politično dogajanje je v prejšnjih dneh poseglo tudi Ustavno sodišče, ki je do dokončne odločitve prekinilo izvajanje zaporne kazni Janeza Janše, obsojenega v zadevi Patria. Ustavni sodniki so tako odločili soglasno, pri čemer so upoštevali in opozorili, da je pritožnik, torej Janša, prek svojega odvetnika Francija Mazija podal resne očitke o kršitvi načela zakonitosti v kazenskem pravu. Prvak opozicije je zdaj svoboden človek, vsaj dokler ne bo zadeva Patria pravno jasno dobila svoj konec. V komentarju o odločitvi ustavnega sodišča je časnica Dela Majda Vukelič zapisala, "da država že tako in tako več kot leto deluje v histeričnem ozračju, pozivov k pogromu nad pravosodjem pa nihče noče presekati". Ugledna časnica domnevno neodvisnega časopisa pa bi zaradi spoštovanja etičnih načel in standardov svojega poklica v svojem komentarju morala najbrž pripisati, "da tudi pozivov k pogromu proti Janezu Janši nihče noče presekati". Kako se bo zadeva Patria nadalje razpletala, ni moč z gotovostjo napovedati, bo pa zagotovo še bolj povečala spore in nasprotja v slovenski politiki. V časniku Delo so pod fotografijo Janeza Janše, posneto med govorom svojim privrženecem po prihodu iz zapora, zapisali, "da trpeči izraz predsednika SDS nakazuje tudi odločenost, da bo posegel v sodno in politično ureditev države".

Marijan Drobež

Kako je propadlo slovensko gradbeništvo

Ko hodiš, pojdi zmeraj do konca

Grobarji slovenskega gospodarstva so se dokončno razkrili z objavo seznama prenosov slabih terjatev na slabo banko. Armageddon slovenske države. Črna luknja, ki je v samo nekaj letih Slovence prepeljala iz iluzije vzhodno-evropske Švice v vzpredno galaksijo zahojene sistemske korupcije. Številke so bolj ali manj znane: bančna luknja je bila konec lanskega leta težka 5 milijard evrov, temu pa moramo dodati pomenljiv podatek, da je v bankah še za približno 20 odstotkov slabih posojil. Znano je tudi, kdo so največji dolžniki: prednjačijo cerkvene finančne družbe (holdingi Zvon 1 in Zvon 2 ter z njima povezana T-2 in Gratel), množično pa so prisotna tudi podjetja v ozvezdju Foruma 21 (ACH, Sava, Merkur, pa še bi lahko naštevati). **Vnovič in zopet in znova**

Velik del luknje v slovenskem gospodarstvu so prispevali gradbinci. Razumevanje tega pojava, ki je najbolj obremenjujoče vplival na razvoj slovenske krize, je zanimivo pogledati danes, a posteriori, ker nam daje vpogled v širšo dimenzijo gospodarske krize v Sloveniji. Predvsem lahko iz te slike izluščimo podobo, kako močno so bili v vseh teh procesih oškodovani država in davkoplačevalci. Gre za izjemno ironijo, s katero se je usoda spravila nad Slovenijo. In to ne samo enkrat, temveč "vnovič in zopet in znova"... No, najbrž res ni za vse to kriva le usoda. Očitno imajo Slovenci zelo izrazit smisel za hu-

mor, če usoda tako pogosto brije norca iz njih. Ali pa so se preprosto vdali v usodo. Kamor je šel bik, naj gre še štrik...

Predraga nenaseljena stanovanja Simptomatično je dejstvo, da je gradbeni sektor, ki je daleč najbolj zadolžen, največje prihodke ustvaril prav v poslih z državo. In v krizi gradbenega sektorja lahko zasledimo tudi dvojni obraz slovenske krize. Če močno poenostavimo, lahko razvoj ekonomske krize na Slovenskem strnemo v dve postavki: prvi vzrok krize je eksogeni, tisti, ki je v Slovenijo prišel kot naplavina splošne globalne krize in je prišel najbolj od izraza prav v nepremičninskem sektorju. Milni mehurček "naku-

Povpraševanja je bilo še in še, posledično so tudi cene bile vse višje. Povprečno stanovanje v Ljubljani je zlahka dosegalo ceno 3 tisoč evrov na kvadratni meter (ne govorimo o luksuznih stanovanjih, niti o središču mesta): ceno je daleč presegala realno tržno vrednost. Zakaj je prišlo do tega? Ugodni krediti bank so omogočali ljudem najemanje kreditov, ki so bili realno nevzdržni ob postavki, da je bilo takrat brezgla-vo trošenje "moderno". Po drugi strani so po istem vzorcu na veliko gradili tudi gradbinci: povpraševanja je bilo veliko, zato so vnaprej gradili tudi stanovanjske objekte, za katere sploh še ni bilo naročila in ki so jih ljudje kupo-

Bogatenje gradbincev na račun davkoplačevalcev

Gradbinci so bili ob tem tudi tisti sektor, do katerega je bila država najbolj prijazna. To je po svoje razumljivo. Stanovanjski objekti so tukaj nekoliko v ozadju, pa čeprav so bila javna sredstva porabljenata tudi za njihovo gradnjo. Najbolj znani primer tega so najbrž Celovski dvori, katerih dobršen delež bi moral odkupiti Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana. Projekt je izvajal Vegrad, a ga seveda ni končal. Še danes je zadeva odprta, stanovanja so bila prenesena na DUTB in niso še bila prodana. Politika infrastruktur, posebej avtocestni križ pa je v preteklosti dodobra napolnil blagajne gradbincev, posebej sta tukaj SCT in Primorje kot glavna izvajalca. In pri tem načeloma ni nič narobe: Slovenija je tako dobila avtocestno povezavo, a kaj ko je namembnost teh sredstev večkrat zelo vprašljiva. Avtocestni križ je bil preplačan v višini dobrih dveh milijard evrov, dela so bila oddana na podlagi kartelnega dogovora samih podjetij, prihodke od teh poslov pa so podjetja pogosto porabila in skrila neznano kam. Ko je bil avtocestni križ sklenjen, sta oba

največja gradbinca, ki sta dotlej živela prav na ramah javnih razpisov, žalostno potonila in za sabo pustila globoko lukjo: SCT in Primorje je zakopal plaz, težak 200 milijonov evrov. In to je že spet ironija usode... obe omenjeni podjetji sta skoraj dvajset let s finančnega vidika živeli zelo lagodno: prihodki so bili vselej zagotovljeni, ker je bil naročnik država. In kljub temu da sta dve desetletji nabirali in kopičili davkoplačevalski denar, sta v trenut-

ku krize takoj usahnili: zelo preprosto, z davkoplačevalskim denarjem so ravnali kot svinja z mehkom.

Požrešnost

In tukaj smo pri drugem slovenskem endogenem vzroku za krizo. Pri požrešnosti. Vodilni v SCT, Vegradu, Primorju so prihodke (od davkoplačevalskega denarja) kanalizirali v menedžerske odkupe. Gre torej za dvojno britje norce iz državljanov: ja, ironija torej ni bila stvar usode, ampak "prebrisanih" samooklicanih menedžerjev. V tabeli, ki jo objavljamo, zato prikazujemo podjetja, ki so na veliko poslovala z državo, a so kljub temu izrazito prezadolžena. V seznam nismo vključili samo gradbincev, čeprav ta sektor še vedno prevladuje. Še eno pojasnilo, pod pojmom država imamo tukaj organe javne uprave (od vlade naprej) in javne zavode, ni pa podjetij v večinski državni lasti. Poleg treh največjih gradbincev, ki so že več let v stečaju, smo v seznam uvrstili še en zanimiv trojček: Gradiš skupina G, Energoplan in Grep. Gre za tri stvaritelje projekta Stožice, ki je danes kot katedrala v puščavi v severov-

zhodnem predelu Ljubljane. Arena in stadion sta sicer zgrajena, a 115-milijonski kredit, ki ga je konzorcij bank odobril za grajenje trgovskega centra v tamkajšnji okolici, je danes izgubljen. Šte to: Stožice so bile Jankovičev osebni projekt, Energoplan in Gradiš skupina G pa sta bila med tistimi podjetji, ki sta tudi drugače pridobivali velik del poslov v prestolnici. Našteti primeri gradbenih podjetij so samo vzorčni primer tega, kar je v gradbeništvu šlo po zlu. Korelacija med posli, pridobljenimi z državo, in tragično usodo zaradi prezadolženosti pa je morda samo še ena različica ironije usode. Pravzaprav sarkazma, bolj kot ironije. In globalni trend politike zadolževanja, prekašen s požrešnostjo v slovenskem "visokem gospodarstvu", posebej v gradbeništvu, se med slovenskimi menedžerji tako že dalj časa zrcali v tistem pesnikovem verz: "Ko hodiš, pojdi zmeraj do konca". Žal so menedžerji to vzeli preveč dobesedno. In žal niso razumeli, da je imel Tone Pavček v mislih nekaj drugega.

Andrej Černic

"Slaba podjetja" - posli z državo in prenositi na DUTB (vse vrednosti v milijonih evrov)					
	Vrednost poslov, sklenjenih z državo 2003-2014	Ocenjeni slabi krediti pred ustanovitvijo DUTB (maj 2012)	Slabi krediti, preneseni na DUTB iz NLB	Slabi krediti, preneseni na DUTB iz NKBM	Slabi krediti, preneseni na DUTB iz Abanke
SCT - skupina	483,26	211,35*	30,25	1,91	9,37
Vegrad - skupina	70,36	152,85*	140,85	/	12,32
Primorje (v stečaju)	349,22	178,38*	58	22,2	18,02
Gradiš skupina G	86,29	7,79*	/	/	7,06
Energoplan	39,35	90,38	54,10	/	21,54
Grep	17,02	113,56	50,97	9,07	21,70

* - samo seštevek 3 največjih bank (NLB, NKBM, Abanka)

Vir: Dubl, Supervisor

povanja nepremičnin na kredit" je namreč pognal v zrak Lehman brothers, ameriško in splošno globalno gospodarstvo. In v prvem valu krize so bile tudi v Sloveniji nepremičnine in njihove visoke cene zelo pomemben faktor. Globalni trend je namreč ljudi "silil" v nakupovanje nepremičnin za vsako ceno. In to zelo dobesedno. Cena stanovanjskega kvadratnega metra je do leta 2009 v Sloveniji strmo naraščala.

vali vnaprej. Ko je nastopila kriza, je počila atomska bomba. Banke niso podaljševale kreditov, ljudje niso imeli več sredstev za odplačevanje obrokov, podjetja so gradila stanovanja, ki niso šla več v prodajo. Leta 2011 (zadnji razpoložljivi podatki) je bilo tako 87 tisoč nenaseljenih stanovanj (podatki Statističnega urada Slovenije). Neplačani dolgovi so se kopičili... in potem so bili jok in stok in škripanje z zobmi.

13. razstava jaslic na Sveti Gori

Frančiškanski samostan Sveta Gora in Zavod Domus gratiae v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Solkan, Turističnim društvom Solkan in Združenjem KS Pevma-Štmaver-Oslavje vabita na ogled 13. razstave jaslic. Razstava bo na ogled od 21. decembra 2014 do 11. januarja 2015 v Frančiškovi dvorani. Odprtje razstave s priložnostnim programom pa je predvideno 21. decembra 2014 ob 15. uri v kapeli prikazanja na Sveti Gori.

Urniki razstave: ob nedeljah in praznikih od 9.00 do 18.00, ob delavnikih od 10.00 do 17.00, od 22. do 24. 12. 2014 in od 7. do 10. 1. 2015 od 14.00 do 17.00.

Za vse informacije v zvezi z razstavo se obrnite na svetogorskega gvardijana p. Pepija Lebrehta (pepi.lebreht@rc.si).

S 3. strani

Le sekaj, sekaj ...

Nekje jeseni se je tetka odločila, da bo za vsakega od svojih nečakov, tistih bližnjih, spletla pulover, majčko ali brezrokavnik za božično darilo. Tega seveda ni mogla obešati na veliki zvon, saj je šlo za presečenec, obenem pa v tistih časih niso mogli javno praznovati Božiča. To je bilo vendar v prejšnjem stoletju, a niti ne tako daleč nazaj! Božič je bil v njeni državi navaden delavnik, ki ga je bilo treba praznovati potihoma, pa čeprav so pri njih doma vedno ob drevesčku postavljali jaslice in ob njih molili za vse, ki jih je vzel povojni čas ali širni svet.

Tetka se je lotila pletenja, vsak večer je pozno v noč nizala eno petljo za drugo, nasnuvala zanke in izpod njenih čudežnih rok so nastajali otroški puloverji, taki lepi z debelimi kitami v smučarskem slogu ali brezrokavniki za nečakinje. Joj, koliko je morala naplesti: za bližnje osem, potem pa še dva.

Čas se je sukal prehitro iz klobčiča, tako da je volne kmalu zmanjkovalo. Tetka se je prestrašila in ni vedela, kako rešiti problem, od kod izbrskati volno, saj je tudi v tovarni niso imeli več. Pred bližnjimi novoletnimi prazniki so namreč predelali vso volneno prejo v tekstilne izdelke in prodali v trgovine.

Kaj zdaj? Povpraševala je desno in levo, bližnje sorodnike, prijatelje in znanke, pa nikjer ni našla niti drobne, tanke prejice. Vse babice in tete so namreč v tistih predprazničnih časih sukale pletilke, šivale rjuhice, vihte kvačke za malo in staro - zima je bila namreč mrzla in huda, da so zmrazili potoki, zmanjkovalo je hrane za živino, orehe so že vse pospravili do adventa, ostajali so le krljci, in ljudje so se morali še topleje obleči in ogreti.

Bil je namreč čas peči, štedilnikov, premoga in drv. Bil je čas ljubeče spletenih puloverjev, bil je čas doma skvačkanih šalov in spletenih kap. Pletiva ni bilo najti, niti v trgovinah, saj je volne zmanjkalo. Edino snega, ledu in mraza je bilo na pretek.

Vilinska bitja, ki so v tistih časih še prebivala na barju, so videla tetkino prizadevnost, pa tudi njeno zaupanje, da se bo vse lepo izteklo. Pletilja se jim je zasmilila in domenila so se, da posipajo pokrajino z drobnimi belimi kosminkami in počakajo, da se snežinke od mraza zgostijo v nitke. V zgodnjem ledeno mrzlem jutru so imele barjanske vile veliko veliko dela, nežno so podolgem in počez prečesale zasnežena polja in drevesa, preskakovale potočke in navijale klobčiče, ki so se pod njihovimi magičnimi prsti spreminjali v belo volno. Bile so spretnke, saj so bile vajene presti človeške usode ob božjih statvah, in zato so kaj hitro vso snežno prejo spletle vsaka v svoj klobčič.

Ko je tetka Anka odprla vrata, da bi se napotila v službo, so se ji s praga v naročje skotalili klobčiči snežno bele volne in kar ni mogla verjeti svojim očem. V naslednjih dneh je napletla še nekaj majčk in obrobila kak puloverček za svoje malčke. Do konca je izpeljala svoj načrt in o Božiču bogato obdarila svoje bližnje, pa tudi oddaljene nečake, ki so prišli na obisk voščit vsele božične in novoletne praznike.

V prejšnjem stoletju je bilo tako: zime zelo mrzle, polne snega in ledu, in tudi če je kaj zmanjkalo, se je našlo. Ljubezen med ljudmi, dobrota, pa tudi zaupanje, da se bo že kako izteklo, so ljudem, tudi dobri tetki Anki dajali moč, da so premagovali težave. V tej zgodbi so priskočile na pomoč barjanske vile, kdaj drugi angelčki, včasih srečno naključje, a ljudje so z zaupanjem gledali v prihodnost.

Še nedorasle božične smrečice, nekdanj bogato okrašene s trakovi, obeski in lučkami, so pred mojim oknom zrasle v visoke in lepe smreke, ki božajo moj pogled: bilo bi škoda, da bi jih posekali. Ob pogledu nanje se prepletajo zgodovina in sedanost, resničnost in domišljija. Na barjanske vile so ljudje pozabili, na neutrudno, dobrosrčno teto pletiljo pa ne bomo nikoli.

Še zdaj, po mnogih letih so po predalih pospravljeni ročno spleteni pari debelejših nogavic, ki jih je ljubeče spletla, takih za sneg, ali pa za doma, da ti lepo segrejejo stopala v mrzlih zimskih dneh. Iz volne melanž v belih odtenkih, prepredenih z zeleno, sivo ali oranžno. V njih se je udeležila tetina pravljica dobrota.

S 7. strani

Osemdeseti rojstni ...

Pevci, pa tudi številni v občinstvu so se na slikah prepoznavali. In to je v dvorani sprožalo pritažene nasmehe in izraze začudenja ob besedah: "Kako smo bili takrat mladi!" in ob splošnih ugotovitvah, da je na teh posnetkih manj sivih las, pa tudi manj obraznih gubic. Slike so nas tako pospremile vse tja do povojnih let in do prvih izvedb Praznika frtalje. Praznik se je rodil v počastitev zavetniku sv. Marku in je že več desetletij postal tradicionalni praznik vseh Slovencev na Goriškem in širše. Večer so v pevskem zboru izkoristili tudi za poklon trem pevcem, ki so tudi sami letos obhajali osemdeseti rojstni dan. Gre za tri base, tri stebre zbora, kot so jih sami poimenovali v Rupih. Jubilanti Ivo Kovic, Jožko Maraž in Marij Koncut so bili deležni tudi posebnega priznanja Združenja cerkvenih pevskih zborov. Podelil jim ga je predsednik Dario Bertinazzi, ki je ob tem poudaril tudi zvestobo rupensko-pečanskega zbora ZCPZ in njihovo prisotnost na vseh prireditvah. Na slovesnem večeru so v

Rupi pozdravili še sovodenjska županja Alenka Florenin, predsednica ZSKP Francka Padovan, Walter Bandelj v imenu SSO, msgr. Renato Podbersič v imenu župnij v sovodenjski občini, Robert Jurin (SKD Skala - Gabrje), Filip Hlede SKPD F. B. Sedej), Karen Ulian (PD Vrh Sv. Mihaela) ter slikar Andrej Kosič.

Za glasbeno podlago večera so v prvi vrsti seveda po-

skrbeli domači pevci z izborom slovenskih ljudskih pesmi. Na odru pa so se predstavile tudi mlade sile rupenskih in pečanskih pevcev: otroški zbor deluje že več let v domačem prosvetnem društvu. Ob sklepu večera so pevci povabili na oder še svoje nekdanje kolege in kolegice in s skupno pesmijo, ki je postala prava himna zbora, občinstvu zapeli *Vso srečo bi želeli...*, prijetno popotnico za naslednja leta in desetletja.

Jaslice:

ko se tradicija izoblikuje

OD 6.
DECEMBRA 2014
DO 11.
JANUARJA 2015

VILLA MANIN PRI PASSARIANU
CODROIPO

JASLICE V VILLI MANIN
RAZSTAVA UMETNOSTI JASLIC
V FURLANIJ JULIJSKI KRAJINI
Villa Manin - Esedra di Levante

OGLED JASLIC
Furlanije Julijske krajine

NATEČAJ JASLIC
Vrtci in osnovne šole

RAZSTAVA JASLIC
Sedež Deželnega sveta v Trstu

POD POKROVITELJSTVOM:

V SODELOVANJU Z:

S POMOČJO:

Tiho pričakovanje prazničnih dni

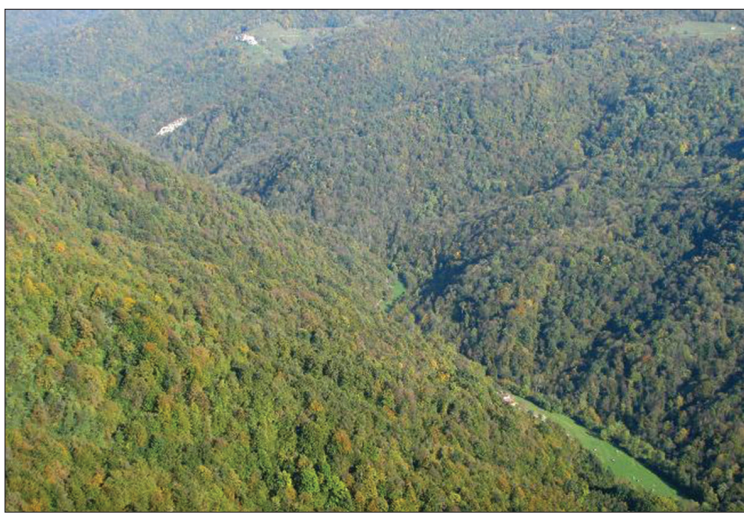
Božič med zvezdami in kostanji

Zmožem sva že dolgo vedela, da letošnji Božič ne bo tak kot ostali. Zaradi selitve, zaradi problemov z mamo, s katero ne bova več praznovali na njenem ljubljenskem domu. In zaradi blaginje, ki je ni več, ne samo za naju, ampak za večino izmed nas. In jo vsi tako zelo, zelo pogrešamo. Predvsem tisti, ki smo se rodili v dobi obilja, in zato revščine, tiste, ki tako vsiljivo trka na naša vrata, nismo vajeni. Že pred Božičem je padlo kar nekaj bolečih odločitev: čim manj daril, stisk roke in lepa beseda sta veliko dragocenejša, nobenega praznovanja zunaj doma. Sklenila sva tudi, da bo vse manj voženj z avtom, razen nujnih, pa čeprav nas je Miklavž, če ne z drugim, obdaril vsaj z nižjimi cenami goriv.

In tako pričakujeva tale Božič doma. Božič brez razkošja, a še vedno Božič. Kajti veliko let smo zahodnjaki napačno mislili, da je Božič praznik razkošja in bogatih darov. A Božič ni praznik bogastva... morda je celo prav, da nas je kriza spomnila na to. Božič je praznik Rojstva v revni štalici, je praznik ljubezni, miru in tihe sreče. Pravzaprav je praznik revnih, tistih, ki ničesar nimajo, kajti v Božiču je Upanje. Tisto pravo upanje, ne tisto, ki naj bi izviralo z nakupovanj v prenatrpanih trgovinah.

In ravno zato je letošnji Božič za naju poln sreče. Tiste, ki se je ne da kupiti z denarjem, a se moramo vendarle nekoliko potruditi, da jo najdemo in nam prodre v srce. Letošnji Božič bova prvič praznovala na pobočjih nad Idrsko dolino – Valle dello Judrio, nekje med zvezdami in vinogradi, v tišem objemu prastarih beneških gozdov. Tile gozdovi, ki tu pri nas ravno prehajajo iz kraških v kostanjeve, so nekako nadomestili mesto in trgovska središča. Pustila sva vse tisto, česar nikoli nisva marala, a imajo ljudje vendarle tako radi. Nekaterim, ali morda celo večini, se zdi, da brez večtedenskega nakupovanja in občudovanja trgovskih središč sploh ni Božiča, niti miru in veselja.

In ravno tisti mir in tisto veselje, ki se ga razveseli vsako srce, je doma v teh najinih gozdovih, kjer vinogradi prehajajo v rastišča kostanja. Od naše vasi vodi lepa gozda pot na Staro Goro.

No, če sem ravno odkrita, se tja vzpenja iz sednje vasi Frdžel (Fragellis), ki pa je peš oddaljena od nas le nekaj manj kot dvajset minut. In ravno na tej poti do svetišča se je rodila moja zamisel o jaslicah. Še nikoli namreč, od takrat, ko sem hodila v osnovno šolo in smo tam vsako leto pripravili ogromne jaslice (tedaj ob jaslice v šoli na srečo se ni nihče obregal), nisem doma imela pravih jaslic, samo majhen hlevček, simbol Rojstva. Letos so me zmotili mah, ki ga je v teh gozdovih na pretek, in

ostanki sečnje. In zaželela sem si, da bi doma zadišalo po mahu, po gozdu. In bi končno, pa čeprav pravijo, da so namenjene predvsem otrokom, doma imela tudi sama jaslice.

Mož je sicer oporekal, da nimava časa. Saj res vedno nekam hitiva, a v življenju moraš vendar najti čas za majhne stvari. Tudi za to, da se v zrelih letih naučiš, kako se trga mah in kako lahko iz kamnov in lubja sestaviš hlevček. Ne da bi vse to kupoval, seveda, kajti tisto, kar kupiš, nima prave duše in ne nosi pesmi gozda v sebi. In v stikanju med travami in listjem sem našla tisti vonj po Božiču, ki ga v nakupovalnih središčih ne moreš zaslutiti. In ga tudi v naših domovih že dolgo ni več.

Pravzaprav so moje jaslice skoraj samo iz mahu, lesa in kamnov. Drugega je malo. Sveta Družina in nekaj pastirjev, Sveti trije kralji bodo prišli naslednje leto, kajti odločila sem, da letos ne bom nakupovala ničesar. Niti potočka ali jezera ni v teh jaslicah, tega namreč nisem hotela, kajti zunaj me že razveseljuje Idrija, v

furlanščini Judrio. Njene čudovite pesmi, ki jo slišim predvsem v tistih zvezdnatih nočeh, ki sledijo dolгим deževnim dnevom, ne more namreč nadomestiti nobena umetelna reka.

Včasih se počutim celo smešno, ko ljudem razlagam, da živim ob reki. Veliko ljudi živi ob rekah in jim je to čisto vsakdanja stvar. A zame, ki sem doma med mestom in Krasom, je to nekaj novega. Morda celo uresničitev otroških sanj, kajti od malega sem zavidala vsem tistim, ki so živeli ob morju, ob jezerih ali ob rekah.

Morda samo zato, ker je bila Hessejeva knjiga o Siddhartovem iskanju od nekdanjega mojega najljubša knjiga. Morda tudi zato, ker se je meni ponovila njegova zgodba in sem ne vem kako, nekega dne, ki je bil čisto navaden dan, našla svoj prostor ob reki. In ta modrozelenka reka, ki poleti ponekod izgine med kamenje in skriva najlepše tolmane samo za tiste, ki jim ni žal poti do njih, je meni, je seveda meni najlepša reka na svetu.

Božič se bliža v objemu teh čudovitih gozdov, ki so sedaj, ko je že pozna jesen in bo čez nekaj dni že zima, še posebno tihi in skrivnostni. In ob usipavki reke, ki je jeseni sicer bolj glasna, a zaradi megle in samote veliko bolj žalostna, govorijo o Božiču, o snegu, ki ga ni in ga otroci pričakujejo, in o vetru, ki mu tudi tu, enako kot pri nas, pravijo burja.

A vendar znajo te doline, ki se zdijo nekaterim tako oddaljene, tako divje in tako drugačne, podariti marsikatero skrivnost. Tako sva se z možem na tretjo adventno nedeljo znašla v eni izmed najlepših cerkvic, kar sva jih kdaj videla, v vasi, ki ji beneški Slovenci pravijo Teje ali Tije, Furlani pa San Pietro di Chiazacc, medtem ko nam je mlad fant, doma na Finskem, s svojim čudovitim baritonom pel o Božiču, o daljnem severu, kjer je Božič pravzaprav doma, in o sveti Luciji. Dragocene skrivnosti dolin, kjer ne moreš kupiti ničesar, a lahko dobiš vse. Samo vedeti moraš, kako se zaprosi, in verjeti moraš, da obstajajo sanje. Tu, med zvezdami in kostanji, kjer se stekajo poti tistih, ki praznujemo Božič drugače. In živimo vsakdan skromno, a vendar tako, kot bi vsak trenutek praznovali.

Suzi Pertot

Vprašanja rajonskih svetov

Rajonski sveti in majhne občine so pomembne za slovensko manjšino v FJK

Na pobudo goriške SKGZ je bila 21. novembra 2014, v sklopu klepetalnice Goriškega loka, okrogla miza z naslovom Dvojezičnost v Gorici. Kako naprej? Večera so se udeležili Walter Bandelj za SSO, Livio Semolič za SKGZ, goriški svetnik David Peterin za DS ter podpisani. Menim, da so tovrstne razprave pozitivne, ker na njih vsak s svojega zornega kota predlaga rešitve in ocenjuje predloge, ki zadevajo celotno slovensko narodno skupnost na Goriškem. V enourni razpravi so zlasti prišli na dan različni pogledi na problematiko, vezane na ukinitvev goriške pokrajine, deželni zakon za reformo javnih uprav in na ponovno vzpostavitev rajonskih svetov. Medtem ko sva Bandelj in podpisani odločno zagovarjala ohranitev goriške pokrajine in vseh treh slovenskih občin ter ponovno oživitvev rajonskih svetov v Gorici, je bila ocena drugih dveh sogovornikov, predvsem Davida Peterina, precej drugačna. Glede na to, da bi imeli v Gorici spet tri slovenske rajonske svete (Štandrež, Podgora, Pevma-Oslavje-Štmaver), je bilo njuno mnenje, "da so ti organi nepotrebni", kar se pa tiče avtonomije treh slovenskih goriških občin, menita, da bi bila lahko priključitev Števerjana in Sovodenj goriški občini celo koristna.

Osebnopna želim opozoriti, da se je podobna združitev zgodila že v letu 1927, ko je fašistična oblast priključila Gorici takratne občine Podgoro, Štandrež in Šempeter. Po vojni Podgori in Štandrežu niso več vrnili občinske avtonomije. In kakšen je bil rezultat? Na štandreškem ozemlju so nastali istrsko naselje in ljudske hiše, tovarno postajališče, mednarodni mejni prehod, industrijska ter obrtna cona in še bi lahko naštevali. Z ukinitvijo rajonov in združitvijo Sovodenj in Števerjana z Gorico pa bi na podlagi reforme za krajevne avtonomije izgubili 40 slovenskih izvoljenih upraviteljev. Ali si naša narodna skupnost lahko dovoli tako krčenje upravnopolitičnega predstavništva?

Nočem biti polemichen, navajam le posledice reforme in, da bo jasno, kdo je za kaj.

S spoštovanjem. / Božidar Tabaj, goriški občinski svetnik SSK

Občinska komisija je obravnavala ponovno ustanovitev rajonskih svetov

Goriška občinska komisija za statut in pravilnik je v torek, 2. decembra, obravnavala pismo štirih nekdanjih predsednikov rajonskih svetov Walterja Bandlja (Podgora), Marjana Brescice (Štandrež), Lovrenca Peršolje (Pevma-Oslavje-Štmaver) in Giorgia Stabona (Ločnik), v katerem so zahtevali ponovno ustanovitev rajonskih svetov. To možnost daje popravek k deželnemu zakonu 1/2011, ki ga je sprejel deželni svet FJK leta 2013 na predlog deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca. Na dnevnem redu je občinska komisija obravnavala tudi vprašanje združenj, ki naj bi nadomestila rajonske svete. Pri obravnavi so bila izrečena številna kritična vprašanja, saj je splošna ugotovitev, da združenji nikakor ne dosežata pomena in vloge rajonskih svetov. Na zasedanju komisije sta bila prisotna tudi občinska svetnika SSK Walter Bandelj in Marilka Koršič.

Ko je pogača premajhna ...

Javna sredstva bi zdaj radi vsi

Pa smo tam. Društva Naš Prapor, Olympia, Soča in Val, ki sodelujejo pri skupnem projektu o slovenski moški odbojki na Goriškem, so izvršni odbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji in širšo javnost opozorila, da bi bila tudi njihova zgodba z imenom Olympia – glede na rezultate, ki jih skupaj dosežajo, in poslanstvo, ki ga opravljajo – kandidat za koriščenje javnih sredstev.

Reakcija je bila po svoje pričakovana. S prispevkom v višini 50 tisoč evrov, ki ga iz državnega sklada dodeljuje dežela Furlanija Julijska krajina, je namreč letos odbornik Gianini Torrenti, pristojen za kulturo in šport, pomagal košarkarskemu projektu Jadran. Priznani filter za sklepe o tem, kako deliti sredstva v športni renji, je kajpak ZSSDI, ki sploh upravlja tudi s svojim javnim denarjem in ga že leta deli svojim članicam po določenem ključu (trenerski dnevniki, projekti, pobude, uspešnost). Toda ta utečena delitev sredstev, na katero so

društva in naša javnost vajeni, v bistvu ni sporna, saj gre za pravilnik, jasna merila in navsezadnje majhne zneske, ki pa so le določena pomoč za dejavnost klubov. In so za vse, ob tem, da za nekatere pomenijo izjemno pomemben vir.

Drugače je seveda, ko pridejo v naše športno gibanje druga, izredna proračunska sredstva. In hočeš nočeš en projekt, en klub

mo klube, ki imajo članske ekipe na najvišji ravni). Toda pogača je v resnici zelo tanka, in čim kdo nekaj prejme, se ostali sprašujejo, "zakaj pa ne bi dobili tudi mi"? Godlja, iz katere se ne izvijemo več, tudi ker je izbire zelo težko motivirati. Povrhu vsega so v obdobju Grilla, zaščite potrošnika in procesov o nesmotrni uporabi javnega denarja (pravilno) vsi zelo občutljivi na vse, kar se počenja s sredstvi iz javnih proračunov (država, dežela, ostale krajevne uprave), ki originalno in po statutu nimajo vloge sponzorjev športnih društev.

Zato je spoštljiv in argumentiran dopis predsednikov štirih goriških odbojcarskih društev povsem razumljiv. Še več, za prispevke v tej obliki bo v prihodnje najbrž "kandidiral" še marsikdo. Dve sklepni ugotovitvi. Vodstvo manjšine in

športne krovne organizacije čaka v tej zadevi nelahko delo. Naš šport bi potreboval več družin Kocman (NK Kras), ki vloga svoj zasebni denar, s katerim lahko torej počenja, kar hoče, in ni kot privatni pokrovitelj za nikogar sporna.

HC

Z 2. strani

O slovenski prisotnosti ...

Žabnice so se žal v zadnjem desetletju bistveno spremenile, kar se tiče narodnostne sestave, zaradi gradnje novih naselij, tako da se je znatno spremenila slika prebivalcev te nekoč živahne vasi pod Sv. Višarjami. Slovenski pogovorni jezik se je ohranil pri starejših, mladina pa se skoraj izključno pogovarja v italijanščini. V šoli imajo na teden samo eno uro slovenščine, kar je seveda premalo za dobro poznavanje jezika. Sv. Višarje sicer predstavljajo pravo "oazo" slovenstva, saj jih letno obišče več kot 100 tisoč romarjev in turistov, od teh sta skoraj dve tretjini Slovencev. Ob praznikih je v lepi božjepotni cerkvi s poslikavami Toneta Kralja kar pet maš, večina le-teh je slovenskih. V župni cerkvi v Žabnicah pa je pri mašni daritvi le eno berilo v slovenščini, na koro pa se še zmeraj oglašajo lepe slovenske pesmi.

Delegacija si je v Žabnicah ogledala tudi gradbišče ob Koči sv. Jožefa, kjer nastaja na prostoru nekdanjega senika novo večnamensko poslopje. Tam so goste sprejeli g. Marijan Markežič, dr. Damjan Paulin in Mauro Leban. Na kratko so jim povedali, da je nova gradnja namenjena mladinskim skupinam, predvsem iz Goriške, ki bodo tam lahko preživljali prijetne dneve v naravi, obogatene s kulturnimi in sprostitevimi dejavnostmi. Koča sv. Jožefa je pomembna tudi zato, ker njeni slovenski letoviščarji vselej pri-

slovensko.

Na dvodnevem obisku je bil govor o uredništvu gospodarsko-kulturnih regij, ki bi slonele na čezmejnem projektiranju in črpanju evropskih sredstev, pa tudi o pomenu prostovoljnega dela, ki se na Videmskem pogosto ureničuje v hudih razmerah. Pozornost je bila na sinergijah z Uradom in ministrstvom. Dejan

Delegacija je obiskala Bardo

Podgoršek je spregovoril o nekaterih novostih glede načina financiranja: na voljo bosta dva razpisa, prvi za redno delovanje in bo znašal 5 milijonov in 700 tisoč evrov, drugi pa bo za razvojno-projektno delo za skupnih 500 tisoč evrov. Vadjalova pa je poudarila, da je pomembno spodbujati narodno zavest ob zaščiti jezika, šele nato pride skrb, da bi se slovenščine naučilo čim več ljudi.

Minister je spregovoril tudi o deželni reformi krajevnih uprav, saj 18 od 32 zaščitnih občin se nahaja ravno na Videmskem. "Budno spremljamo dogajanje, ni nam vseeno, kako se bo reforma uresničevala, saj na občinah sloni uprava avtonomija", je povedal Žmavc.

nesejo v vas nekaj slovenskega duha, da se domačini vsaj malce spet spomnijo svojih korenin in "zadihajo"

VESEL BOŽIČ
IN SREČNO **2015**

ZKB
1908 credito cooperativo del carso
zadružna kraška banka

**Doberdob
Sovodnje**

